

NASLOV

Leto XXXV.
Št. 40Murska Sobota
13. oktober 1983

CENA 13 DIN

Za
narodnostna
vprašanja

Vprašanja obstoja in napredka narodnosti ni moč dokončno rešiti z ustavo ne z občinskimi statuti. To potrjujejo tudi zasedanja komiteja za narodnostna vprašanja obmejne tike pri pomurskem medobčinskem svetu socialistične zveze. Petkovo zasedanje je bilo namenjeno pripravi na dve delovni manifestaciji manjšin v osrčju Evrope. Glavno najbližje je skupaj seje te komisije z narodnostno komisijo Zvezne skupnosti, ki bo jutri v Ljubljani. Skupne seje obeh narodnostnih teles imajo že nekaj malega tradicije pa vendar morajo vsakokrat znova vložiti veliko napora, da ne bi zasedali brezplodno. Tokratni organizatorji v Ljubljani so predložili obravnavo žvneljskih pogojev narodnostnih skupin in pomurski delegati se nanašajo na vsa zavzetostjo pripravljajo. Menijo, da je potrebno obravnavo vsebinsko osmisliti, zato se bodo teme lotili z večjih vidikov.

Številne narodnosti sosednjih držav so tradicionalno in ima vodstvo tudi med dvema zasedanjima. Komisija koordinira dejavnosti komiteja Slovenec Franci Zwitter je predlagal, naj bi bilo srečanje narodnostnih skupin do udeležbe v javnih občinah. Osnovna referata bodo pripravili komiteji Slovenci in Hrvatstva za politične vede, sociologijo in novinarstvo v Ljubljani. Med stalnih udeležencev narodnostnih skupin madžarske na seji in v Sloveniji, italijanske iz Madžarske, slovenske iz Hrvaške, nemške in hrvatske iz Avstrije, iz te države pa tudi predstavniki slovaške narodnosti. Komisija ima srečanja posebej zanimanje manjšin, ki vidi, da se zborovalci in nanašajo na življenjsko pomembna vprašanja.

I. S.

Občani in delovni ljudje radgonske občine bodo svoj 30. praznik proslavili, kot se za tako visok jubilej tudi spodobi. Uvod v počastitev praznika občine bo občinski kros, ki bo že danes popoldne v Stogovcih. Sportna tekmovanja se bodo nadaljevala tudi jutri. V petek popoldne bo občinsko pionirsko prvenstvo v streljanju z zračno puško na strelišču DTV Partizan Gornja Radgona, kolesarji pa bodo pognali kolesa ob spominskih obeležjih NOB v občini. Še posebej slovesno pa bo v Apačah, kjer bo predan namenu obnovljeni otroški vrtec, v katerem je že v

Slovesno in pestro

varstvu 60 otrok iz tega predela občine. V soboto, 15. oktobra, na dan občinskega praznika, bo že zjutraj koncert pri spomeniku revolucije v občinskem središču. Istočasno pa se bosta pričeli tudi dve občinski športni prireditvi: turnir v malem nogometu na Policah in teniško prvenstvo posameznikov ter dvojic na radgonskem športno rekreacijskem centru. Uro zatem, ob 9.00 bo slavnostna seja skupščine

občine in organov družbenopolitičnih organizacij. Na njej bodo zaslužnim podelili družbena priznanja, inovatorjem pa diplome, sledil pa bo kulturni program. 15. oktobra se bodo še pomerili strelci v članski konkurenci, domači likovniki pa razstavili izbrana dela v zadržni dvorani. V nedeljo se bodo za pokal občinske skupščine preizkusili šahisti, v Apačah pa se bodo srečali zadržniki. Ob tej priložnosti bo tudi otvoritev sušilnice v Črncih in slovesen zaključek letošnjih uspešnih agrarnih operacij v Apaški dolini. vp

Sindikati za delavca

Delovna skupina republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, ki jo je vodil Jože Sintik, član predsedstva te organizacije, je obiskala občino Ljutomer z namenom, da bi ugotovila, kakšen je trenutni politični položaj v tej občini in kako občinski svet in osnovne organizacije delujejo pri reševanju najbolj perečih problemov. Po obiskih štirih organizacij združenega dela: TOZD Simentalka in Marles ter DO Mlekopromet in Križevske opekarne so na skupni seji s predsedstvom OS ZSS Ljutomer ugotovili, da delavci počasi izgubljajo zaupanje v sindikat kot njihovo osnovno organizacijo, ki naj bi jih ščitila in jim zagotavljala uresničevanje njihovih osnovnih pravic. Počasi izgubljajo tudi zaupanje v delegatski sistem, saj imajo občutek, da so nemočni, da iz svoje delegatske baze ne morejo in v zadnjem času tudi ne morejo več uveljavljati svojih želja, zahtev itd. Naj-

očitneje je bilo to v dveh temeljnih organizacijah Simentalki in Tovar-ni pohišstva, kjer se otepajo z nizkimi osebnimi dohodki, izgubami itd. Ugotovili so, da bi sindikat moral narediti več ravno na področju borbe za osnovne delavčeve pravice in za izvajanje takšne politike, da bo delavcu zagotovljena njegova osnovna socialna varnost, pri tem pa ni to naloga samo sindikatov, temveč tudi ostalih družbenopolitičnih organizacij, kot so ZK in SZDL. Seveda pa je potrebno pri tem strogo ločiti, kaj lahko naredijo sindikati, kaj zveza komunistov in kaj socialistična zveza in ločiti tudi od nalog, ki so zgolj domena ekonomije in gospodarstva. Obisk delovne skupine je pravzaprav prinesel nekatera nova spoznanja, ki pa bodo dobra izhodišča za delo občinskega sveta ter osnovnih organizacij zveze sindikatov v občini Ljutomer. D. L.

TEŽAVE S PROSOM?

Proso kot dopolnilni posevek je dobilo letos na kmečkih površinah v Pomurju pomembno mesto. Zaradi ugodnih vremenskih razmer je bila letina dobra, pojavile pa so se nekatere težave pri odkupu pridelka. V Kmetijski zadrugi Panonka, ki je s kmeti sklenila pogodbo o pridelovanju proso, so nam povedali, da s prodajo pogodbenih količin ne bi smelo biti večjih težav, če je seveda pridelalec ustrezne kvalitete. V intesnem tozdu Mlinopak v Murski Soboti so do konca prejšnjega meseca odkupili 300 ton proso po ceni 240 dinarjev za kilogram, 40 ton pa so ga prevzeli tudi na Hodošu. Dogovarjajo se še z nekaterimi novimi kupci, proso pa so v Intesu prevzemali tudi v ponedeljek in včeraj.

Žal pa je veliko nekalitnega pridelka, ki ga kupci zavračajo, zato so se dogovorili z mešalnico, da bo ta pridelalec prevzemala za mešanje med krmila. Mešalnica bodo proso odkupovale po 14 dinarjev kilogram, pridelalci pa naj razmislijo in ga raje porabijo za živinsko krmo doma.

L. Kovač

Foto: D. Loparnik

Z 8. seje
CK ZKS

POD STREHO ELRADO-VIH ANTEN — Na najstarejši specializirani sejamski prireditvi v državi Elektrika '83 v Ljubljani, ki so jo v Evropi — za Münchnom in Parizom — po pomenu uvrstila na tretje mesto, je letos sodelovalo okroglo 540 razstavilcev, od tega 154 domačin in 386 tujih iz 20 držav. Med njimi se je s svojim izborom proizvajal iz profesionalne elektrike predstavil tudi radgonski Gorenje-Eirad kot ekskluzivni dobavitelj antenskih naprav za XIV. zimsko olimpijske igre Sarajevu '84. (B. Ž.)

PLENUM — kongres v malem

„Zavedati se moramo, da smo z naporom za stabilizacijo kot čoln na odprtem in razburkanem morju, kjer je treba dobro krmariti in veslati, ne pa se motoviliti v njem ali se celo nerodno obešati nanj.“ (Franc Setinec v razpravi na 8. seji CK ZKS)

Nad 40 razpravljalcev, najmanj toliko pobud, predlogov in pripomb na predlog načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v Sloveniji, kar nekaj verzij (kasneje poenotenih) usmeritev in nalog slovenskih komunistov na tem področju — taka bi bila okvirna bilanca dvodnevne, 8. seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije zadnji petek in soboto (7. in 8. oktobra) v prostorih republiške skupščine v Ljubljani.

Diagnoza zdajšnjega stanja in razmer je: zahtevne, zapletene, a nikakor ne brezizhodne, obsežno in poglobljeno pa sta jih v uvodni besedi razgrnila predsednik slovenskih komunistov Andrej Marinc in predsednik republiškega izvršnega sveta Janez Zemljarič. Proti neuspešnemu poslovanju in gospodarjenju, pa tudi proti vsakršnemu drugačnemu neodgovornemu javnemu delovanju, moramo nastopati tako, da z močnim prepričanjem v okoljih, kjer se to dogaja, sposobnejšim posameznikom in skupinam omogočimo, da na podlagi predloženih programov in minulega uspešnega dela pridobijo zaupanje kolektivov in delovnih ljudi. Odločilni naj bodo znanje, sposobnost in opredeljenost za sistem socialističnega samoupravljanja, je bilo poudarjeno.

Če pravimo za zakon o združenem delu, da je to mala delavska ustava in za dokumente Kraigherjeve komisije, da so platforma prihodnjega gospodarskega razvoja naše ožje in širše družbenopolitične skupnosti, lahko za dvodnevni plenum slovenskih komunistov mirne duše zapišemo, da je bil to kongres v malem.

Osma seja mora biti prelomnica, strniti in poenotiti mora naše vrste, zožiti je treba prvo frontno linijo nalog in šele nato iti v širino. napočil je čas preloma z liberalizmom in vsemi drugimi — izni

— tak je bil besednjak, ki so ga rabili udeleženci.

„Uresničevanje programa bo potekalo s krči, ob nasprotovanjih, polno bo protislovij, kot sta jih polna življenje in vsak razvojni proces, zlasti ko se staro upira uveljavljanju novega. Še toliko bolj, če gre za spreminjanje družbenoekonomskih odnosov, ravnanja in obnašanja, za odpravo prisvojenih pravic in okoriščenja z

ustaljenih in razvojnih gospodarskih prizadevanj v Sloveniji smo slišali, da je glagol zavzemati se sicer velikokrat rabljen, a še premalo zavezujoč. Avtorjem stabilizacijskega programa dajemo vso podporo in polno zaupnico, vendar naj si ga prebere tudi administracija, so terjali na plenumu. Priti mora do hkratne reforme — tako v stvarnosti kot v naših glavah. Smo zoper hipne, tkim, „šok“ posege in ukrepe, smo pa za postopno, selektivno in diferencirano uveljavljanje zapisanega v predlogu načrta. Nikakor ni mogoče hkrati trkati na vseh družbe in vrata administracije, še manj pri-

celoten dohodkovni hlebec. Saj — je v razpravi dejala Dragica Zadravec, članica CK ZKS iz Pomurja (ljutomerskega tozda Mure) — nihče nas ne more tako slabo plačati, kolikor slabo lahko delamo.

Vedno znova in vsi pa so se na plenumu vračali k vprašanju odgovornosti, največ ali skoraj izključno zvezne vlade oz. zvezne administracije. Ne zahtevamo afer, ampak da se konkretno pokaže na posameznika in se ga onemogoči. Prispevati o ribi, ki pri glavi smrdi, je zbudila celo nekaj polemičnih tonov in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Zvone Dragan je menil, da imamo pri nas male, srednje in velike ribe, da pa ravno srednjevelike najbolj zaudarjajo. Pri odgovornosti bi po njegovem morali bolj paziti do kam, kje in kako seči glede odgovornosti. Čeravno je jasno, da iz bitke za stabilizacijo nihče ne bo izšel nedotaknjen.

Velik del razprave se je dotaknil nekaterih ukrepov in posegov, ki so v zadnjem obdobju dvignili največ prahu. Zlasti omenjeni — odločno predlog za obdavčevanje občanov, ki so ga — tak kot je, se pravi linearen in neselektiven — odločno zavrnili, zamisel o koncentraciji deviz v državi, ki sicer nima nič skupnega z združevanjem deviz za skupne potrebe, delovni čas, ki je samo še en dokaz več, kako pri nas spolitiziramo zadeve, ki nimajo s politiko nič skupnega, polog za prehod čez državno mejo, ki kljub začasnosti velja že leto dni in nezažadnje izredna zadolženost naše države na tujem kot tudi medsebojna zadolženost organizacij združenega dela. Nesporno bo osmi plenum slovenskih komunistov kot zadnja faza dogovora za akcijo pri uveljavljanju in uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije še dolgo odmeval v javnosti in v celoti gledano še bolj mobiliziral partijsko članstvo in množice. Vendar, neposredno, praktično delo se šele začne, od temeljnih organizacij združenega dela do občinskih, regijskih in republiških organov in organizacij. Branko Zunec

Padec življenjskega standarda nas mora skrbeti. Nizki ali prenizki osebni dohodki zelo negativno vplivajo na produktivnost dela. Uravnilovka se pojavlja že skoraj v vseh okoljih; tudi pri razporejanju in delitvi dohodka in osebnih dohodkov je preveč omejitev, ki že postajajo coka nadaljnji rasti večje storilnosti tudi v takih organizacijah, ki so doslej uspešno poslovale. Vse prepozno slišimo od delavcev, da jih nihče ne more tako slabo plačati, kolikor slabo lahko delajo. To pa je slabo in zaradi tega postajajo pasivni do razreševanja problemov, zlasti do storilnosti in produktivnosti dela. Zaradi tega se vse več delavcev odloča za iskanje dodatnih zaslužkov bodisi v kmetijstvu bodisi v šušmarstvu. Drugi, ki tega ne morejo, s plačo komajda shajajo. (Iz razprave Danice Zadravec, članice CK ZKS iz Pomurja)

rezultati dela drugih, raznih prednosti in monopolov,“ je bil neposreden Andrej Marinc.

Janez Zemljarič pa je ostro naglasil: „Boj za večji konverziibilni izvoz ni le gospodarska nujna, ampak mora biti hkrati spopad in politični ter gospodarski spopad z vsem, kar se postavlja po robu našim prizadevanjem za večjo gospodarsko neodvisnost, tehnološki napredek, večji dohodek in učinkovitejšo nagrajevanje po rezultatih dela. Biti mora brezkompromisno spoprijemanje z nizko delovno storilnostjo, razdrobljenim gospodarstvom, neizrabljenimi zmogljivostmi, nesorazmernim obremenjevanjem proizvodnega dela in njegovih rezultatov z režijo in raznimi drugimi obremenitvami, delovno nezavzetostjo in nedisciplino, negospodarnim ravnanjem z repromateriali, energetskega virov, zemljo in tako naprej.“

Glede samega predloga načrta

S solidarnostjo do doma na Vaneči

Zamisel, da bi neke v soboški občini postavili pomnik NOB (to je spominski dom borcev in mladine), ni nova, zato pobuda, ki je prišla iz vst borcev — naklopa pa so ji tudi druge družbenopolitične organizacije — da naj bi stal na Vaneči, ne preseneča.

Tam, v neposredni bližini danes močno načete Kirbišve vinarice sta v noči od 17. na 18. oktober 1944 kot žrtvi izdaje padla pod strel madžarskih fašistov narodni heroj Dane Šumenjak-Miran in Lojze Kosi-Franc, težje ranjen pa je bil Bojan Čerčič-Stane.

gibanje v Pomurju. Naš dolg do preteklosti je, da pomnik zgradimo. Po ugodnih vestih s terena samo zato lani dali pobudo družbenopolitičnim organizacijam, ki so družbeni dogovor tudi podpisale. Gre za prvo takšno obeležje v Pomurju, v občini pa imamo kakih 40 spominskih plošč in podobnih manjših obeležij," je pravil Šabjan.

ZA KOGA „DELA“ ČAS?

Predsednika soboških borcev smo nato izzvali s pomislekom, ki ga je najpogostejše slišati med ljudmi, da namreč čas za gradnjo ni pravi. Šabjan je na to odgovoril: „Po vojni praktično ni bilo akcije, za katero bi bili vsi in stoodstotno za in tako moramo tudi obravnavati dom na Vaneči. Reš pa je, da smo z akcijo začeli prepozno, tik pred dopusti, zato smo jo prek sindikata in socialistične zveze tem bolj pospešili v mesecu septembru. Vseh 1105 članov naše organizacije je že primaknilo svoj delež, prispevke pa so med drugim poslali Modni salon iz Grada, Liv Rogaševci, osnovna šola Bogojina in drugi. V samem mestu Murska Sobotata je odziv izredno slab. Strinjam se, da je čas za gradnjo sila neprimeren, kajti zdaj moramo vse moči usmeriti v izvajanje gospodarske stabilizacije, vendar mislim, da je višina sredstev tako skromna, da ne bi smelo biti pomislekov. Dejstvo je namreč, da 40 let kakšnih posebnih sredstev za spominsko dejavnost v soboški občini nismo namenjali. Vsi, ki namigujejo, da bo dom stal 20 in več milijonov dinarjev in da ga bomo borci zgradili za piknike, dokazujejo, koliko so jim pri srcu vrednote naše revolucije," je pribil Šabjan.

DOM BO RES SKROMEN
Z zbiranjem prostovoljnih prispevkov za gradnjo spominskega

doma na Vaneči so začeli v soboški občini konec junija. Do začetka oktobra se je od načrtovanih 7 milijonov dinarjev, kolikor naj bi gradnja stala, na posebnem računu pri SDK v Murski Soboti nabralo le 350 tisoč dinarjev, kar kaže, da se bo vse skupaj pošteno zavleklo.

„Naj poudarim, da je zbiranje denarja prostovoljno in da pride po družbenem dogovoru na posameznika v poprečju 250 dinarjev. Ker smo se dogovorili, da vseh, ki zaslužijo 10 tisoč in manj dinarjev, ne bomo vključili v akcijo, je ta znesek enkrat večji, v to pa niso vračunani prispevki kmetov. Za pomoč smo tudi zaprosili nekatere temeljne organizacije, kjer vodijo akcijo sindikalne organizacije, vendar ne tistih, ki poslujejo z izgubo. Končno smo borci in mladina že uredili cesto do parcele.“

Na vprašanje, kakšen je idejni projekt doma, smo dobili pojasnilo, da bo skromen, saj bo meril 13 krat 8 metrov, v njem pa bodo spominska soba velikosti 30 kvadratnih metrov soba za sestanke in srečanja velika 40 kvadratnih metrov ter sanitarije in enoinpolsobno stanovanje za skrbnika, vse skupaj torej veliko okrog 180 kvadratnih metrov na parceli 27 arov, kjer bosta ob tem še sam pomnik in park. Dom ne bo imel centralne kurjave, zgrajen bo iz najcenejšega gradbenega materiala v slogu naše, prekmurske pokrajine in takšni izvedbi, da bo na portalu odprtega atrija simbolično prikazan in opisana veličina bitke na Vaneči.

Kaj v primeru, če se na posebnem računu SDK v Murski Soboti ne bo nabralo dovolj denarja, smo povprašali Stefana Šabjana. „V tem primeru se bomo prilagodili razmeram in denarnim možnostim in se odločili za postopno, etapno gradnjo doma. Pobudo bomo vsekakor izpeljali in prostovoljne prispevke zbirali do oktobra prihodnjega leta, ko bi radi ob 40-letnici doma na Vaneči tudi odprli.“

Branko ŽUNEC

Sistematično o skojevskem gibanju v Prekmurju

O skojevskem in mladinskem gibanju v Prekmurju pred, med in po vojni je zbrano veliko najrazličnejšega gradiva, ki pa še ni sistematično urejeno, ki bi bilo verodostojno za zgodovinske pisarje. Potrebno bo še ogromno naporov pri zbiranju dokumentov glede začetka organiziranosti in delovanja SKOJ-a, njegovega razmaha v kasnejšem obdobju, kakor tudi tesne povezanosti z naprednim mladinskim gibanjem, da bi dejansko prišli do dokončne podobe tedanjega časa. Virov očitno ne manjka, zato bi se kazalo poglobiti v osvetlitev te zgodovinske tematike, ki je še kako zanimiva tudi za širši slovenski prostor.

To so med drugim ugotovili na seji komisije za zgodovinske pisarje pri občinski konferenci socialistične zveze v Murski Soboti, ki so se je udeležili tudi člani republiškega odbora za proučevanje zgodovinskega pri RK SZDL in Inštituta za zgodovino delavskega gibanja iz Ljubljane. Dogovorjeno je, da bodo v kar najkrajšem času skušali konkretizirati posamezne zadeve iz organiziranega delovanja SKOJ-a in mladinskega gibanja v Prekmurju v predvojnem, medvojnem in povojnem času. Iz obsežne razprave tudi nekaterih bivših članov SKOJ-a povzemamo, da je bilo za predvojno obdobje v Prekmurju, ki ga označuje nerazvitost brez večje industrije, cestnih povezav in pomanjkanje lastne prosvetne inteligence, velikega pomena ustanovitev gimnazije v Murski Soboti leta 1919. V teh dijaških krogih je namreč vznikla napredna miselnost, ki se je pozneje razširila tudi na študentsko generacijo. Oktobra 1932 je v Murski Soboti izšel Novi čas, ki je pomenil dokončen obračun s klekljstvom. Leta pozneje je vznikla prva partijska celica v Prekmurju, katere nosilci so bili tudi pobudniki za ustanovitev skojevske organizacije v letih 1938 in 1939. Okrog sebe je povezala veliko simpatizerjev, zlasti pa napredno mladino in člane kluba prekmurskih akademikov, iz česar se je porodil list Mladi Prekmurec. Po vaseh so nenehno ustanavljali društva kmečkih fantov in deklet, ki so jih vodili komunisti, člani Pokrajinskega odbora KPS za Prekmurje. Mlado komunistično jedro, kjer je imel izredno pomembno vlogo narodni heroj Štefan Kovač-Marko, pa je ravno prek omenjenih društev znalo pritegniti vse sloje prebivalstva za akcije v okviru narodnoobrambnega gibanja.

Zanimiv je tudi podatek, da je bilo v Prekmurju tik po osvoboditvi kar 70 skojevskih organizacij, ki so organizirale razne nabiralne akcije in volitve, v mnogih vaseh pa je bila to tudi edina politična organizacija, s pomočjo katere so uspeli pritegniti mlade za sodelovanje na delovnih akcijah. Potemtakem lahko rečemo, da je bilo mladinsko gibanje v Prekmurju dokaj razširjeno, naloga zgodovinarjev pa je, da ga vsestransko osvetli. Ob tej priložnosti so se dogovorili, da bodo vso zgodovinsko gradivo doslej zbirali v soboškem muzeju.

Milan Jerše

ABC Pomurka
Živorejsko veterinarski
zavod za Pomurje M. Sobotata

OBJAVLJA LICITACIJO

osnovnih sredstev

1. kombi IMV 1600
2. traktorski plug

izključna cena
200.000,00 din
5.000,00 din

Licitacija bo v petek dne 21. 10. 1983 s pričetkom ob 9.00 uri na dvorišču ZVZ za Pomurje M. Sobotata Stefana Kovača 40. Ogled možen 21. 10. 1983 od 8.00 do 9.00 ure. Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odstotno varščino od izključne cene.

(SPET) NOVE PREVERITVE?

Ko so se pred poldrugim letom v soboški in drugih pomurskih občinah lotevali reorganizacije strokovnih služb za vse interesne skupnosti družbenih dejavnosti, se je le malokomu posvetilo, kakšna „kalvarija“ jih čaka. Po brežštevilnih sestankovanjih in preklanjih — tudi dialogih gluhih — so naposled prišli do modela, ki je samo v občini Murska Sobotata predvideval zmanjšanje števila zaposlenih z 62 na 48 in temu ustrezno prilagojena dela in naloge. Izvzeli so področje zaposlovanja, kjer naj bi tkim. „šalterska“ opravila izvajale občinske skupnosti za zaposlovanje, obsežnejša — vključno s pripravljanjem gradiv za skupščinska zasedanja sisov — pa skupna, regijska strokovna služba za zaposlovanje v Murski Soboti.

Zdaj bidejo plat zvona, da prihaja do podvajanja, drobljenja moči in sredstev in kar še zlasti skrbi: če dalje manj je prostora za samoupravo. Če smo bili v Pomurju menda prvi v naši republiki pri takšni reorganizaciji, je to ob dejstvu, da delegatskemu sistemu pod težo papirnatih materialov dobesedno pohaja sapa, kaj slaba tolažba. (Mimogrede: res bi radi

spoznali delegata, ki bi v resnici prebral gore papirja, včasih tudi za 17 in več točk, kolikor jih je na dnevnih redih skupščinskih zasedanj sisov!)

Kljub temu pa reorganizacija v interesnih skupnostih družbenih dejavnosti le ni karsibodi. Da je z njo storjen korak naprej, se med drugim pozna pri delovanju posameznih odborov skupnosti, ki se še kar redno setajajo, pripravljajo stališča, sklepe, priporočila. Če bi vsaj del te prizadevnosti „zašel“ med delegate v združenem delu in krajevnih skupnostih, bi marsikaj problem, ki zadeva področja šolstva, zdravstva, socialnega skrbstva in varstva, lažje odvozili. Tako pa bo treba počakati do 1. decembra, ko naj bi posebna delovna skupina, sestavljena iz članov občinskih izvršnih svetov in strokovnih služb sisov, ne le operativno, marveč predvsem študijsko razčlenila vsa opravila, s katerimi se ukvarjajo v interesnih skupnostih in pripravila predlog za kar najustreznejšo racionalizacijo. Bodo tokratne nove preveritve le kaj zalegle?

B. Žunec

Milan Jerše

POVEZOVANJE
V GRADBENIŠTVU,
KOVINSKI
IN LESNI INDUSTRIJI

Referendumi tik pred zdajci!

Na nedavni seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti so najprej razpravljali o informaciji o povezovanju v soboški občini na področjih gradbeništva, kovinske in lesne industrije. Letošnjega 10. novembra je predviden referendum o združitvi TOZD Pomurje Konstruktor, kot nosilca gradbene dejavnosti, in TOZD Gradbeništvo Sobotata, dveh organizacij, ki sta že doslej tesno sodelovali pri izvajanju nizkih gradenj. To bo nedvomno prispevalo zlasti večji uspešnosti gradbeništva, boljši izkoriščenosti delovnih sredstev in združitvi gradbenega kadra. Do dokončne združitve pa bi naj prišlo že prvega januarja prihodnjega leta. Ob veliki angažiranosti družbenopolitičnih organizacij, še posebej sindikata, in samoupravnih organov ne bi smeli dvomiti v uspešnost referenduma, so med drugim poudarili v razpravi. Seveda pa mora, kot so sklenili na seji predsedstva OS ZSS, izvršni odbor sindikata skupaj s samoupravnimi in poslovnimi organi oceniti dosedanje priprave na referendum, da bi v naslednjem mesecu še lahko odpravili določene pomanjkljivosti.

Pri združitvi Biška in Panonje — referendum bo že 14. oktobra letos — pa ne gre za fizično združitve, ker bosta oba kolektiva znotraj IMP še nadalje ostali temeljni organizaciji. Kot kaže, so delavci dokaj dobro sprejeli bližnjo združitve, ki bi jim naj prinesla večjo socialno varnost, racionalizacijo stroškov, lažje pridobivanje montažnih del na trgu in podobno. Še nadalje pa so od združitve v tozdih Lesna predelava in Ledava, kjer se nameravajo povezati v enovito delovno organizacijo. Zato bi kazalo, kot so poudarili, sam postopek pospešiti prek sindikalnih skupin, da bi delavce res dobro seznanili s prednostmi združitve.

Zatem je bil govor o aktivnostih organizacije in organov zveze sindikatov pri uresničevanju dolgoročnega programa stabilizacije. Tokrat so pretresli stabilizacijske programe s področja družbenih dejavnosti in podpri zapisane ukrepe. Dodane so še nekatere pripombe, o čemer bo tekla razprava tudi v strokovnih organih in delegatski bazi, da bi bili kratkoročni ukrepi čim bolj otipljivi. Pri vsem tem pa so soboški sindikati za cenejšo obliko porabe, čemur morajo prispevati svoj delež tako izvajalci kot uporabniki storitev na področju družbenih dejavnosti.

„SOBOTA“ podjetje za komunalne, gradbene, obrtne in vinarne dejavnosti, n. sol. o., Kopališka 2, Murska Sobotata

Delavski svet TOZD Komunalna, TOZD Gradbeništvo in TOZD Vrtarstvo skladno z določili statuta TOZD in 13. členom pravnika o delovnih razmerjih delavcev v TOZD za dobo štirih let

RAZPISUJE

dela in naloge

1. direktorja TOZD Komunalna
2. direktorja TOZD Gradbeništvo
3. direktorja TOZD Vrtarstvo

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1. — da ima visoko ali višjo izobrazbo s področja gradbeništva,
- da ima tri oziroma pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da je moralno in politično neoporečen
- pod 2. — da ima visoko ali višjo šolo ekonomske ali gradbene smeri,
- da ima tri oziroma pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da je moralno in politično neoporečen
- pod 3. — da ima visoko ali višjo izobrazbo agronomske smeri,
- da ima tri oziroma pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da je moralno in politično neoporečen.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na naslov: „Sobota“, Kopališka 2, Murska Sobotata, pod oznako „razpisna komisija“.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

ODBOR ZA KADROVSKO-ADMINISTRATIVNE ZADEVE
MURSKA SOBOTATA

objavlja

prosta dela in naloge

TEHNIČNEGA DELAVCA — KURJAČA

Pogoji: končana poklicna šola elektro ali kovinske smeri in izpit za kurjača centralne peči.

Zadeva se poskusno delo tri mesece ter enoletne delovne izkušnje.

Prijave prejema 8 dni po objavi Zveza kulturnih organizacij, Trubarjev drevored 4, Murska Sobotata.

VESTNIK, 13. OKTOBRA 1983

Delavski svet TOZD „ŽENSKA OBLAČILA“ v Tovarni oblačil in perila „MURA“

RAZPISUJE

naloge in opravila

TEHNIČNEGA DIREKTORJA TOZD „ŽENSKA OBLAČILA“

Pogoji:

- visoka izobrazba konfekcijske ali tekstilne smeri in 5 let delovnih izkušenj
- višješolska izobrazba iste smeri in 8 let delovnih izkušenj

Kandidati morajo poleg zgoraj navedenih pogojev imeti še organizacijske sposobnosti voditi službo ter biti sposobni razvijati socialistične, samoupravne in ekonomske odnose.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljite do 15. XI. 1983, Kadrovsko-socialni službi v ovojnicah z oznako „Za razpisno komisijo“.

KULTURNI CENTER MURSKA SOBOTA, TRUBARJEV DREVORED 4

razpisuje

prosta dela in naloge

KURJAČ CENTRALNE KURJAVE
V KINU „PARK“ V MURSKI SOBOTI

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- izpit za kurjača centralne kurjave
- zaželeno so delovne izkušnje do 2 let
- dela in naloge se razpisujejo za določen čas, od 20. 10. 1983 do 30. 4. 1984

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Kulturni center Murska Sobotata, Trubarjev drevored 4.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

POMURCI!

OSKRbite SE S SLADKOVODNIMI IN MORSKIMI RIBAMI,

ki so zdrava beljakovinska prehrana. Ribe vam nudimo v naši prodajalni RIBA v Gornji Radgoni na Partizanski cesti (pri avtobusni postaji).

Prodajalna odprta vsak dan. Priporočila se Agrokombinat Maribor — TOZD Ribe.

KORAK MODE

Ta čas 420 delavcev tozda Moda kar 92 odstotkov svoje proizvodnje ženskih jaken in plaščev namenja konvertibilnemu zahodnoevropskemu trgu. Rezultati poslovanja v prvih osmih mesecih letos pa kažejo, da bodo do konca leta še presegli letošnje izvozne načrte, ki znašajo tri petine proizvodnje. V Modu so letos planirali skupno 150 milijonov dinarjev dohodka, vendar so ga že do konca meseca avgusta realizirali v vrednosti 126 milijonov, prodaja v ZR Nemčiji, na Nizozemsko in v Belgijo (nekaj manj še v Italijo, Francijo, Luxemburg in na Češkoslovaško) pa jim je navrgla 86 milijonov dinarjev. In kot posledica povečane produktivnosti, ta je za 3,5 odstotka višja kot lani, so se delavkam Mode (te sestavljajo štiri petine zaposlenih) povisali osebni dohodki za 38 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani. Po osmih mesecih znaša povprečni osebni dohodek v tej temeljni organizaciji 15.610 dinarjev.

Vse to zgovorno prča, da je ta tekstilni delovni kolektiv danes po 33 letih obstoja najuspešnejši

izvoznik radgonskega združenega dela. Pričetki pred dobrimi tremi desetletji pa so bili skromni. V starem obrtnem podjetju na radgonskem „grisu“ je najprej 11 zaposlenih obrtno izdelovalo različna oblačila le po meri. Iz tega je kasneje nastala delovna organizacija Moda konfekcija z 80-timi zaposlenimi. Takrat so se že delno specializirali za proizvodnjo vetrovk in hlače, vendar z zastarelim načinom dela. Modu konfekciji se je pripojilo še 30 delavcev iz obrata v Tomažu pri Ormožu. Leta 1975 so se ti kot tozdr priključili ljubljanskemu Tekstilu, pet let kasneje pa Tovarni perila in oblačil Muža iz Murske Sobotе. Prav združitev s tem tekstilnim gigantom je bila odločilnega pomena za razvoj radgonske temeljne organizacije, ki je takrat delala še v starih proizvodnih prostorih. Že takrat pa so pričeli proizvajati sodobnim zahtevam primerno s sodobno organizacijo dela in tehnologijo. Leto zatem so se preselili v moderno proizvodno halo v Črešnjevce in od takrat pravzaprav zastavili vse sile za čim večji izvoz.

„Prvo leto po združitvi z Muro smo proizvajali še izključno za potrebe domačega trga, se spominja skokovitega razvoja direktor tozda Franc Brlič. „Po preselitvi v Črešnjevce pa smo proizvodnjo povečali za 15 tisoč izdelkov in jih petino prodali na konvertibilen tuji trg, lani od 130 tisoč že dve petini, letos pa, kot kažejo mesečni rezultati, bo to še več kot 60 odstotkov proizvodnje, ki smo jo do konca leta začrtali v količini 160 tisoč plaščev in jaken.“ Takšni proizvodni rezultati, ki prinašajo tudi ustrezen dohodkovni učinek — v Modu so prepričani, da bo izrhek ob koncu leta vsaj za 20 milijonov dinarjev večji od načrtovanega — se odražajo tudi pri nagrajevanju delavcev. V tozdu, kjer je zaposlena pretežno ženska delovna sila in je povprečna starost okoli 21 let, se izboljšuje tudi kadrovska struktura in ob strokovnjakih drži to tudi za proizvodnjo. Med proizvodnimi delavkami jih je polovica s končano poklicno šolo, ostale pa s končanim priučevalnim tečajem v delovni organizaciji. To, delovna disciplina in organizacija dela so

poglavitni razlogi za nenehno večanje produktivnosti in s tem za debelejšo kuverte.

„Ta dvig produktivnosti za 3,5 odstotka pomeni pravzaprav veliko več od same številke. Proizvajamo skoraj izključno za tuji trg in dobro je znano, kako je tam težko doseči višjo stopnjo produktivnosti. Zato je takšen sistem nagrajevanja več kot upravičen, in če bomo zadostili vsem naročilom, bo prav gotovo osebni dohodek, v temeljni organizaciji do konca leta znašal v povprečju 16 tisoč dinarjev. Ob tem pa polnimo še sklade. V prvih osmih mesecih nam je ostalo za 16 milijonov čistega dohodka. Naša „prava sezona“, to je proizvodnja plaščev, pa se šele pričinja. In ker prav zimski program ustvarja 70 odstotkov realizacije, bo čistega dohodka v naši temeljni organizaciji še precej več.“

Po besedah Franca Brliča bodo v Modu sklenili leto zares uspešno. Zaposlili pa bodo še 30 delavk, ki se že priučujejo.

V. Paveo

mala anketa

ZEBLO NAS NE BO, DOKLER SIJE SONCE

Vsak dan, ko nas prijazno ogreva sonce v oktobru, skrajšuje število ogrevalnih dni. Če bi mogli, bi podkupili sonce, da bi še nekaj tednov ogrevalo naš planet tako zelo, da ne bi bilo treba zakuriti peči. To pa se lahko le želje, saj vemo, da zima zagotovo pride. In ker se tega zavedamo, polnimo drvarnice. Kako in s čim je polnimo smo skušali izvedeti v tej anketi.

Slavko Filipič (Ljutomer): Za kurjavo še letos sicer trepetam, ker še nimam vsega. Z drvmi sem oskrbljen. — Oskrbel sem se takole „privat“, bi lahko rekel. Več težav pa mi dela premog, kajti, kljub vplachu ga do danes še nisem prejel. Naročil sem ga direktno v Titovih rudnikih v Velenju, a kot smo slišali, imajo težave z železniškimi vagoni, ki jih primanjkuje. Taka nabava me pride nekoliko čez, da se naročam za dve ali tri sezone skupaj. Upam, da se bodo te težave pravočasno uredile, tako da še pred zimo dobim ta „ljubi“ premog. Sicer pa menim, da smo mi, ki kurimo na trda goriva na dosti boljsem, kot tisti, ki se pozimi ogrevajo s kurilnim oljem.

ÁRPAD KÓVES, logar za okolišč Bistrica: „Ali so možnosti, da bi si ljudje nabirali suhljad za kurjavo v gozdovih? Moram reči, da doslej kakšnih večjih akcij nismo organizirali in jih tudi ne načrtujemo. To pa seveda ne pomeni, da ne skrbimo za čiščenje in obnavljanje gozdov. Z letnim načrtom namreč določimo, kolikšna naj bo sečnja sušilo, poškodovanih ali „dozorelih“ dreves. Na našem območju, ki vanih ali „dozorelih“ dreves. Na našem območju, ki obsega okrog 600 hektarjev gozdov splošnega ljudskega premoženja od Orlovškega do Ižakovec, letno posejamo okrog 200 kubikov takega lesa. Zanj je seveda med občani precejšen interes. Prednost pa imajo tisti, ki so najbolj potrebni, gozdni delavci in tisti, ki pomagajo pri čiščenju in obnavljanju gozdnih površin.“

ANDREJ FIŠINGER, Partizanska 20a, G. Radgona: O kurjavi smo se na potrošniškem svetu že pogovarjali in znano je, da ne bo dovolj trdih goriv. Sicer pa imamo pri nas v bloku še lanskoletno zalogo, ki bo verjetno zadostovala za letošnjo zimo. Če pa bi slučajno zmanjkalo goriva, je spodaj tako trgovina, v prvem nadstropju pa precej borcev, tako da ne bi zmrzovall. Seveda pa za kurjavo gre kar tri četrtine stanarjne, ki je iz leta v leto višja. Moti pa me žalostna resnica, da po vseh slovenskih občinah sovlagajo v nove premogovniške proizvodne zmogljivosti, le radgosnaka je izjema. In prav to najbolj občutijo občani, ki v večini še vedno ne vedo, kako so bodo oskrbeli s premogom.

OLGA JELENOVEC, upokojenka iz Murske Sobotе: „Kot vsa leta doslej se bomo tudi to zimo gredli večinoma s premogom. Imamo ga 4 tone. Naročili smo ga že marca, aprila pa so nam ga pripeljali. Da nismo dlje časa čakali, je preveč za sluga našega društva upokojencev, ki nam pri oskrbi kurjave vedno pomaga. Kurili bomo le v dveh prostorih, in sicer v kuhinji pa v dnevni sobi. Če bi hoteli ogrevati tudi spalnico, bi bilo to za našino prejemko — moja invalidsko pokojnino, ki znaša 6.750,00 dinarjev, in možovo plačo, ki se giblje od 9 do 10 tisoč dinarjev — drago gretje.“

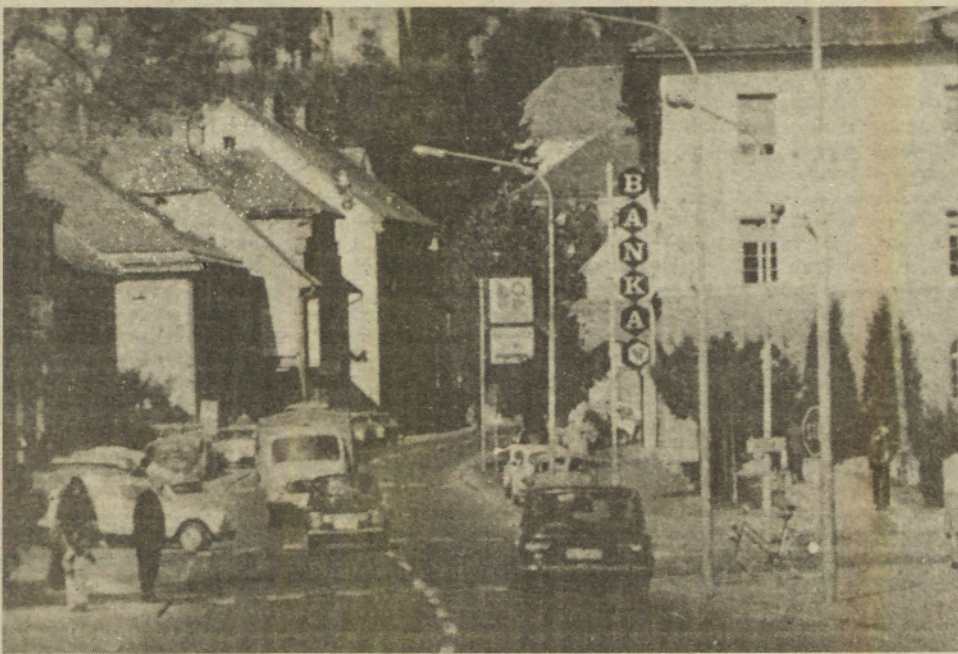
MARIJA RITUPER iz Murske Sobotе: Že lansko leto smo v glavnem kurili s trdimi gorivi, to je z drvmi in premogom, zato nam je ostalo okrog 1100 litrov olja. Moram reči, da imamo centralno peč, prilagojeno za obe vrsti goriv, montažna hiša pa je precej toplejša, zlasti še v gornjem delu, v primerjavi z zidanimi zgradbami. Zaskrbljena sem, da se ne kurimo, ker je tako lepo in toplo vreme. Sicer pa smo se že oskrbeli z drvmi od najbližjih sorodnikov, pravzaprav pa smo ravnokar naročili in upamo, da ga bomo kmalu dobili. Prej ga nismo naročili zato, ker si prav zdaj ujememo uto, kamor bomo spravili premog.

mala anketa

VESTNIK, 13. OKTOBRA 1983

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČIN Gornja Radgona in Murska Sobota

SO Gornja Radgona

OK SZDL
Gornja Radgona

OK ZKS
Gornja Radgona

OSS
Gornja Radgona

OK ZSMS
Gornja Radgona

OO ZZB NOV
Gornja Radgona

SO Murska Sobota

OK SZDL
Murska Sobota

OK ZKS
Murska Sobota

OSS
Murska Sobota

OO ZZB NOV
Murska Sobota

OK ZSMS
Murska Sobota

A black and white photograph of a large, multi-story building with a complex roofline, featuring multiple gables and a prominent balcony on the left side. The building appears to be a school or institutional structure, situated in a wooded area.

A black and white photograph of a large industrial machine, likely a steam engine or boiler, with two large circular openings and two tall vertical chimneys. The machine is situated outdoors, possibly in a factory yard, with a building visible in the background.

A black and white photograph of a multi-story building under construction. The left side of the building is heavily scaffolded, while the right side shows a more finished facade. A sign is visible on the right side of the building.

VESTNIK, 13. OKTOBRA 1963

Kako zaustaviti čas

Ne, za tole pa ni recepta. Vendarle pa lahko zobem časa, ki neusmišljeno glodajo vse, včasih tudi iztrgamo del časa. Za to je mnogo načinov, eden izmed njih je prenova starih, mogočih zgradb. In ob tem se kolesa zgodovine v mislih obračajo nazaj, oživlja se naša dedščina, življenje, ki je daleč za nami, pa vendar pomemben kamen v zgodovinski mozaiku sedanosti. Prenova starega radgonskega mestnega jedra je zato živ doživetje. Tam, kjer so svoj čas sicer še kočijali, danes drvijo jekleni konjizuti pa kaže Kerenčičeva ulica vse bolj obraz, ki ga je imela v 18. stoletju.

ZAENKRAT NEMOTENO

Na prva dva prenovljena objekta, znanilca ohranjanja starega mestnega videza, so se občani, pa tudi potniki, ki prestopajo mejo s sosednjo Avstrijo, že navadili. Po postavitvi in izboljšanje obmejnih stoniev je le funkcionalni del ohranitve bogate arhitekture na Kerenčičevi 9 in 14. Prijazna pročelja in smotne rešitve notranjosti so vnesla v ta predel stare Radgone ob živahnem vsakdanu še duh bogate preteklosti.

Danes se že bohoti v novi preobleki tudi mogočna stavba na Kerenčičevi 5. „Tu bomo pridobili tu novih stanovanj,“ pravi vodja strokovnih služb radgonskih sisov materialnih dejavnosti Janez Sedič. „Svoje poslovne prostore pa bosta imela še Potrošnik in poslovna Interurope. Vrednost prenovljenih del je čez 28 milijonov in osemsto tisoč dinarjev, od tega poglaviti del zagotavljamo mi — radgonska samoupravna interesna skupnost, preostali del pa uporabniki, ob obeh načelih še skupnosti pokojninskega

in invalidskega zavarovanja, ki bo pridobila troje stanovanj.“

ZA PRENOVO SE ODLOČILI DELAVCI

Sedaj, ko Kerenčičeva ulica že kaže prijaznejše naličje, so gotovo zadovoljni tudi delavci, ki za prenoovo namensko združujejo sredstva. Stanovanjska skupnost se je za lepši in urejen stari mestni videz prizadevala že v preteklem srednjoročnem obdobju in 1979 jo je podprla občinska skupščina. Tako so sklenili z radgonskim združenim delom samoupravni sporazum o združevanju 0,3 odstotka, kar zneso okoli 4 in pol milijona denarjev letno. Drugi vir sredstev financiranja prenove so polovična sredstva amortizacije iz stanovanjskega sklada. In ker je združeno delo podprlo, so program prenove vnesli tudi v temelje srednjoročnega plana razvoja občine, ki tako zagotavlja načrtno izvajanje stanovanjske prenove in objektov s krajnjimi značilnostmi.

Dosedanji uspehi kažejo, da so delavci dobro naložili denar in ta

PRENOVA STAREGA MESTNEGA JEDRA GORNJE RADGONE

program je eden redkih, ki se v občini izvaja kot je bilo dogovorjeno. Drži, da celovitega projekta za prenoovo starega mestnega jedra ne premorejo, vendarle pa dela potekajo nemoteno. Sicer pa je morebiti tako še bolje, če pogledamo čez občinske plotove in vidimo, kako počasi in obotavljajoče se podobnih posegov lotevajo v razvitejših občinah, kjer imajo celovite načrte, ki pa jih venomer spreminjajo.

PONUJENA ROKA UPORABNIKOM

Poglavitno izhodišče, da so se na stanovanjski skupnosti odločili za polepšanje in ohranitev mestnega jedra, so bila seveda tudi nova, normativom in bivalnim pogojem primerna stanovanja. Do konca leta 1985 bi jih naj pridobili 45 (zraven mestnega jedra je tu všteta še prenova nekaterih objektov izven občinskega centra). Za še večjo vitalnost življenja ob meji pa so ponudili roko gostinskim in trgovskim organizacijam. Prvi se je odzval Kompas, ki je vložil za zaokrožitev svoje dejavnosti na radgonski meji (v prenoovo) skoraj 15 milijonov dinarjev. Spodbujeni s tem pa ga posnemajo tudi ostali, ki so v tem predelu že leta prisotni.

Objekti, ki so že obnovljeni, pa tudi tisti, ki še pridejo na vrsto so namreč stanovanjsko-poslovni. Tudi v hiši na Kerenčičevi ulici 11, ki bo nekdanji slovesni videz dobila naslednje leto, bo poleg treh stanovanj, še prostor za Kompas in upravo javne varnosti.

PRENOVA CENEJŠA OD NOVOGRADENJ

V prizadevanja in dela za lepši in funkcionalnejši stari mestni predel Gornje Radgone je vključen tudi Zavod za spomeniško varstvo Maribor. Kot pravi Andreja Volavšek, ki sodeluje z njihove strani pri teh delih, je zavod zadolžen predvsem za strokovno spomeniško varstvena izhodišča. Pri tem pa vedno ne gre brez zapletov.

„Ker moramo posredovati naša izhodišča že prej, preden se posamezna stavba izprazni, ne da bi raziskali notranjost in posamezne sestavine, se marsikaj lepega in vrednega ohranitve izgubi. Zunanost objekta je le del bogate preteklosti, notranjosti pa ponavadi nismo utegnili „sondirati“, saj so v njej stranke še stanovale. Pozneje se ne da več ničesar spremeniti. Ponekod so že tudi sami spremenili notranjost in zares jo je težko ohraniti. To velja še posebej za „štukturni strop“ v veliki sobani

na Kerenčičevi 9 v prvem nadstropju. To baročno redkost je prvotni projekt ohranjal, vendar so izvajalci zahtevali predelavo v več manjših prostorov. Povsem s skladom z našimi smernicami ni potekala tudi prenova dvoriščnih stavb. Teh so se lotili na precej grob način. Tako se je zgubila obokana notranjščina, kamniti portali... Je pa to velika žola za naprej in prenova na št. 5 že poteka veliko bolj kakovostno. Sicer pa so to pomembna dela s ciljem, da se ohrani del naše preteklosti.

Prenova pa je vedno cenejša od novogradnje.“

Tole o ceni prenove pa potrjuje tudi podatek, da velja kvadratni meter prenove 26, stanovanja v raščem stolpu na Tratah pa 28 tisočakov.

TUDI STANOVALCI SO ZA

V prenovljenih stanovanjskih poslovnih objektih, ki poleg svoje funkcionalnosti, dajejo staremu mestnemu predelu ponovno čar in diha preteklosti, so največ pridobili stanovalci, ki so v teh stavbah stanovali že prej. Prav močno sta bili načeti hiši na Kerenčičevi 9 in 14, saj so imeli najprej pomisleke, kako jih bo mogoče prenoviti, celo strokovnjaki. Posamezni sestavni

elementi, ki so bili že tudi starejši od 18. stoletja in vlaga, sta naredila svoje. Zato je bilo bivanje skrajno neprimerno in ni ustrezalo niti najosnovnejšim stanovanjskim in higienskimi kriterijem. Stanovalci so uvideli, da vzdrževanje praktično ni več mogoče, zato so z delavci občinske samoupravne interesne skupnosti našli skupni jezik. Stanovalci so sodelovali in sprejeli ponudbo. Nekaj se jih je že, drugi se bodo še, preselili v novi stanovanjski blok na Tratah, drugi so našli novi dom na Simoničevem bregu, nekaj pa jih bo tudi ostalo v poslej najlepšem delu Gornje Radgone.

S pomočjo vseh, od investitorja — občinske stanovanjske skupnosti, izvajalcev, projektantov, najprej Stavbarja, sedaj pa delavcev Komunaprojekta, mariborskega zavoda za spomeniško varstvo in seveda s sredstvi združenega dela, ki dotekajo nemoteno, staro radgonsko mestno jedro nezadržno spreminja svojo podobo. Po prenovi stavbe na št. 5, pride prihodnje leto na vrsto hiša na Kerenčičevi 11. In s tem bo srednjoročni načrt prenove izčrpan. Že danes pa je jasno, da je to „zadetek v polno“. In ponovno smo neusmišljenim kolesom časa odrgali pozabi bogat delček zgodovine.

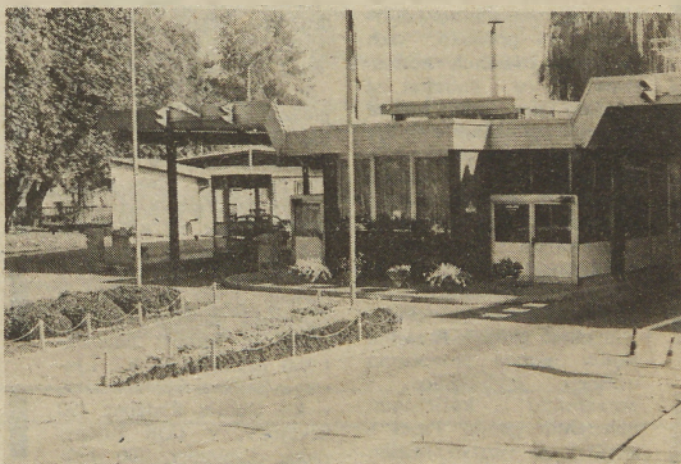
Vlado Paveo

Prijazna pročelja za oko, pridobitev za stanovalce, pa tudi urejeni poslovni prostori.

Poslej bodo tudi takšni oboki kakovostno prenovljeni.

Po svoje so se potrudili za lepši mestni videz, takoj ob vstopu v staro mestno jedro, delavci obmejne milice in cariniki.

LTH

loške tovarne hladilnikov škofja loka

TOZD VITRINA LJUTOMER

Nova pridobitev v ljutomerski občini — TOZD VITRINA

Ljutomerska občina bo jutri, 14. oktobra bogatejša za novo temeljno organizacijo združenega dela „VITRINA“. Gre za otvorenost novih proizvodnih

prostorov škofjeloškega LTH-ja, kjer bodo izdelovali elemente in vrata za montažne hladilnice in komore ter izdelovali vse vrste vitrin.

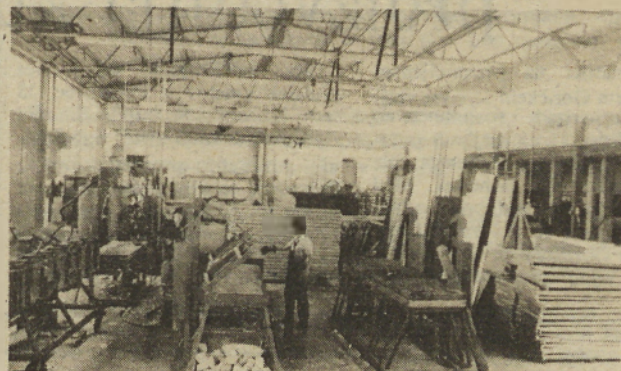
Dogovarjanja o graditvi, renoviranju in usposobitvi obstoječih prostorov so stekla že leta 1979 in 1980, ko je bil podpisan tudi samoupravni

sporazum o združitvi sredstev in dela med DO LTH iz Škofje Loke in obrtno zadrugo Prlekija.

Delovna enota obrata lastne proizvodnje obrtne zadruge Prlekija se je aprila letos opredelila za lastno Tozd v okviru LTH, s tem pa tudi za ločitev od obrtne zadruge Prlekija, čeprav sodelovanje z obrtno zadrugo ne bo zamrlo.

V novi Tozd „VITRINA“ je zaposlenih 40 delavcev. V okviru možnosti in gospodarske situacije pa predvidevajo z razširitvijo proizvodnje zaposliti letos ali naslednje leto še 10 do 15 novih delavcev.

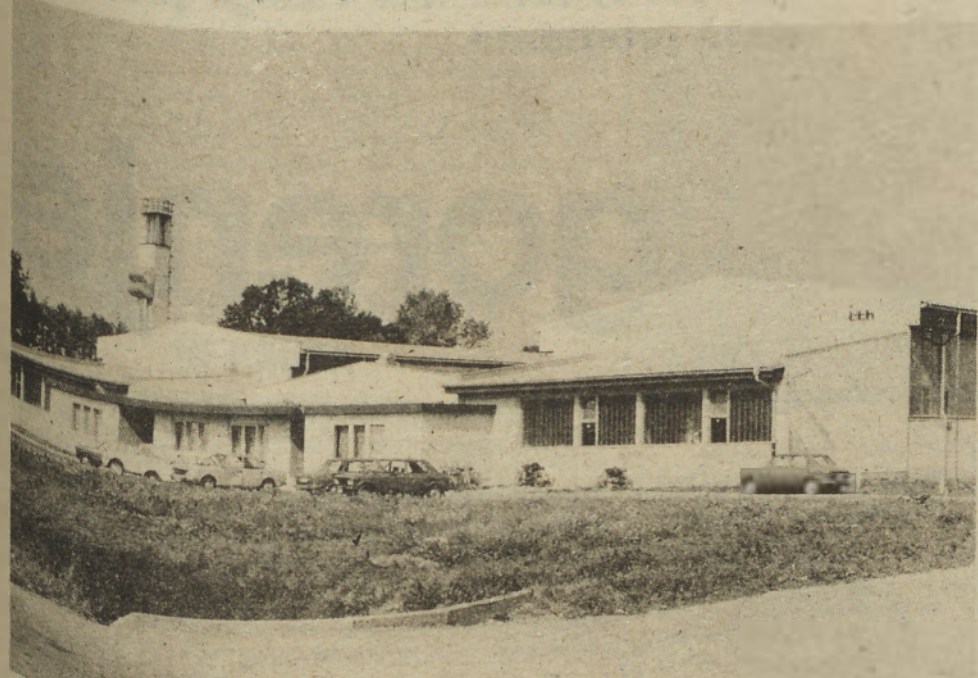
Zaposleni v Ljutomerski tozd „VITRINA“ se bodo, kolikor bo v njihovi moči, trudili, da bi se vsestransko vključili v DO LTH, da bi obstoječi proizvodni program dobro osvojili in ga razširili na kompletno ponudbo komercialnega hladilnega pohištva.

— V novih proizvodnih prostorih. Izdelovanje elementov in vrat za montažne hladilnice in komore.

— Vitrina — proizvod tozd „VITRINA“ iz Ljutomera.

TOZD „VITRINA“ Ljutomer, ki bo poslovala v sklopu Sozd-a LTH, DO THN iz Škofje Loke.

PODPISALI SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TRŽNEM PRIDELOVANJU PŠENICE IN SLADKORNE PESE

ZA IZPOLNITEV SPREJETIH OBVEZNOSTI

Na Zadrugi zvezi Slovenije so prejšnji teden slovesno podpisali samoupravni sporazum o naročenem tržnem pridelovanju pšenice in sladkorne pese so se s tem sporazumom zavezali, da bodo zasejali pšenico v organizirani proizvodnji na 23.390 ha in tako prihodnje leto oddali 75 tisoč ton pridelka, sladkorno peso pa bodo zasejali na 5.735 hektarjih in ves pridelk oddali Tovarni sladkorja v Ormožu.

Svoje obveznosti pa so s tem prevzeli tudi drugi udeleženci — podpisniki samoupravnega sporazuma. Tako bo zadruga zveza v sodelovanju z ustreznimi strokovnimi službami pravočasno poskrbela za pripravo vseh strokovno tehničnih normativov, ki so potrebni za uspešno setev, kakor tudi za poznejše agrotehnične ukrepe pri pridelovanju pšenice. Za sladkorno peso je podobne obveznosti prevzela tovarna sladkorja, medtem ko je Semenarna Ljubljana zadolžena za pravočasno oskrbo s kvalitetnim semenskim materialom, tovarni mineralnih gnojil v Rušah in Kutini morata pravočasno oskrbeti pridelovalce s potrebnimi količinami mineralnih gnojil, Pinus s sredstvi za varstvo rastlin, DO Agrotehnika — Gruda pa je skupaj z drugimi nosilci zadolžena za nabavo mehanizacij in rezervnih delov zanje. Če bo akcija tekla usklajeno in v skladu s sprejetimi obveznostmi, potem ni bojazni, da zastavljenih planskih ciljev ne bi uresničili.

S podpisom samoupravnega sporazuma so se pomurski pridelovalci zavezali, da bodo v organizirani proizvodnji zasejali pšenico na 8.679 hektarjih površin in

prihodnje leto oddali 27.843 ton tržnih viškov. Največje obveze je med pomurskimi pridelovalci pšenice prevzelo Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, ki bo pšenico zasejalo na 1.199 hektarjih, semenski pšenici pa bo namenilo še dodatnih 280 hektarjev. V Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona bodo merkantilni pšenici namenili 380 hektarjev in semenski 120 hektarjev, v Kmetijski zadrugi Ljutomer — Križevci bodo pšenico zasejali na 210 hektarjih, v DO Ljutomerčan bodo poleg 130 hektarjev merkantilne pšenice zasejali še 70 hektarjev semenske, VG Kapela bo pšenico pridelovala na 50 hektarjih, 40 hektarjev semenske pšenice in rži pa bodo zasejali tudi v Kmetijski zadrugi Panonka. Z realizacijo teh planov naj bi družbeni sektor ob žetvi oddal 12.615 ton pšenice, od tega 1.785 ton semenske.

Se večje obveznosti pa so prevzeli pomurski kmetje, ki naj bi tržne viške pšenice pridelovali na 6.200 hektarjih in prihodnje leto oddali 15.233 ton pridelka. Največji delež odpade na Kmetijsko zadrugo Panonka, kjer bodo kmetje pogodbeno zasejali s pšenico 3.500 hektarjev, v Kmetijski zadrugi Lendava bodo tej kulturi namenili 1.200 hektarjev, v KZ Ljutomer-Križevci 640 hektarjev, v KZ Gornja Radgona 490 hektarjev, v TOK Koooperacija Ljutomer 260 hektarjev in v VG Kapela 110 hektarjev.

Plan setve sladkorne pese določa, da bomo spomladi v Sloveniji zasejali s to kulturo 5.735 hektarjev in ves pridelk oddali tovarni sladkorja. V Pomurju bomo peso pridelovali na 3.197 hektarjih in z njih pobrali nekaj več kot 134 tisoč ton pridelka, od tega s 1.704 hektarjev v zasebnem in s 1.393 hektarjev v družbenem sektorju.

L. Kovač

Dobro delo daje tudi dober dohodek

Če smo še pred leti čestokrat ugotavljali, da mladi odhajajo s kmetij, doma pa ostajajo le starejši, ki več ali manj životarijo, se je v zadnjem času situacija izboljšala.

Kmetijstvo, ki smo ga vsa leta po vojni zanemarjali, je postalo ena od prioritetnih gospodarskih panog, ki ji posebno v zadnjih letih posvečamo vse več družbene pozornosti. Tako je tudi življenje na kmetiji postalo privlačnejše, saj je večino težkih ročnih opravil zamenjala sodobna kmetijska mehanizacija, tam, kjer znajo umno gospodariti, pa tudi dohodek ne izostaja.

Boris Vljaj iz Vadarec je eden izmed tistih, v zadnjem času vse številnejših, mladih kmetov, ki po končani osnovni šoli ni šel s kmetije. Že od malih nog je bil navajen na delo na zemlji, vzljubil jo je in tako odločitev, da ostane doma, ni bila težka. Pri Vljajevih so že od nekdaj imeli trdno kmetijo in precej zemlje, največ dohodka pa jim je prinašala živinoreja. Že prej so imeli v hlevu okrog 25 glav živine, od tega šest krav molznic, ker pa so spoznali, da je perspektiva v specializaciji, so se odločili za gradnjo novega hleva. Ob našem obisku je bilo v hlevu 75 pitancev, 50 pancev pa so letos že prodali.

Vljajevi so se odločili za pogodbeno pisanje za izvoz, saj pravijo, da je ta cena stimulatívnejša. Res je sicer, da je to pisanje nekoliko dražje in zahtevnejše, vendar je tudi finančni rezultat ugodnejši. To živino, za katero je določena posebna tehnologija pisanja, vzredijo v enem letu, živina je tako prej primerna za oddajo in v hlevu se turnusi hitreje obračajo. Pretežni del potrebne krme pridelajo doma, dokupujejo le koncentrate in krmila, ki so za to pisanje potrebni. Letos so imeli koruzo za silažo zasejano na 7 in pol hektarjih, tako da je domače krme dovolj, več težav pa imajo s krmili, ki jih

Viljem in Boris Vljaj iz Vadarec sta z dohodkom, ki ga družina dosega na kmetiji, zadovoljna in Borisu ni žal, da je ostal doma. Sicer pa je delo na kmetiji zdaj že veliko lažje kot nekoč, ko še ni bilo potrebnih strojev. Vljajevi imajo vso potrebno mehanizacijo, saj smo na dvorišču opazili kar štiri traktorje.

vozijo iz mešalnice v Črncih. Teh včasih zmanjka in če jih živina kakšen dan ne dobi, se to že pozna na prirastu. Dokupujejo pa tudi koruzo v zrnju, vendar je ta že predraga in tako postaja pisanje sprašljivo. Posebej še ob ceni telet, ki so se zdaj sicer nekoliko pocenila, vendar so še vseeno predraga.

Vljajevi osnovne črede krav nimajo, zato morajo teleta kupovati, zastavljajo pa si vprašanje, kakšna bo čez leto dni cena pitancev, da se jim bo delo poplačalo. Pa tudi obresti za obratna sredstva v zadnjem času močno bremenijo dohodek, saj znesejo že zdaj letno več deset starih milijonov.

Kljub vsem tem težavam pa Vljajevi ne odnehajo. Ko smo jih obiskali, je v hlevu že spel čez 13 pitancev, ostalih 10 pa jih je bilo v hlevu kakšne štiri mesece. Z njimi so še imeli nekoliko več sreče, saj teleta takrat še niso imela tako visoke cene, medtem ko o nakupu telet zdaj že nekoliko pomišljajo. Gotovo pa hlev tudi v prihodnje ne bo ostal prazen, saj tisti, ki so delo z živino vzljubili, brez tega ne morejo. Treba je nač nekoliko bolj poprijeti in nobene težave niso nepremagljive. Tudi li-ste, ki so jih ob spravi luč imeli z nafto, so premagali in zdaj so zdaj že pripravljeni za zimo.

Sicer pa Vljajevi iz Vadarec nobeno delo ni pretežko, saj imajo vso potrebno mehanizacijo in tako vse opravilo zmorejo v glavnem sami. Gospodar Viljem z ženo in mlada dva, Boris in žena, opravljajo vsa dela na polju in pri hlevu. V času kakšnih večjih opravil, denimo ob spravi silaže, potrebujejo dodatno pomoč. Kogar delo veseli, ta najde v njem zadovoljstvo, čeprav je treba včasih delati tudi od jutra do noči. Je pa črna pol-merno seveda tudi plačilo. Vljajevi pa doslej še niso bili razočarani.

Ludvik Kovac

gorenje

iščemo

Gorenje SOZD prireja od 22. 10. do 5. 11. 83 v Rdeči dvorani v Titovem Velenuju že tradicionalni hišni sejem '83, na katerem bomo del razstave namenili drobnemu gospodarstvu.

Razstavili bomo sestavne dele, ki jih danes uvažamo, za katere pa vemo, da jih že izdelujemo v Jugoslaviji oziroma bi jih lahko izdelovali v Jugoslaviji.

Na tem področju želimo čimbolj angažirati naše drobno gospodarstvo, zato vabimo vse zainteresirane k sodelovanju.

Obiščite nas — ponuja se vam pri-ložnost za razširitev vašega proizvod-nega programa.

gorenje

Proizvajamo vse pekarske izdelke, tudi slaščičarske. Sprejemamo vsa naročila za torte in ostalo pecivo.

intes

TIMA

živilski kombinat intes n.s.o.b.
tozd pekarna mura b.o.
69250 gornja radgona, lackova 23

Ob občinskem prazniku častita vsem občanom gornjeradgon-ske občine kolektiv Intes, tozd Pekarna Mura, G. Radgona.

VESTNIK, 13. OKTOBRA 1983

Na Goričkem se uveljavlja proizvodnja kumar

Kmetijci na prenaseljenem hribovitom Goričkem se v vse večji meri usmerjajo v intenzivno proizvodnjo, ki na majhnih površinah ob resda več vložene dela daje znatno višji dohodek. Med slednjo velja šteti tudi proizvodnjo kumar, katere so v Pomurju oziroma na Goričkem prvič v večjem obsegu sejali pred šestimi leti.

Letošnja proizvodnja je resda manjša od tiste iz leta 1978, ko so kooperanti KZ Panonke pridelali 500 ton kumar. Proizvodnjo je zavrl neuspeh v prvem letu, ko je neurje s točo skoraj povsem uničilo pridelok, pa tudi slabo organiziran odkup v letu poskusne proizvodnje.

Tačas je drugače, saj je ves pridelok kmetov iz Pečarovca, 35 ton kumaric, odkupil Emonin Agropod iz Ljutomera. Spodbudni rezultati proizvajalcev iz Pečarovca so kljub sušni letini, ki je kar za 50 odstotkov zmanjšala pridelok, vzbudili veliko zanimanje za tovrstno proizvodnjo. Ne gre namreč prezreti, da so kmetje, ki so kumare obirali sproti oziroma vsak drugi dan, na nekaj arskih parcelah v poprečju dosegli proizvodnjo 17 ton po hektarju, kar v denarju znese bruto dohodek okoli 340 tisoč dinarjev po hektarju. Seveda kmetijci s kumarami niso zasejali tako velikih površin, ker kumare zahtevajo veliko

ročnega dela — največ opravil je ravno z ročnim spravilom, od katerega je v prvi vrsti odvisen dohodek. Ne gre namreč prezreti, da odkupovalec največ nudi za 3-6 cm velike kumarice, ki štejejo v I. razred in veljajo 20 dinarjev.

Drugorazredne v velikosti 6 do 9 cm predelovalna industrija odkupuje po 14 dinarjev, dočim so proizvajalci dobili za tretjerazredne kumarice v velikosti od 9 do 12 centimetrov le 7 dinarjev po kilogramu. Prav pri obiranju velja posebej omeniti, da je ob zapoznelem spravi luč dohodek znatno slabši, saj večji kumarice predelovalna industrija pač ne odkupuje ob tem, da ena velika kumara zavre rast številnih nastav-po sprotne spravilo so kumare, ki so jih začeli obirati 11. septembra in so jih obirali do 21. septembra, odkupovali vsak drugi dan. Na odkupnem mestu so jih oziroma sortirali s posebnim strojem, ki razred kumar glede na velikost odreja na tekočem traku.

Ob vsem velja omeniti, da ima proizvodnja kumar v Pomurju lepo perspektivo, saj jih že tačas samo slovenska predelovalna industrija Agropod Ljutomer, Droga iz Središča ob Dravi in ETA Kamnik letno potrebujejo velike količine. Ta čas manjkajoče količine kupujejo na jugu, ker zaradi vse dražjih prevoznih stroškov pomembno vpliva na ceno vložene in drugače dodelanih kumar.

Boris Hegeduš

Proizvajalke kumar iz Pečarovca pri sortiranju kumaric s sortirnim strojem

TRDO ZA DOMAČINE, UŽITEK ZA POČITNIČARJE

Stara koč, bržda še iz viničarskih časov, na Ivanjševskem vrhu številka 63. Vsi trije hribi, po katerih se kot siva kača vije ozka makadamska cesta, ob njej pa že tudi novogradnje — večina last počitničarjev — in rebri z vinogradi se kopajo v pretoplem jesenskem soncu. Ljudje so zunaj, na svojih razdrobljenih parcelah pospravljajo pridelke, druge trgajo grozdje, vrata zidanic so odprta na stečaj, tudi sodi so že pripravljene, le v hiši št. 63 je drugače. V izbici, ki je bivalni prostor, spalnica in kuhinja obenem, sedi 84-letna starka Marija Ravtar.

„Mož je umrl 1965. leta, par let je bila doma še hči, zatem pa je še ona odšla...“, takole je pričela razkrivati svoje samotarsko življenje. Kljub temu, da je rodila in vzgojila štiri otroke, ji že skoraj dve desetletji minevajo dnevi v samotni. Hčerka se je poročila v Župeince, sinovi so pogrnili korenine v Mariboru, sosednji Avstriji, bližnjih Orehovcih.

„Saj veste, kako je,“ jih poskuša opravičiti, „vsi hodijo v službe in nimajo preveč časa zame. Saj k temu, ki je v Orehovcih, še grem kaj pomagat, on pa mi obdeluje zemljo.“

Tako dobri štiri hektarji obdelovalne zemlje, kljub nemoči osamljene starke, ne propadajo, a tudi izkupiček ne gre v njen žep. Še dobro, da dobi starostno pokojnino v višini nekaj čez tri tisoč in petsto dinarjev. Pa vendarle, ko odšteje za davek, elektriko, nakup v trgovini in še kaj, ji ostane bori malo. Vsaj pri tem, če že drugače nimajo časa zanj, bi ji

otroci lahko pomagali. Hudo pa bo za Rovarjevo Marijo, ko jo napade bolezen. Sedaj še gre, kako pa bo potem?

Ne, saj ni povsod na Ivanjševskem vrhu tako, prav gotovo pa sodi ta vas med najmanj razvite v celotni radgonski občini in seveda v matični negovski krajevni skupnosti. Zemlja tod ni radodarna, težka je in ilovnata, pa tudi sicer okrog sto domačijam ne preobsežno odmerjena. Zato pridelujejo vsega po malem, dober del pa jih je še zaposlenih v radgonski industriji. Vsak dan se vozijo v Gornjo Radgono, za vaščane Ivanjševskega vrha precej daleč.

„To bo prav gotovo posledica slabe makadamske ceste, ki se v

Ko ji postane izbja premrzla, se Marija Ravtar pogreje na jesenskem soncu.

smeri Ivanjševskega vrha vije najprej po ravnici že od odseka občinske ceste skozi Stavešince, Ivanjševce in še slabša najprej v „vrh“, smo pomislili, ko nas je na to opozorila Barbara Omulec. Pri Omulčevih smo se zaustavili, da bi se pomenili o tem in onem z njenim možem, Francem, ki je vaški veljak in predstavnik v KS, toda bil je v službi. Pa nam je natočila čistega in grenkega vina kar gospodinja.

„Zakaj je Radgona tako daleč? Sliši se čudno da že skoraj 40 let po vojni še vedno ne premoremo nobene avtobusne zveze. Saj ne, da bi zahtevali, da bi vozil avtobus, čez naš vrh, iz Ivanjševca, spodaj v grabi, pa bi že lahko peljal kakšen, vsaj delavski. Tako pa se naši delavci in delavke vsak dan mučijo in vozijo v radgonske tovarne s kolesi, seveda nekateri tudi z motornimi kolesi in avtomobili, vendar to zmorejo le nekaj časa, potem pa zmanjka denarja pa tudi bonov...“

In res je tako, saj je najbližja avtobusna postaja in tako zveza z Gornjo Radgono v Zbigovcih oddaljena kar sedem kilometrov. In iz Ivanjševca bi že moral peljati kakšen avtobus. Saj cesta ni tako slaba, če lahko po njej od tam vozi šolski avtobus.

„Ja, sedaj je ta makadam na vrhu počasi že res podoben cesti. Končno lahko prideš z avtomobilom do doma, prej pa je bilo hudo.“ To je še dejala Barbara Omulec ob slovesu.

In ko smo se spuščali nazaj v grabo, so se iz pogovorov z domačini vsiljevale misli same po sebi. Kaže, da takšne vasi, odmaknjene, od roba dogajanja, mestnega vrveža, pa tudi občinskih blagajn, še vedno najbolj privlačujejo „vikendaše“. Na Ivanjševskem vrhu počitniške hišice, obdane z goricami, rastejo kot gobe po dežju. Skoraj dvajset smo jih našli, ko je pogled bežno švigal med temi tremi vrhovi. In kot pravijo domačini, so prišli od blizu in daleč: iz občinskega središča, pomurske metropole in tudi štajerske prestolnice. Bodo razen tega, da bodo tukaj v tem še dokaj neokrnjenem delčku narave uživali svež zrak, idilo in brali plodove zemlje, ki so jo orali že viničarji in žetlarji, tudi kaj storili za razvoj kraja? Na to bo odgovorila že bližnja prihodnost.

V. Paveo

Sodi bodo kar polni, toda s tem težav v vasi ne bo konec — pravi Barbara Omulec.

V Dragotincih in okrog njih

Krajevna skupnost Videm ob Ščavnici je včasih v nezavidljivem položaju, zlasti pri dogovarjanjih o načrtih in o hitrejšem razvoju sploh, najbolj pa pri zbiranju in zagotavljanju denarja. Šestindvajset vasi združuje ta krajevna skupnost in ena od teh so Dragotinci s slemenskim zaselkom Dragotinski vrh. Največ neučakanosti je doma la povsod okrog urejanja cest in komunalnih objektov, pa tudi kakšne gradnje ali dograditve vaških objektov nočejo odlagati v neskončnost. Kakor vedo, znajo in zmorejo, denar zbirajo s krajevnim samoprispevkom, ponekod pa so se odločili za dodatna zbiranja sredstev. Tako so naredili tudi v Dragotincih, kjer računajo na asfaltiranje ceste od Biserjan do vasi in še naprej tja proti Rožičkemu vrhu. Še naprej od trioglate kapelice v središču vasi.

V Dragotincih pravijo, da so njihove perspektive predvsem v poljedelstvu, travništvu in živinoreji. Posebno v nižinah pridelajo vsako leto skoraj dovolj krme, precej obdelovalnih površin namreč že vrsto let odmerjajo za krme rastline. K temu jih zagotovo precej spodbuja Vinogradniško gospodarstvo Kapela s katerim

precej dobro pogodbeno sodelujejo, le s cenami pogosto niso zadovoljni. Krmila, ki jih morajo kupiti, so odločno predraga. Tudi bolj skrbni gospodarji po prodaji in potem pri domačem preračunavanju negodujejo, marsikakšno pa povedo tudi na sestankih. Za posodabljanje hlevov in nove gradnje domala vsi rabijo precej denarja.

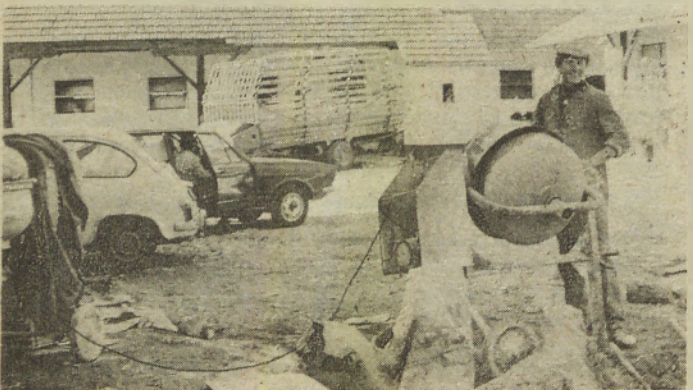

Feliks Vrzal

Ne prikrivajo pa dejstva, da so sadjarstvo ob vsakodnevnem delovnem utripu pustili, precej ob strani, čeprav imajo za to dovolj površin. Tudi zasebni vinogradi doživljajo podobno usodo.

Precej živahno pa je že ob šestih zjutraj v zbiralnici mleka. Prinašajo ga iz vasi, Dragotinskega in deloma z Rožičkega vrha. Tudi do 600 litrov zberejo vsak dan v sodobno opremljeni zbiralnici za ljutomerski Mlekopromet.

In kaj so naredili doslej? Franc Šutja, starejši, bi zagotovo posebej poudaril, da so dogradili ob domu vrsto Tel je vzoren predsednik gasilskega društva — dvorano, posodobili opremo, da ne bodo puščali ob strani skrbi za opremo in pritego vanje mladega rodu. To bi bilo le nekaj obvez, ki so jih letošnjo pomlad ob 80-letnici gasilstva v Dragotincih sprejeli s ploskanjem. No, če gasilskega predsednika ni bilo, ker ga je pot zanesla tja gor med vinograde, je vse strnil Feliks Vrzal, ki je bil s sinom Jankom in Andrejem Veindorferjem sredi dela pri dograjevanju obsežne domačije. Sedel je na tramičke in se ves čas zaziral tja proti križišču s trioglato kapelico. „Asfalt, asfalt od Biserjan do vasi in tja gor do Rožičkega vrha hočemo imeti. Čas referendum je mimo, začeli smo z zbiranjem novih sredstev. Prvič. Zdaj smo že sredi drugega zbiranja, medtem pa smo si pri krajevni skupnosti sposodili 50 starih milijonov in izkopali jarke. Na Rožičkem vrhu so voljni primakniti nekaj sredstev za ta nekaj več kot tri kilometre dolg cestni odsek občinske ceste, ki bi bil hkrati podaljšek „vinske ceste“ tja proti Blaguškemu jezeru. V občinskem središču pravijo, da naj, po programu, počakamo do prihodnjega leta.“ Tako je sorazmerno optimistično končal član odbora za posodobitev ceste — Feliks Vrzal. Janko Stolnik

Na Vrzlovem dvoršču ni miru

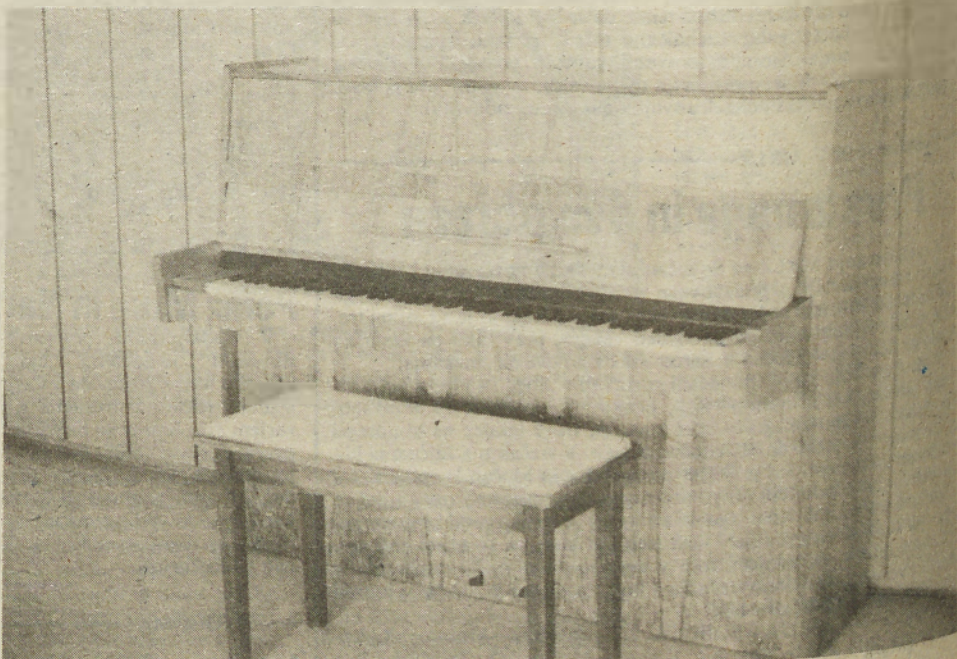
ELKOM LINA

SOZO — združena elektrokovinska lesna industrija
podjetja Maribor, n. sub. o. Apače n. sol. o.

pošta: 69253 Apače
telefon: (069) 79-007, 79-017, 79-020, 79-021
telegram: LINA Apače

LINA PIANINO

Uživajte v čudovitem svetu glasbe z Lina pianinom.

TEHNIČNI PODATKI:

88 tipk
zvočni obseg 7 1/4 oktave
dolžina 1470 mm
višina 1120 mm
globina 600 mm
teža 185 kg

MATERIAL:

naravni hrast, luženi hrast, naravni oreh, naravni tikov les, naravni mahagonij.

KLOP P 3 je skladna z LINA pianinom in opremljena s predalom za shranjevanje notnega materiala.

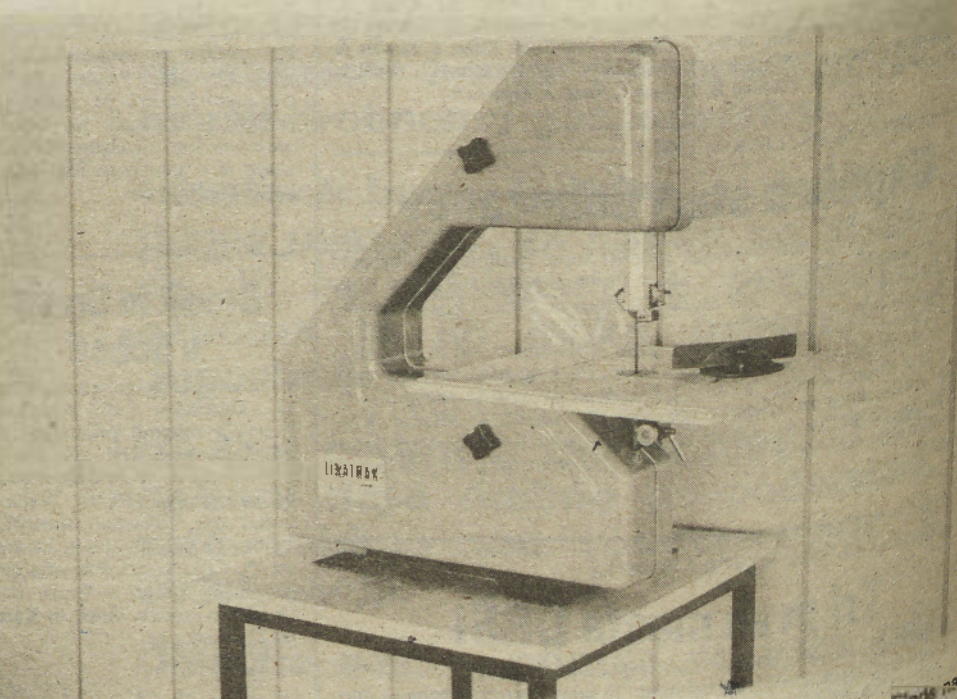
TEHNIČNI PODATKI:

dolžina 800 mm
širina 350 mm
višina 450 mm

MATERIAL:

masivni hrast oblažen z blagom.

LINATRAK

Tračna žaga LINATRAK je namenjena za obdelavo lesa, kovine in plastičnih materialov. Glede na njene zunanje mere ima sorazmerno veliko delovno področje. Razdalja med notranjim ohišjem in žaganim listom znaša kar 340 mm. Mizo lahko nagibamo od 0 do 45 stopinj. Najvišja višina obdelovanca, ki ga lahko obdelujemo znaša 130 mm. Notranji deli žage ter rezilo je popolnoma zaščiteno. Z uporabo raznih dodatkov (ravnilo, kotomer, brusni trak) se uporabnost zelo poveča.

Tračna žaga LINATRAK je namenjena za vsako domačo delavnico, za šolo pri izvajanju tehničnega pouka in obrtno dejavnost.

TEHNIČNI PODATKI:

moč motorja 0,37 kW
višina rezanja 130 mm
MOŽNOST OBDELAVE:
lesa 1200 m/min
plastike 750 m/min
kovine 120 m/min

ŠTEVILO PRESTAV: 3

velikost delovne mize 390 X 390
možnost nagiba 0 do 45 stopinj
teža cca 30 kg
dolžina žaginega lista 1780 mm

Del proizvodnega programa LINE iz Apač pa je tudi program za notranjo opremo. S tem programom zadovoljujejo potrebe pri opremljanju hotelov, dijakskih domov, šol, vrtcev ter izdelujejo vso notranjo opremo po naročilu.

Ob prazniku
gornjeradgonske občine
najiskreneje čestitamo!

Gozdovi so družbeno bogastvo

Pogosto zahajate v gozd? Vsekakor takrat ko bi radi našli go. Ali pa ste morda lovec? Prepričan sem, da o gozdu bolj malo razmišljate. To je vendar gozdarska zadeva, zakaj bi se, denimo, delavec od strožnice zanimal za gozd bolj kot občinski uradnik ali peki? Zadovoljni smo z gozdom, če nam kaj da, kakšna je njegova prihodnost, nam je prav malo mar. Na srečo, ne vsem!

V tretjo oktobra je teden gozdov. Tega niste opazili, ker na pošti ni bilo dodatne znamke, ampak teden gozdov je bil kljub temu, verjemite mi! Direktorja delovne organizacije Gozdno in lesno gospodarstvo Jožeta Pobjiča vprašanje, zakaj sploh teden gozdov, ni prav nič zmedlo.

Vedno mislimo, v današnjih razmerah pa sploh, da nam gozd služi samo za pridobivanje lesa. To pa je zmotno. Gozdarji moramo biti tisti, ki opozarjamo, da je potrebno ohranjati tudi ekološko funkcijo gozda. Gozd pomeni veliko več kot si večina ljudi misli. Zato je pomemben naš odnos do gozda. Glejte, proizvodnja v gozdu traja tudi sto let, zato je vsak nesmotern poseg, ki bi spremenil ekološko razmerje v gozdu, škodljiv. Lahko ima dolgoročne in tragične posledice. V svetu se več govori o tem, da je gozd in odnos človeka do gozda ključno vprašanje obstoja človeštva. Mi imamo zdaj razmere, mislim gospodarske, ki ogrožajo gozd. Po stari slovenski navadi je kmet vedno, ko je bil v stiski, šel v gozd in prodal gozd.

Pri nas je to vprašanje še toliko bolj pomembno, ker imamo gozd v Pomurju le na 26 odstotkih vseh površin. To je polovico manj kot ostala Slovenija. Zaradi tega moramo biti do gozda pazljivejši. Mislimo, moramo dolgoročno, ko se odločamo za posevke v gozdu in njegovo okoli-

Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota je delovna organizacija v okviru sozda ABC Pomurka, ki gospodari z zasebnimi

— August Černe

in družbeni gozdovi na območju treh pomurskih občin — sobote, ljutomerske in lendavske. Družbeni gozdovi so v upravljanju gozda, zasebni lastniki gozdarji pa imajo svoji temeljni organizaciji kooperantov v Ljutomeru in Murski Soboti.

To, da imamo malo gozdov že vemo, v kakšnem stanju pa so, nas je zanimalo na obisku pri direktorju soboške TOK Stefanu

PRAZNI ZASEBNI GOZDOVI „TOK Murska Sobota gospodari v dveh občin-

Gozdovi niso le les. Z njihovim obstojem je povezan človekov obstoj.

nah — v soboški in lendavski. Tako kot v vsem Pomurju so tudi — ali pa še posebej — v sla-

bem stanju. Po podatkih naše službe za gojenje gozdov znaša povprečna lesna zaloga le 119 kubičnih metrov na hektar. Ob tako nizki zalogi je tudi prirastek v zasebnih gozdovih le 2,4 prostorninske metra, in končno je tudi zaradi vsega naštetega posek skromen in znaša le 1,9 prostorninske metra.

V letih naglega napredka — to pa je vse od današnjih dni so lastniki gozdove bolj izkoriščali. Potrebe je narekovala povečana stanovanjska graditev, preusmerjeni kmetje so gradili gospodarska poslopja, veliko lesa tudi potrebujejo obnovljeni vinogradi. Poleg tega pa so tudi nekatere naravne nesreče, snegolomi in vetrolomi, povečale sečnjo. Tako zadnjih pet let veliko površin ponovno zasajajo takole po 20 hektarjev letno. To je okrog 80 tisoč sadik raznih drevesnih vrst, predvsem bora in smreke. Ker so zasebne površine manjše, obnova gozdov ni tako načrtna kot v družbenem sektorju. Tam, po besedah inženirja Ladislava Nemesszhegyja, tudi vzgajajo potrebne sadike za obnovo. Začetek je seveda pri pridobi-

— Stefan Skraban

vanju semena. Za to imajo izločene najboljše drevesne sestoje za vsako drevesno vrsto, ki uspeva v naših gozdovih. Denimo, v polanskem revirju črna jelša, hrast in dob v Hraščici, rdeči bor v Kobilju, jesen v Polani... Seveda, stvar ni tako enostavna kot naše naštevane. Vedeti je treba, da drevesne vrste ne semenijo vsako leto, zato morajo seme spraviti tudi za „prazna“ leta. Tudi vzgoja sadike traja lahko štiri leta, zato je „proizvodnja“ v gozdu dolgotrajna — tudi sto let.

SEZONSKI IN STALNI DELAVCI

Pogozdovanje je sezonsko delo. Opravljajo ga zlasti spomlad, ko je primeren čas dva mesece. Posaditi sto tisoč in več sadik v tako kratkem času je mogoče le velikemu številu ljudi. Teh gozdno gospodarstvo nima, v zadnjem času pa ni na voljo tudi priložnostnih delavcev. Zato so veseli zelo uspešnega sodelovanja s šolami. Šolska mladina na ta način spoznava gozdove in si priloži nekaj denarja za izlete, gozdarji pa pravočasno opravijo pomembno delo.

V gozdu, ali točneje v Gozdnem gospodarstvu, združuje delo 215 delavcev — od gozdnih delavcev prek žagarjev do gozdarjskih inženirjev. Na „Vlasiški“ nekje med Dobrovnikom in Motvarjevci smo srečali delavca Avgusta Črneho. Po razdrapani gozdni poti je s traktorjem pripeljal celulozo. Že 15 let je v gozdu, zaposlen s spravilom lesa in drugimi opravili. Tako kole pravi: „Za gozdno delo moram imeti posebno veselje. To so naporna in nevarna opravila.“

Med pripravljanim tečajem za novo sečnjo v polanskem gozdu smo zmotili Stefana Skrabana iz Mostja in Jožeta Vuka iz Male Polane. Prvi je v gozdu že 27,

— Jože Vuk

drugi pa 24 let. Obema pomeni gozd veliko. To pa je z drugimi besedami kruh. Kakšno je delo v gozdu?

„Poleti je vroče, pozimi mokro in hladno. Gozdni delavec mora še vedno vložiti veliko fizičnega napora na svojem delovnem mestu, zato gozdni delavci pogosto obolevamo,“ sta bila enakega mnenja.

Nihče od delavcev, s katerimi smo se pogovarjali, ni govoril o tradiciji, inženir Julijan Klepec pa nas je prav na to opozoril, veliko delavcev je svoj poklic prevzelo od očetov. Zato in ker imajo običajno še manjšo kmeti-

jo, vztrajajo pri trdem kruhu v gozdu. Iz družine gozdarjev je tudi „bistriški logar“ Arpad Koveš. Po končanem šolanju v letu 1952 je postal gozdar. Takrat so ljudje v gozdu iskali predvsem drva in gradbeni les. Kako je danes?

„Razlika je občutna. Danes je gozd gospodarska struktura, je družbeno bogastvo v širšem smislu. Z njim gospodarimo bolj preudarno, bolj strokovno. Od nos do gozda se spreminja.“

V GOZD PO PITNO VODO

V tem pisanju smo že zapisali, da je pomembna tudi ekološka funkcija gozda. Revirnega gozdarja Feliksa Golenka smo vprašali, kakšna je ekološka funkcija gozdov v našem Pomurju?

„Poleg tega, da je gozdov v naši pokrajini malo, je potrebno ugotoviti, kako ravnamo z njimi. Menim, da včasih ne dovolj gospodarno, da ne skrbimo dovolj za gozdove. Gozdovi so regulator talne, posebno pa pitne vode.“

Če bomo hoteli ohraniti rezervoarje pitne vode v tleh, bomo morali gozdove skrbneje čuvati. Zaradi melioracij je v zadnjem času povečan pritisk na gozdove. Moram omeniti gozdne komplekse Črni log in Polano, okrog katerih je že vse agromeliorirano. Opažamo, da je podtalnica izredno padla in to vpliva na gozdove. Pri izvajanju agromelioracij običajno posekajo naravne gozdne robove, ki imajo tudi svojo funkcijo. Tako imenovani vetrozaščitni pasovi tudi ni več. To se nam lahko v prihodnosti brkno mašuje. Poznam primer, ko v nekaterih sosednjih državah ponovno zasajajo vetrozaščitne pasove, ki so jih pred tem z enakimi posegi odstranili. Naj omenim, da so pri nas klimatski pogoji neugodni, z malo padavinami — le okrog 830 mm letno in še te so neustrezno razporejene po letnih časih. Ko bi jih rabili, jih ni — jeseni in pozimi pa jih je preveč. Gozdovi

— Feliks Golenko

so tisti, ki nekako regulirajo, da padavine ustrezneje pridejo v tla.

MELIORACIJE IN DIVJAD

Po besedah Jožeta Pobjiča se gozdarji v glavnem uspešno dogovarjajo s „partnerji“, ko gre za poseganje v gozd, vendar vsakokrat pa le niso uspešni. Za nekatere posege ne zvejo pravočasno, drugi so manjši in ne načrtovani tako, da nimajo možnosti vključiti se v odločanje.

Do pred kratkim tudi niso imeli večjih škod od divjadi in so si isti prostor sporazumno delili z divjadjo. Ne znajo si predstavljati gozda brez divjadi, vendar pa so se v zadnjem času škode tako povečale, da je nastal resnični problem. Zlasti jelenjad in srnjad jim uničujeta mlade sestoje tako, da so morali zelo povečati sredstva za varstvo gozdov. Kaže pa, da bodo morali dosedanje dobre odnose z lovci izkoristiti za to, da bodo našli najboljše rešitev tako za gojitev divjadi kot za obnovo gozda.

Jože Sabjan

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Pod tem naslovom v Sloveniji že od leta 1979 naprej izvajamo široko zastavljene množične aktivnosti v smislu nadaljnje krepitve naše splošne ljudske obrambe in družbene samozastite.

V prizadevanja za krepitev SLO in DS se aktivno vključujemo tudi delovni ljudje, občani in mladina Pomurja.

Z namenom, da bi s prikazovanjem rezultatov teh prizadevanj kot tudi še odprtih vprašanj v posameznih sredinih, vzpodbudili tudi širšo izmenjavo izkušenj, ki naj bi prispevale k nadaljnji krepitvi zavesti, da morata SLO in DS postati še bolj način našega vsakodnevnega razmišljanja in vsakodnevna praksa vsakogar in nas vseh skupaj, začnemo v Vestniku z rubriko o SLO in DS, ki smo ji dali kar naslov Nič nas ne

sme presenetiti, ker so vsa naša prizadevanja na tem pomembnem področju v svojem globokem bistvu pravzaprav podrejena vsebini tega naslova.

Glede na to, da je v akciji NNNP glede na novi zakon o SLO in DS dan pomemben poudarek tudi nadaljnjemu razvoju narodne zaštite, začnemo rubriko s tematiko o narodni zaščiti.

Narodna zaščita v vsakdanji praksi

Novi Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti, ki je izšel koncem lanskega leta prinaša nekatere novosti pri organiziranju narodne zaštite. Med pomembnejšimi novostmi, ki jih prinaša ta zakon je, da v določilih o družbeni samozastiti ni več omejitve zaradi katerih delavec ali občan ni mogel sodelovati v narodni zaščiti, temveč je delovanje v narodni zaščiti pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov, ne glede na starost, spol in druge okoliščine. Druga novost je v tem, da morajo narodno zaščito organizirati poleg krajevnih skupnosti in TOZD tudi vse delovne skupnosti, ne glede na število zaposlenih. Zakon pa dopušča možnost skupne organizacije narodne zaštite več TOZD, katerih prostori so na isti lokaciji in medseboj funkcionalno povezani in organizacijsko vključevanje manjših TOZD, delovnih skupnosti in delovnih enot v krajevni skupnosti. Vsi ti subjekti morajo te odnose urediti s samoupravnimi sporazumi. Do nekaterih bistvenih novosti prihaja tudi pri vodenju in aktiviranju narodne zaštite. V skladu z načrtom za delovanje narodne zaštite lahko aktivira narodno zaščito komite za SLO in DS, kjer ni komiteja pa svet krajevnih skupnosti, delovni svet oziroma svet delovne skupnosti. Aktiviranje je praviloma vezano na soglasje občinskega komiteja za SLO in DS, mora pa se aktivirati po njegovi odločitvi. Le izjemoma in če to zahtevajo razmere lahko aktivira narodno zaščito tudi načelnik narodne zaštite v soglasju s predsednikom komiteja oziroma organa, ki je sicer pooblaščen za njeno aktiviranje. Zakon je glede možnosti aktiviranja narodne zaštite zelo omejevalen, zlasti v primerih, ko se komite ne more sestati oziroma pridobiti soglasje občinskega komiteja ali če predsednik

komiteja ni dosegljiv. Aktiviranje narodne zaštite pa ne pomeni aktiviranje enot, ker jih po zakonu ni, ampak pomeni aktiviranje tistih občanov, ki so usposobljeni in potrebni za opravljanje določenih nalog. Narodno zaščito vodi načelnik, ki ima lahko enega ali več pomočnikov za opravljanje določenih nalog po področjih dela (izobraževanje, oborožitev, zavarovanje objektov itd), ali za vodenje narodne zaštite v določenih okoliščinah (vaseh, TOZD ali delovnih enotah, kjer ni posebej organizirana narodna zaščita itd). Načelnika in njegove pomočnike imenuje svet krajevnih skupnosti in krajevni skupnosti, delavski svet pa v TOZD ter svet delovne skupnosti v delovni skupnosti.

Narodna zaščita deluje v skladu z načrtom za delovanje narodne zaštite, v katerem se določijo njene naloge, oblike organiziranosti in razporeditev delovnih ljudi in občanov. Načrti ne temeljijo na stopnjah ampak bodo z načrti morale biti določene naloge narodne zaštite v miru, ob različnih naravnih in drugih nesrečah, izjemnih razmerah, neposredni vojni nevarnosti, v vojni in drugih nevarnostih, ki bi ogrožale javni red in mir, družbeno in zasebno premoženje itd. Pri tem je bistvenega pomena, da so naloge za različne situacije kar najbolj stvarno in konkretno opredeljene, da bodo omogočale kar najbolj učinkovito, hitro in racionalno opravljanje nalog. Oblike organiziranosti pa morajo biti odvisne od lokalnih razmer, krajevnih običajev, nalog v različnih razmerah in temeljiti na dosedanjih praktičnih izkušnjah. Načrt za delovanje narodne zaštite je sestavni del varnostnega in obrambnega načrta organizacije oziroma skupnosti, v kateri je organizirana narodna zaščita.

Milan Horvat

LESNINA, proizvodno in trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki, pohištvo in gradbenim materialom n. sol. o., Ljubljana — TOZD tovarna pohištva MIZARSTVO n. sub. o., Ljutomer, Prešernova 31

razpisuje

po sklepu začasnega kolegijskega organa prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. DIREKTOR TOZD

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

— da ima visokošolsko izobrazbo ekonomske, tehnične ali lesne smeri

— da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov: Lesnina Ljubljana TOZD „MIZARSTVO“ Ljutomer, Prešernova 31, z oznako „za razpisno komisijo“.

Rok, v katerem se morajo kandidati prijaviti, je 15 dni od dneva objave. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po končanem zbiranju prijav.

Gozdovom grozi katastrofa

Narodom srednje Evrope grozi ekološka nevarnost brez primere, če ne bodo takoj začeli z najrazličnejšimi ukrepi za čistejšee ozračje in čistejše vodne tokove. V nasprotnem primeru bodo ob koncu stoletja namesto bujnih gozdov na milijonih arov površin samo še borni ostanki.

Že zdaj se je na Poljskem posušilo na milijone borov, nemški gozdovi izgubljajo lepe smreke, jelke in bore, na Češkoslovaškem pa se je posušilo pol milijona hektarov igličastega gozda. Poljski znanstveniki opozarjajo, da bo ob sedanjih stopnjah uničevanja gozdov ta dežela ob koncu stoletja ob vse gozdove. Škoda, doslej prizadejana gozdu, je nepopravljiva.

Glavni krivec je znan že nekaj let. To je tako imenovani kisli dež, ki nastaja zaradi izgorevanin, ki jih v industrijskih središčih spušča-

jo v ozračje skozi visoke dimnike. Tako se škodljivo onesnaženo ozračje razprostre na mnogo širšem področju, kot se je prej, temu primerno pa je tudi škoda, ki jo povzroča, vse širša. Na udaru so predvsem gozdovi in vodni tokovi, ki se suše, oziroma zastropelajo zaradi kislega dežja. V nevarnosti je tudi rodovitna prst, ki postaja prekisa. Tako so žalostno propadli tudi poskusi, da bi na Češko-slovaškem pogozdili predele, kjer se je igličasti gozd posušil. Sadike se niso prijele!

Na Češkoslovaškem je problem toliko hujši, ker za gorivo uporabljajo rjavi premog z velikimi količinami žvepla, dimniki pa nimajo potrebnih filtrov. Seveda posledice najprej čutijo sami, saj so danes že ob tretjino gozdov. Vendar pa skupaj s Poljsko in Vzhodno Nemčijo pripomorejo, da se je vsa

srednja Evropa znašla pred grozljivo ekološko nevarnostjo. Zahodna nemčija, kjer je ekologija najbolj razvita, tudi trpi posledice onesnaženja, čeprav njeni industrijski bazeni v Porurju zastrupljajo švedska jezera in gozdove, kamor potujejo škodljive sestavine z vetrovi v visokih zračnih plasteh.

Prvi koraki k izboljšanju so že narejeni. Češkoslovaška vlada je z vzhodno-nemško podpisala dogovor o zmanjševanju žveplenega dvokisa v izgorevaninah, hkrati pa v obeh socialističnih državah intenzivneje premišljajo o atomskih elektrarnah namesto o termoelektrarnah, ki kurijo rjavi premog.

Ura pa neusmiljeno tolče. Če ne bodo v Srednji Evropi hitro ukrepali, potem bodo čez deset let srednjeevropski gozdovi samo še lepa pravljica.

POMOČ PONESREČENCU

Božastni krči (epilepsija): Položi bolnika na hrbet na posteljo ali na odejo, tako da se ne more poškodovati. Zrahljaj oblačila, glavo obrni na stran, v usta vtakni svitek iz blaga, da si bolnik ne bi pregriznil jezika. Pošlji po zdravnika.

Električne poškodbe: Najprej izključi napetost, ne dotikaj se ponesrečenca, dokler električni tok ni prekinjen. Potegni ponesrečenca iz območja napetosti z vrvo, leseno kljuko ali z zanko z obleke. Začni takoj z umetnim dihanjem z usti, če je dihanje prenehalo. Pošlji po zdravnika.

Kemične poškodbe očesa: Poškodovanec naj leži. V očesne kote mu zlivamo skodelice vode, pri čemer naj voda odteka na stran, in tako čim bolj izpira kemikalijo. Oči prekrij s čistim zavojem in pelji bolnika k zdravniku.

Krvavitve: Močno pritiskaj s sterilno (čisto) gazo ali robcem na rano, dokler se krvavitev ne ustavi. Dvigni poškodovani del telesa, rano pa povij s prvim povojem, ki ga lahko še dodatno stisneš (kompresivni povoj).

Opekline: Opekla mesta takoj potopimo v hladno ali mrzlo vodo, dokler bolečine ne prenehajo. Opeklin ne čistimo in ne prebadamo mehurjev. Uporabljamo sterilni prvi povoj, opečenca pokrijemo, da ga ne zebe, in pokličemo zdravnika.

Nezvest — omedlevica: Posedi bolnika in mu odpi oblačila. Znižaj mu glavo med kolena. Če je nezvesten, ga položi na tla, zrahljaj oblačila in odpi okno. Bolnik naj leži mirno še nekaj minut, da pride k zavesti. Če traja nezvest več kot nekaj minut pokliči zdravnika. Začni z umetnim dihanjem, če bolnik preneha dihati.

Nezvestnemu ne vlivaj v usta tekočin.

Rana ureznina: Če je rana manjša, jo lahko izmijemo z milom in tekočo vodo, sicer pa uporabljamo sterilni prvi zavoj. Ponesrečenca peljemo k zdravniku.

Šok: Tako stanje nastane po vsaki hujši poškodbi zaradi bolečin in izgube krvi. Ponesrečenca položimo v vodoravno lego z nizkim vzglavnikom. Če je nezvesten in bruha, ga obrnemo v bočni položaj, da se ne bi zadušil z izbljuki. Ponesrečenca pokrijemo. Pokličemo zdravnika.

Tujki v očesu: Če predmet v očesu vidimo, ga poskušamo odstraniti z robom vlažnega robca. Če pa tujka ne vidimo ali se ta ne premakne po nekaj poskusih, peljemo bolnika k zdravniku. Ne drgnemo očesa, ker to lahko spravi tujek še globlje.

Tujek v sapniku: Omogoči zadušencu, da se izkašlja. Kašelj navadno iztisne tujek iz sapnika. Če pa se dušenje nadaljuje in bolnik postaja moder v obraz, ga parkrat udari po hrbtu med lopaticami. Če se dihanje ustavi začni z umetnim dihanjem z usti. Poskrbi za hiter prevoz v bolnišnico oziroma pokliči zdravnika.

Uboj žuželke: Če je možno, odstrani želo, uporabi mrzle obkladke. Če oteklina narašča ali bolnik postaja nezvesten, pokliči zdravnika.

Ugriz živali: Rano izmijemo z milom in obilico tekoče vode. Žival poskušamo ujeti živo zaradi preiskave, če ima morda sieklino. Poškodovanca peljemo k zdravniku.

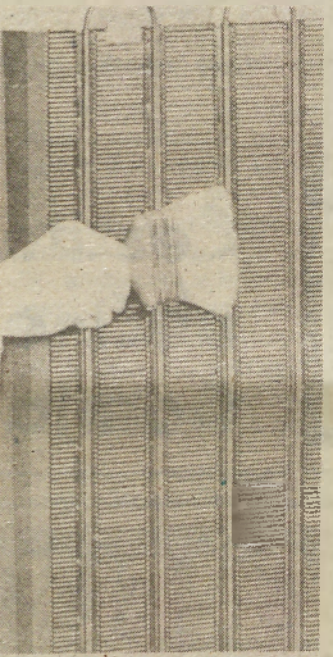
Zadušitev: Takoj začnemo z oživiljanjem, to je z umetnim dihanjem z usti. Ponesrečenca čimprej prenesemo na svež zrak. Pokličemo zdravnika.

Zastrupitev: Takoj pokličemo

zdravnika. Uporabimo protistrup, če je naveden na embalaži sredstva, ki je zastrupitev povzročilo. Razen pri kavstičnih sredstvih (lugi, kisline) poskušamo povzročiti bruhanje, seveda, če je bolnik pri zavesti. Če je strup neznan lahko dajemo mleko.

Umetno dihanje z usti: Če ponesrečenec ne diha, začnemo takoj z umetnim dihanjem. Ponesrečenca položimo vznak: S prstom ali kosom tkanine mu odstranimo tujke iz ust in žrela (proteze, hrana, bomboni). Ponesrečenčovo glavo močno nagnemo nazaj, željust dvignemo in s tem napravimo prsta dihalna pota. Globoko udahnemo, široko odpremo usta in jih tesno pritisnemo na usta ponesrečenca, nato iztisnemo zrak iz svojih pljuč v ponesrečenca. To ponavljamo pri odraslih do 12-krat, pri otrocih pa do 20-krat na minuto. Pomoč nudimo toliko časa, dokler ponesrečenec sam ne začne dihati.

Pa še to! Po statističnih podatkih so nesreče glavni vzrok smrti pri ljudeh, ki umrejo v starosti med 1. in 37. letom starosti. Če pa upoštevamo vsa starostna obdobja, so nesreče kot vzrok smrti na četrtem mestu. Najhujše lahko preprečimo z ustreznim varstvom pri delu, če pa do nesreče že pride, je lahko odločilna prva pomoč. V upanju, da boste ob posameznih odločitvah trenutnih ravnanj pravilno, smo objavili nasvete o prvi pomoči. Koristno bo, da si sestavek izrežete in ga shranite.

Mrežasti kondenzator na vašem hladilniku se sčasoma zapraši. Očistite ga lahko s sesalcem za prah ali — če tega nimate — z mehko nekovinsko ščetko. Zunanost hladilnika po operite vsaki teden z mlačno vodo in izperite s hladno vodo, nakar ga osušite z mehko krpo. Tako bo plašč hladilnika obdržal prvotni sijaj. Pri pranju ne uporabljajte detergentov.

BLOKOVSKA
Predsednik hlešnega sveta nas je vladno povabil naj pomagamo pri ureditvi zanemarjenega dvorišča. Prinesel je tudi osem lopat.

— Zanimivol
— Lahko bi bilo, vendar se štirih lopat ni nihče dotaknil, dobili smo nekaj spodbud z balkonov, nekateri pa so se raje umaknili v „ilegalo“.

BONSKA OBSEDENOST
„Tovarišica, denarje mi je zmanjkalo. Lahko uporabo WC plačam z boni?“

RADIO MURSKA SOBOTA

5 najpopulárnejših

vsak petek od 16.30 do 17.00 na Radiu Murska Sobota lestvica tega tedna:

1. **Ženske navade** — Kri
1. **Malena** — Zlatko Pejakovič
3. **Kokolo** — Magazin
4. **Ostani z nami** — Andrej Šifrer
5. **Dovidženja** — Neda Ukraden

Izrečani sta bili:
Violeta Ceba Činžat 13, 62343 Fala
Darja Titan Razlagova 8, 69000 Murska Sobota
Nagrada Elektrotehne Murska Sobota lahko dvignete na uredništvu Radia Murska Sobota, Titova 29/1.

Naša nova predloga:

1. **Glavnom ulicom** — Parni valjak
2. **Priznalni ... (Priznaj ...)** — Inspiracija

Vaše nove predloge pošljite na Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota s pripisom: Za pet najpopularnejših — domačih.

sestavil	filozofski smer	študent irani-stike	setvina, žito na korenju	kiparski izdelek	žirafi sorodna afriška žival	kraj v Slov. goricah	oklenje-nje tek-meca pri boksu
veliko mesto na Madžarskem							
trgovski predmet							
izumrli konji ruskih step							
avstrijski smučar (Hans)				poljski gospod žizlovka			
Reka			slovenski lahki angleško pivo				
reka, ki teče skozi München					torij močan eksploziv		
športnik						opera Rahm-ninova	ljubko-valno možko ime
liter	televizijski zaslon iglavci						
ibidem			ivo Ribar nočni lokal				
okurna morska riba							
dolga doba, obdobje					vzdevek generala Eisen-howerja		
čas med dvema vojnama					orožje s tetivo		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: jablana, Odoaker, Santana, in, Eban, Pakra, S, Rn, KA, Trianon, rum, ali, Isis, Er, Tinkara, Aja, bik, ral, iks.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Celji svet rana, ka najprej trbej pred svojim pragon pomesti. Ne ga kaže, ka na tobočkoj kelez-nikof postaja premalo pragon majo, pa so esče triz kelez-nike prage prnesli na asfalt guleg postaje, ge največ ljudi s cuqa na na eug odi. dajbole je veselo, gla kakia ženska prejke tej gao-gof spadne, mologice ta v lufte podrižji, pa s opozujimi lačami pomore tistomi ednomni kilavo-mi posveiti bole rasvejliti.

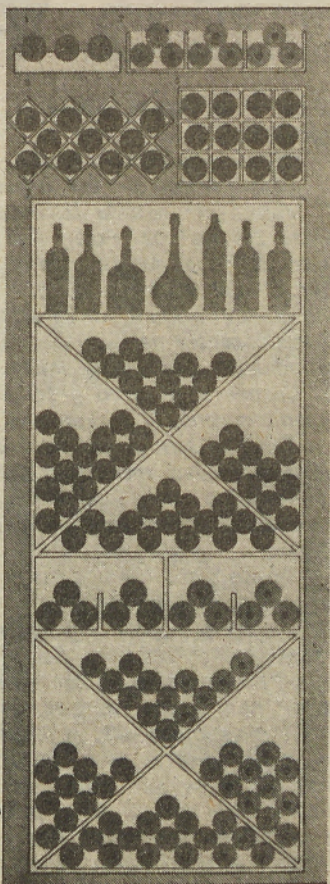
za ljubitelje dobre kapljice

DOMAČA VINOTEKA

Na našem območju je veliko vinogradnikov oz. kmetarjev, ki nekaj vina iz posamezne vinske loze zadržijo v kleti (v manjših so-dih, balonih ali steklenicah) in se potem radi postavijo pred gostom. Vistito pa si lahko uredijo tudi vinoteko, ki nimajo vinogradov in imajo že stekleničena vina. Družba Društvo Terčeli je v novi reviji Društvo med drugim zapisal: "Če se moramo za izbiro, ki ustreza našemu okusu, imeti mora-mo eno ali več vrst belih suhih vin (to je brez ostankov nepovretega rakelnih, posladkih ali sladkih be-lih vin, eno rdeče vino in vsaj eno vino tako imamo je najmanj pet do deset vrst vina. Odločamo se le za vrhunska ali vsaj kakovostna vi-na. Za domačo vinoteko ne pri-poročamo hiterov.

Kakšno naj bi bila naša mala vinoteka? Predlagamo: 6 steklenic rdečega vina primorskega (vipavec, rebula), 6 steklenic belega suhega vina podravskega ali posavskega rajona (bizelečan, hulo-tan, janžev, laški rizling, šipon), 6 steklenic belega vrhunskega vina ali polne trgatev podravskega rajo-na.

Vinoteko shranimo si z malo spretnosti in domišljino, ki ustreza nam. Skica kaže, kako bi lahko postavili opečnih modulih predstavljeni smo jih v eni iz-vedbi. Vino hranimo v leže-čem položaju. V stojiščih hranimo žgane

na (beli pinot letnik 71 ali 79, ren-ski rizling, sauvignon itd.), 6 stekle-nic lahkega rdečega vina iz po-savskega rajona (cviček, modra frankinja ali metliška črnina), 6 steklenic vrhunskega rdečega vina (merlot, kabernet, refošk ali teran

iz primorskega rajona) in 3 steklenice penetečega se vina (rad-gonska penina ali ormoško penete vino). Skupno torej 33 steklenic. Če pa imamo več prostora, lahko seveda zalogo povečamo. V vinote-ki vodimo tudi evidenco nakupa: kraj, datum, posebne značilnosti itd.

Svetovali smo vam sicer vrste vin, ki naj bi jih imeli v svoji vinoteki, s tem pa vas seveda nismo hoteli pasivizirati, da ne bi tudi sami postali dobri poznavalci kako-vosti vina in da bi sami izbirali vina za svojo vinoteko. Kako? Imeti moramo vsaj malo naravno razvit vonj in okus, da ločimo vina med seboj. Nato si lahko pomagamo tako, da primerjamo vina na raz-stavah. Ocenjujemo, zakaj je neko vino dobilo slabšo oceno ali drugo boljše. V začetku nam še pomaga strokovnjak. Tako si izostrimo čutila pa tudi spomin, da si zapomnimo lastnosti nekega vina in ga spoznamo, ko ga drugič pokusimo.

Kaj zahtevamo od kakovostne-ga ali celo vrhunskega vina? Vino nas mora zadovoljiti z vonjem in okusom. Ne samo, da vino ni pokvarjeno ali bolno, da nima tuje-ga vonja ali priokusa, vino mora biti polno, skladno s prijetno vin-sko cvetico in aromo. Nobena sestavina vina ne sme biti poudarje-na, niti alkohol, kislina ali morebit-na prisotnost sladkorja. Vse sestavine morajo biti v ravnotežju; pravimo, da je vinno harmonično. Prav tako želimo, da je vino polno, da ne pušča v ustih okusa po praznini. Ne želimo, da je vino z visokim odstotkom alkohola ali sladkorja.

OBRTNA ZADRUGA „14. OKTOBER“ GORNJA RADGONA

63250 Gornja Radgona
Trg svobode 10
tel.: 069/74-641

Poslužujte se storitev in proizvodov, ki vam jih nudi „14. OKTOBER“ s svojimi člani za področje kmetijskega agro-kompleksa:

- Prevzemanje del izgradnje novih objektov ali rekonstruk-cije starih po principu inženirskih posla na ključ od projek-tiranja preko neposredne izvedbe do eventualnega ne-posrednega uvajanja posameznih proizvodnih oz. tehnoloških procesov kot npr:
- gospodarskih poslopij (hlevov, silosov, gnojšč.)
- komunalne infrastrukture (kanalizacij, odvoda fekalij, do-voznih poti ...)

— energetskih sistemov (lovljenja odpadne energije iz hle-vov, gnojšč ...)

Prevzemanje del z gradbeno mehanizacijo raznih odkopov, kopanja jarkov, izkopov pri gradnji objektov, gradnji komu-nalne infrastrukture itd.

Proizvodnja raznih gradbenih in kovinskih izdelkov kot so cisterne, greznice, odtočni žlebovi oz. kanali itd.

Izvajanje krovskih in drugih gradbenih zaključnih del.

ENERGETSKI PROGRAM:

— solarni sistemi, toplotne črpalke, bio sistemi, usluge na željo kupca

— projektiranje energetskih sistemov

— proizvodnja in montaža oz. instaliranje energetskih si-stemov.

ZADRUGA POSREDUJE, ORGANIZIRA IN IZVAJA PREKO SVOJIH ČLANOV:

- različne vrste instalacijskih in ostalih obrtnih del
- izdelavo kovinskih cistem za različne namene
- izdelavo in montažo različnih počitniških in vinograd-niških hišic
- razmnoževanje in pripravo različnih tiskovin
- storitve z gradbeno mehanizacijo in avtoprevoznitvo
- svetuje in pomaga pri gradnji ali obnovi stanovanjskih in gospodarskih poslopij
- druge storitve po dogovoru

Ob prazniku občine najiskreneje čestitamo!

VESTNIK, 13. OKTOBRA 1988

MURA

je praznovala

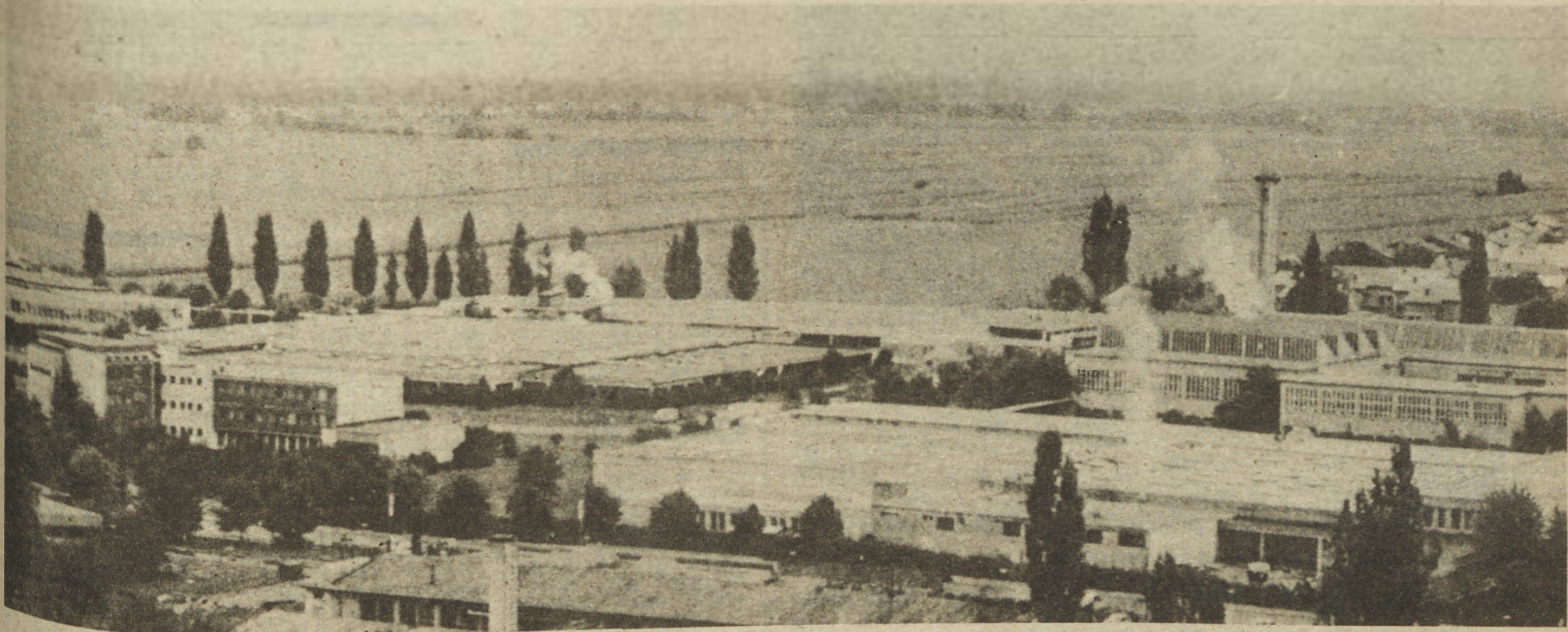
Tovarna oblačil in perila MURA Murska Sobota je pred nedavnim počastila praznik delovne organizacije. Pred več kot tremi desetletji so v Muri izvolili delavski svet in tovarno so prevzeli delavci. Uspešno so razvili podjetje do današnjih razsežnosti. V Muri imajo jasno začrtane poti tudi za prihodnost. Zavedajo se, da pelje pot k še večjim dosežkom prek še boljšega dela, večje odgovornosti, doslednega izpolnjevanja dobavnih rokov in nenehnega prilagajanja potrebam domačega in tujega tržišča. Gospodarske in druge težave, ki danes pestijo našo družbo, otežujejo tudi uresničevanje Murinih načrtov. Za njihovo uspešno premagovanje pa je potrebno le zavzeto delo, tega pa se zavedajo tudi Murini delavci.

Preteklost uči kolektiv Mure, da je v težkih prelomnih obdobjih ali mejnikih človek zmagoval, če je bil složen, enoten, odgovoren in tovariški. Na teh vrednotah, na zaupanju med ljudmi, med delavci in vodstvom, je nastajala današnja MURA. Ob prazničnem razpoloženju v letošnjem septembru so v Muri na to vrednoto posebej opozarjali, ne le zaradi dobrih gospodarskih rezultatov, ki so jih dosegli, temveč bolj zaradi ciljev, katere želijo doseči v srednjeročnem obdobju. Če jih hočejo doseči ali celo preseči, morajo graditi in utrjevati svojo enotnost, složnost. Nobeni trenutni ožji interesi ne smejo niti za hip zasenčiti jasnosti pogleda na potrebe in interese TOZD,

DO ali družbe. Povsem razumljivo je, da so posameznikove želje v največji meri prisotne pri uresničevanju ciljev TOZD, DO in celotne družbe. Poti za sporazumevanje o skupnih interesih posameznikov, ki hkrati združujejo svoje delo v TOZD in prek nje v DO MURA, morajo biti demokratične. Demokratičnost v urejanju skupnih, medsebojnih ali naših družbenih vprašanj seveda ni neomejeno „raztegljiva harmonika“. Njen smisel in meje se končajo takrat, ko nad skupnimi težnjami TOZD ali cele družbe poskušajo prevladati ozki, celo posamični interesi.

Slovesnost ob prazniku tovarne je vedno izraz doseženih rezultatov in uspehov, ki so rasli na delovnih zmagah in premaganih slabostih, v katerih so družno sodelovali in sedaj skupno doživljajo delovno zmagoslavje. Rezultati, ki oblikujejo praznično zmagoslavje in razpoloženje, so veliki, zato so tudi od lanskega do letošnjega 24. septembra v MURI delavci in delavke, vodilni in odgovorni tovariši in tovarišice, člani sindikata, mladi in komunisti — torej vsi samoupravljalci složno in enotno poprijeli za delo. Demokratično toda tudi odgovorno so sprejemali odločitve in naloge, skupaj so postavljali cilje, ki so tako izraz skupnih in družbenih potreb ter interesov.

Izvir, iz katerega črpajo v Muri delovne zmage, je v rokah njihovih članov kolektiva. In ta izvir ne bo usahnil.

**Iskrene čestitke ob praznikih občin
Murska Sobota in Gornja Radgona!**

DOL — GOR PO RABI

260 kilometrov s čolni po Madžarski

Predvideno je bilo, da se bomo po vodni poti peljali celo do Budimpešte, in sicer po reki Rabi od Kormenda do Györa, od tam naprej pa po Donavi ob meji s Čehoslovako do Višegrada in nato še do madžarskega glavnega mesta. Toda potem bi potrebovali še 3 dni in potrebno bi bilo urediti obmejne formalnosti. Za vse to pa ni bilo dovolj časa, zato so se organizatorji mednarodnega spusta prijateljstva — kajak-kanu sekcija pri Zvezi komunistične mladine Kormend — odločili, da bomo veslali le po reki Rabi do Györa.

RABA NAVZGOR, MURA NAVZDOL

Pred nami je bila okrog 260 kilometrov dolga vodna pot. Bilo nas je pet čolnarjev iz Kroga (brodarsko društvo Mura), od domačinov sta zaveslala samo dva, trije pa so se podali za nami z avtomobilom; seveda po cesti, imeli pa so skoraj enkrat krajšo razdaljo. Že prvi dan smo dohiteli še dva čolnarja, ki sta se potem pridružila naši odpravi. Doma sta bila iz Budimpešte, štartala pa sta menda že dan prej, in sicer v Monoštru (Szentgotthárd). Eden

izmed Krožanov mi je med vožnjo dejal, da bi tudi mi lahko šli od tam na pot, povabili pa bi lahko tudi kakšnega porabskega Slovenca. In to bi najbrž bilo še bolje, čeprav bi se vodna cesta tako podaljšala za okrog 40 kilometrov. Tedaj bi tudi potrebovali en dan več za veslanje ali pa bi bilo treba kar precej hitro rezati vodno eladino. In kaj bi bilo, če bi se podali kar k izviru reke Rabe in od tam krenili na pot? Potem bi morali v Avstrijo, do Fischbachskih Alp blizu kraja Weiz in ne tako daleč od Leobna. Dva ali tri kilometre od izvira Rabe pa na drugi strani hribovja teče po dolini

reka Mura. Obe strugi se nekaj časa skoraj vzporedno spuščata v smeri proti Gradcu, nato pa se razdvojita in Raba zavije nekoliko navzgor proti Jennersdorfu, med Dolnjim Senikom in Slovensko vesjo pa „prestopi“ mejo med Avstrijo in Madžarsko. Od tu naprej se počasi še bolj vije v smeri proti severovzhodu, medtem ko Mura zavije proti jugovzhodu.

Mar to ni zanimivo? Sicer pa je na tem območju še nekaj rek, ki tečejo „navzgor“. Tudi Krka teče proti Hodošu in naprej na madžarsko stran.

VSEPOVSOD SMO SREČEVALI KRAVE

Še preden smo sedli v čolne, so nas povabili na krajši razgovor na sedež mladinske organizacije za okraj Kormend. Tam so nam zaželeli srečno pot, obenem pa smo se dogovorili, da se bodo Kormendčani udeležili tradicionalnega spusta za Dimkov memorial po reki Muri. Medtem je bilo to že tudi realizirano.

In naposled je šlo zares. Skozi Kormend ima Raba še kar hiter tok; najbrž zato, ker so jo regulirali in stisnili med utrjene nasipe. Skoraj trikrat ožjo strugo ima kot denimo Mura v Krogu. Kmalu zatem pa se na nekaterih mestih voda skoraj umiri — kot da sploh ne bi tekla nizdol. Torej je bilo treba resno prijeti za vesla, sicer ne bi nikamor prišli. Cilj prvega dne pa je bil okrog 60 kilometrov oddaljen Rum. Kaj početi med vožnjo? Čas smo si seveda krajšali s pogovarjanjem, sicer pa je treba opazovati okolico in si vtisniti v spomin kaj posebnega, zanimivega... sem razmišljal sam pri sebi. In res ni bilo treba dolgo čakati na zanimiv prizor. Krave v reki Rabi! Veliko jih je bilo, nekatere še na obrežju, in prišle so se seveda odčejat. Vseeno okrog pa so se razprostirali veliki pašniki.

Tudi v gozdovih se je pasla živina. Mar ni to pametno, sem pomislil. Živina je zunaj in ni je potrebno krmiti ne napajati. Bi tudi ob naših rekah bilo lahko kaj podobnega? Vsepovsod prav gotovo ne zaradi neprimernega dostopa živine in zastrupljenosti voda. Očitno pa je, da smo pri nas preveč zanemarili pašo.

JOŽE GRAJ

(dalje prihodnjič)

Ekipe kroških čolnarjev pred štartom v Kormendu.

S prenočevanjem nimamo imeti problema. Spali smo kar v čotorih ob reki.

Krave so se prišle odčejat v reko Rabo. Takšnih prizorov smo videli ničliko.

BODICA ALI

KAM JE IZGINILA NALEPKA ZA MESEČNO DIJAŠKO VOZOVNICO?

Pride v začetku tega meseca dijak srednje kmetijske šole v Rakičanu domov v Radence in povpraša očeta: „Ali si mi ti dvignil nalepko za avtobusno mesečno vozovnico?“

„Ne!“ mu ta začuden odvrne. Takšen je bil začetek in vzrok pravega detektivskega poizvedovanja za izginulo in že izdano nalepko, ki je bržkone danes odgovorni pa tudi prizadeti še niso razrešili. Usluženec na radgonski avtobusni postaji, ki v imenu murskosoboškega tozda Certusa te nalepke izdaja, trdi, da je nalepko že nekdo dvignil. Menda neka ženska. Tudi ime, ne pa tudi številke, je vpisal v izdajno knjigo. Dijak, pa tudi nobeden njegovih staršev, pa je ni dvignil. Pomagale niso niti urgence pri direktorju tozda, z izginulo nalepko si je dal

opraviti tržni inšpektor, odgovoreni za promet, rebusa pa niso uspeli razvozlati. Dijak plačuje redno ceno prevoza, uslužbenec pa mirno opravlja ali ne opravlja svojega dela dalje. Morebiti bo komu spet izdal nalepko brez ustrezne izkaznice, na kateri je tudi slika lastnika.

Zakaj takšen „halo“ za malenkost, bo marsikdo pomislil. Ker nas takšne malenkosti opozarjajo na odnos do dela, na samovoljo, ki ji v posameznih delovnih okolih še vedno ne morejo (znajo) do živga. Še dobro, da dijak ne izhaja iz socialno ogrožene družine. Kako bi sicer lahko dnevno enkrat globlje posegal v žep za vozovnico?

vp

gorenjeelrad

V KORAKU Z RAZVOJEM ELEKTRONSKE TEHNIKE

V majhnem kraju ob Muri in ob državni meji z Avstrijo, v Gornji Radgoni, je leta 1955 nastalo obrtno podjetje z imenom ELEKTORADIO, ki se je sčasoma preimenovalo v ELRAD. Prve antene v Jugoslaviji so bile izdelane v ELRADU, prav tako pribor in visokofrekvenčni kablji. V to obdobje do leta 1965 spada tudi začetek razvoja oddajnikov, pretvornikov, profesionalnega pribora. V družino delovnih organizacij GORENJE se je Elrad vključil 1. 1. 1973. S tem so bili dani novi impulzi za še bolj strmi razvoj Elrada. Danes nudi GORENJE—ELRAD vse od izvora TV in radijskih signalov pa do končnega sprejema in je eden od največjih proizvajalcev te opreme v Jugoslaviji.

V konkurenci svetovnih proizvajalcev je tovarna dobila pravico ekskluzivnega dobavitelja TV opreme za sarajevske olimpijske igre.

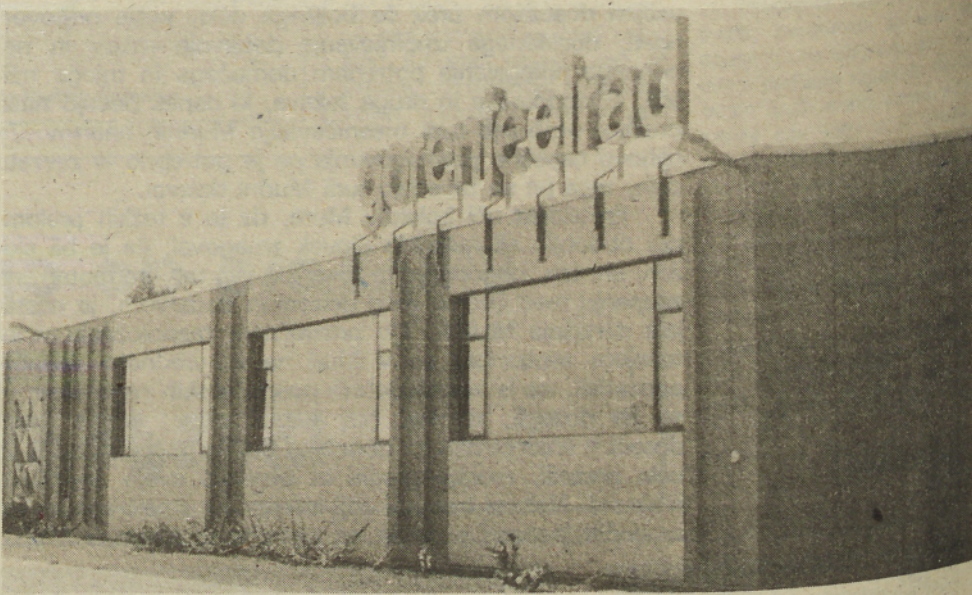
ELRAD je skupaj z Gorenjem kot pokroviteljem prihodnjih olimpijskih iger v Sarajevu dobila veliko in zahtevno nalogo — pravico ekskluzivnega dobavitelja TV sprejemnikov, vseh vrst antenskih in oddajniških sistemov. To je nemara največji uspeh v vsem času, kar obstaja tovarna, je pa seveda še toliko večji in pomembnejši ker si je to pravico pridobila v konkurenci z znano svetovno elito, kot so japonski,

polju bo oddajnik namenjen povezavi režij v biatlonu itd.

Lastni modulatorji

Na vseh objektih bodo imeli lastne modulatorje, to so aparature, ki iz kamere prenesejo signal v oddajnik. Pri nas jih doslej ni nihče delal in smo jih morali uvažati. Naj ob tem dodamo, da so program profesionalne tehnike razširili na program kompletnih oddajnikov za televizijo. Tako so razvili tudi kanalnik (tivrar) za sprejemanje kabljske TV.

V Elradu imajo načrt, po katerem naj bi sprejemni sistem osvojili do leta 1985, ko bo v orbiti prvi, to je zahodnonemški satelit, ki bo pokrival tudi del Jugoslavije. Še prej naj bi se vključili v kabljsko TV, ki bo za zasebnike sicer predraga in bo dostopna le premožnejšim kupcem, kajti gre za parabolni antenski sistem na strehi, za katerega bo namesto droga potrebna močna konstrukcija, ki bo kos vetru in vsem drugim vremenskim pojavom. Zelo ozko anteno je treba usmeriti natančno na satelit in se potlej ne bo smela več

zahodnonemški, francoski in drugi proizvajalci. Prevzem te naloge je zahteval ogromno dela, nove tehnične in tehnološke rešitve, nove izdelke, kot so modulatorji in ojačevalci, potrebni za brezhibno delovanje sistemov.

Olimpijska vas in kabljska TV

V olimpijskem projektu so antenski sistemi in povratni signali. Tri pretvorniške točke bodo imeli na Bjelašnici, Humu in Trebeviču, z njimi pa bodo pokrili vsa športna tekmovašišča oz. objekte (signali olimpic I, II, III). Razen povratnih signalov bo v olimpijski vasi Mojmilu in Dobrinja sistem kabljske TV, na tekmovaških antenskih sistemih v komentatorskih kabinah (teh bo sedem: Babine dole, Štirni dol, Veliko polje, Malo polje, Trebevič, Rajska dolina, Škočine). V vse hotele tiskovna središča na Jahorini in Bjelašnici bodo pošiljali TV signale, v dvorani Zetra in Skenderiji, kot najboljši reprezentativni hotelu International v Sarajevu, kjer bo sedež Olimpijade, bodo skupinske antenske naprave. Na Velikem

Sprejemni sistemi za satelitsko TV

Kot dodatek napravam za kabljsko TV (CATV), delajo v Elradu sprejemni sistem za satelitsko TV, ki bo v Evropi drugačna kot v ZDA. Tu namreč nobena država ne bo mogla imeti svojega sistema, kar velja tudi za Jugoslavijo, kjer bo zaradi večnacionalne skupnosti potrebno več programov. Ker gre za oddaje v več jezikih sočasno, je Jugoslavija tudi edina država v Evropi, ki so ji v Ženevi zagotovili 10 kanalov (druge države so jih dobile 5). Novejša tehnika bo taka, da bo vsak gledalec preko mikroprocesorja natipkal svoj podnapis na ekranu.

V Elradu so trenutno tako daleč, da so že naredili sprejemnik za ruski satelit, ki dela sicer na nižji frekvenci kot drugi. Sprejemno aparaturu so razstavili tudi na letošnjem sejmu elektroniške v Ljubljani, čeprav ta satelit ni primeren za sprejem programa v Jugoslaviji (nujne spremembe norm iz SECAM na PAL).

premikati. To bo seveda zunanja enota. Notranja enota bo zamotana elektronska naprava, v kateri bo pretvornik visokih frekvenc na UHF kanal, oziroma ki bo omogočala sprejembo modulacije na fazno frekvenčno modulacijo za standardni sprejem. Spremeniti bo treba tudi barvne modulacije.

Izvoz večji od uvoza

V Elradu se zavedajo, da je za obstoj in uspešno poslovanje nujno vedno več izvažati, zato se že več let uspešno vključujejo v mednarodno menjavo in zato imajo tudi pozitivno devizno bilanco. Medtem ko je njihovo ime znano na zahodnem trgu, so že tradicionalni izvozniki televizijskih naprav v države v razvoju (Irak, Kuvajt, Nigerija). Tu ju ustanovitev tudi ustanovitev načrtujejo, kar ne bo mešanega podjetja, kar ne bo pomenilo samo višje oblike poslovno tehničnega sodelovanja, ampak je to tudi v duhu jugoslovanske zunanje politične usmeritve.

gorenjeelrad
Ekskluzivni dobavitelj antenskih naprav za XIV. zimske olimpijske igre, Sarajevo '84

OB OBČINSKEM PRAZNIKU ISKRENO ČESTITAMO!

VSEBINA 8. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA Z DNE 13. OKTOBRA 1983

- predsedniki zborov Skupščine občine M. Sobota sklicujejo seje zborov, dne 27. oktobra 1983
- analiza stanja, problematike in razvoja tekstilne industrije v občini M. Sobota

PREDSEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA SKLICUJEJO

- 19. sejo Zbora združenega dela,
- 19. sejo Zbora krajevnih skupnosti,
- 19. sejo Druženopolitičnega zbora.

Skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine bo v četrtek, dne 27. oktobra 1983 ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota.

Predsednik Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji

dnevni red:

1. izvolitev in poročilo verifikacijskih komisij,
2. porditev zapisov
 - 18. seje Druženopolitičnega zbora, z dne 19. 9. 1983
 - skupnega zasedanja Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, z dne 22. 9. 1983,
3. poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ za obdobje od 15. 5. 1982 do 31. 7. 1983,

4. stanje, problematika in razvoj tekstilne industrije v občini M. Sobota,
5. ugotovitve, stališča in usmeritve razvoja kovinsko-predelovalne industrije v občini M. Sobota,
6. ugotovitve, stališča in usmeritve o cestnem gospodarstvu v občini M. Sobota,
7. volitve in imenovanja,
8. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
9. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

Delegati Druženopolitičnega zbora bodo obravnavali 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 3. točke dnevnega reda je objavljeno v Poročevalcu št. 20, z dne 27. septembra 1983.

Gradivo za obravnavo 4. točke je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika.

Gradivo za obravnavo 2., 5., 6. in 7. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij ter delegatom Druženopolitičnega zbora.

Informacija k 8. točki bo podana na seji.

ANALIZA STANJA, PROBLEMATIKE IN RAZVOJA TEKSTILNE INDUSTRIJE V OBČINI MURSKA SOBOTA

UVOD

Predloženo gradivo prikazuje organiziranost, stanje in poslovne dosežke organizacij združenega dela s področja tekstilne industrije v občini v zadnjih letih. Podane so tudi razvojne usmeritve in izvajanje zastavljenih nalog in ciljev v tekočem srednjeročnem obdobju. V materialu so izpostavljeni tudi problemi in težave s katerimi se srečujejo organizacije tekstilne industrije v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja.

Analiza je izdelana na podlagi podatkov organizacij združenega dela, službe družbenega knjigovodstva in Zavoda SR Slovenije za statistiko ter je namenjena za javno razpravo in obravnavo na zborih skupščine občine, kjer bi naj bila sprejeta ustrezna stališča in sklepi o nadaljnjem razvoju te dejavnosti v občini.

I. CILJI IN NALOGE TEKSTILNE INDUSTRIJE V LETIH 1981 — 1985

Pri načrtovanju razvoja tekstilno-konfekcijske industrije za obdobje 1981 — 1985 je dan poudarek uvajanju moderne tehnologije, sodobnih proizvodnih procesov z uporabo računalniške tehnike, povezovanju s proizvajalci surovin ter širitev tržišča.

Predvidena je tudi večja specializacija trikotažne industrije ter delna

preusmeritev na proizvodnjo tehničnih tkanin in filtrov za potrebe industrije ter predelavo sekundarnih tekstilnih surovin.

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije so si v svojih planih za leto 1981 — 1985 zadale še naslednje temeljne naloge in cilje:

- povečevanje produktivnosti,
- stalna rast celotnega prihodka, dohodka in akumulacije,
- osvajanje sodobnih modnih asortimanov;
- povečevanje izvoza, zlasti klasičnega;
- združevanje dela in sredstev znotraj delovnih organizacij ter v reprodukcijskih verigah;
- vlaganja v trgovsko mrežo;
- krepitev obratnih sredstev;
- združevanje sredstev za investiranje novih programov.

OZD tekstilne industrije so načrtovale tudi naslednje večje investicije:

- OZD MURA Tovarna oblačil in perila: širitev prostorov za TOZD ženska oblačila in kotlovnico, vlaganja v prehod na avtomatsko krojenje, izgradnjo prve faze centralnega skladišča surovin in skupno priprojevalnico, sofinanciranje izgradnje plinovoda, modernizacijo strojne opreme ter vlaganja v trgovsko mrežo;

— RAŠICA TOZD Beltinka Beltinci: razširitev proizvodnega obrata in skladišča surovin ter modernizacija pletilnih strojev in opreme;
— TEKSTIL TOZD Pletilstvo Prosenjakovci: izgradnja proizvodne hale, adaptacija proizvodnih prostorov v Križevcih in Prosenjakovcih ter modernizacija proizvodne opreme.

II. ORGANIZIRANOST TEKSTILNE INDUSTRIJE

1. Organiziranost OZD

Največja organizacija tekstilno-konfekcijske industrije in nosilec te dejavnosti v občini je DO MURA Tovarna oblačil in perila Murska Sobota. Ustanovljena je bila leta 1946. Prva temeljna preobrazba MURE je bila izvršena leta 1972, ko so bili trije samostojni specializirani proizvodni obrati organizirani kot TOZD. V obdobju od 1972 do 1977. leta sta bili organizirani dve temeljni organizaciji, po letu 1980 pa še ena. Danes je v DO MURA združenih 6 temeljnih organizacij združenega dela: TOZD Perilo, TOZD Oblačila, TOZD Ženska oblačila Ljutomer v občini Ljutomer in TOZD MODA — Konfekcija v občini Gornja Radgona.

DO MURA zaposluje v občini Murska Sobota 4.042 delavcev. Proizvodni program delovne organizacije zajema izdelavo moškega in otroškega perila, ženskih bluz, moških in otroških oblačil, ženskih in otroških oblačil ter ženskih in otroških plaščev, na industrijski način in po meri.

TOZD Beltinka Beltinci zaposluje 303 delavce in je od leta 1976 temeljna organizacija DO Rašica Ljubljana. Pred združitvijo v DO Rašica je bil proizvodni program Beltinke kot enovite delovne organizacije pritežno usmerjen v izdelavo otroških pletenin, v zadnjem času pa vse bolj uvaja proizvodnjo ženskega in moškega programa oblačil.

TOZD Pletilstvo Prosenjakovci deluje v okviru delovne organizacije Tekstil Ljubljana. TOZD zaposluje 193 delavcev in se ukvarja s proizvodnjo športnih in trikotajnih izdelkov, konfekcijo tehničnih izdelkov (filtri za čistilne naprave) ter s predelavo sekundarnih tekstilnih surovin (filci za pohištveno in avtomobilsko industrijo ter vata za pohištveno in konfekcijsko industrijo).

V tekstilno-konfekcijsko industrijo v občini se vključuje tudi dislocirani obrat pri Gradu, ki je enota delovne organizacije Modni salon Titovo Velenje. V obratu pri Gradu izdelujejo moške srajce, plašče in površnike ter ženske bluze, krila in obleke. Obrat zaposluje 39 delavcev.

Obrtno podjetje KROJ spada v obrtno storitveno dejavnost, vendar pa se polovica od skupno 80 zaposlenih ukvarja s proizvodnjo tekstilno-konfekcijskih izdelkov. Po naročilu opravljajo krojenje in šivanje raznih vrst uniform, konfekcijsko pa izdelujejo različne zaščitne obleke. V Kroju šivajo tudi oblačila za MURO.

2. Poslovno-tehnično sodelovanje in povezovanje

Iz poročil, ko so jih posredovale posamezne organizacije je razvidno, da organizacije tekstilno-konfekcijske industrije v občini razen manjših kooperacijskih povezav niso tesneje med seboj poslovno povezane, močna pa je poslovna povezanost z matičnimi delovnimi organizacijami ter širše in z organizacijami v tujini.

DO Mura ima vpeljene različne oblike poslovno-tehničnega sodelovanja in povezovanja z vrsto domačih in tujih organizacij. V skladu s svojo poslovno politiko vlaga MURA velik del sredstev v trgovsko mrežo za zagotovitev kvalitetnejšega plasmana svojih izdelkov. V ta namen so pred leti ustanovili družbo Westmur v ZR Nemčiji preko katere uspešno izvažajo in osvajajo zahtevno tuje tržišče. Za zagotavljanje potrebnih surovin in reprodukcije materiala je sklenjenih vrsta samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev z različnimi proizvodnimi organizacijami, na območju cele Jugoslavije. Na podlagi kooperacijskih odnosov sodeluje MURA tudi s številnimi organizacijami.

DO MURA se v zadnjih letih vse bolj vključuje tudi v združevanje sredstev za vlaganja v druge dejavnosti in na manj razvita področja v Jugoslaviji.

Temeljni organizaciji TOZD Beltinka in TOZD Pletilstvo Prosenjakovci poslovno sodelujeta v pretežni meri s TOZD-i znotraj svojih delovnih organizacij ter z nekaterimi organizacijami izven Slovenije.

TOZD Beltinka nastopa s kompletnim proizvodnim programom na domačem in tujem tržišču, opravlja dodelavne in kooperacijske posle, vendar vse preko delovne organizacije Rašica.

Poslovno-tehnično sodelovanje Pletilstva Prosenjakovci poteka razen s tremi TOZD-i znotraj delovne organizacije še z organizacijo Regeneracijo iz Zaboka pri proizvodnji sekundarnih surovin. V obliki dodelavnih poslov za ZR Nemčijo ima vpeljana konfencioniranje raznih trikotajnih izdelkov.

Celotno poslovanje obrata pri Gradu poteka preko Modnega salona v Velenju.

3. Kadri

Povprečno število zaposlenih v tekstilno-konfekcijski industriji je v lanskem letu znašalo 4.478 delavcev in se je v zadnjih treh letih povečalo za 5 % (SRS 4 %) oz. naraščalo povprečno letno za 2 % (SRS 3 %).

Glede na leto 1975 se je število zaposlenih povečalo za 36 % (SRS 10 %) ali 4,5 % povprečno letno (SRS 1,4 %). Delež zaposlenih v tekstilni industriji v skupnem številu zaposlenih v industriji občine se je od 60 % (SRS 10 %) leta 1975 zmanjšal na 59 % leta 1982, (V SRS 9 %). Delavci tekstilne industrije predstavljajo 30 % zaposlenih v gospodarstvu občine.

V posameznih letih je bilo v OZD tekstilno-konfekcijske industrije zaposleno v povprečju naslednje število delavcev:

	1975	1980	1981	1982	Indeks 1982/75	Indeks 1982/80
MURA M. Sobota	2.904	3.759	3.839	3.941	136	105
Beltinka Beltinci	288	289	299	300	104	104
Pletilstvo Prosenj.	104	162	174	195	188	120
Modni salon — obr. Grad	—	48	39	42	—	88
	3.296	4.258	4.351	4.478	136	105

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v tekstilno-konfekcijski industriji se v zadnjih letih izboljšuje. V letu 1982 je bilo v tej dejavnosti zaposlenih okoli 70 % priučenih in polkvalificiranih delavcev, okoli 21 % kvalificiranih, 1,5 % visokokvalificiranih, 6 % delavcev s srednješolsko izobrazbo, medtem ko je bilo delavcev z višjo in visokošolsko izobrazbo okrog 1,5 %.

Povprečna starostna struktura se je gibala okrog trideset let in je bilo lanskem letu zaposlenih v starosti med 15 in 20 letom okrog 10 % delavcev, med 20 in 40 letom okrog 70 % in med 40 in 60 letom starosti okoli 20 % delavcev. Med zaposlenimi v tekstilni industriji prevladujejo ženske, saj je bilo v preteklem letu od vseh zaposlenih kar 77 % žensk. Delovna mesta v tej panogi je leta 1982 zapustilo 249 delavcev. Najpogostejši vzroki odhodov delavcev v zadnjem času so bili: upokojitve-starostne in invalidske, neurejeno varstvo otrok, vračanje delavcev na kmetijo ter selitve v druge kraje.

V okviru srednješolskega centra je tudi tekstilna usmeritev, kjer poteka šolanje kadrov za tekstilno industrijo 2, 3 ali 4 leta, odvisno od stopnje izobrazbe.

Mura izobražuje proizvodne delavce v lastnem centru za vzgojo kadrov, kjer v času trimesečnega šolanja usposobijo mlade za šivanje. Center deluje od leta 1961 in je usposobil za delo že 3.644 delavcev.

V tekstilno-konfekcijski industriji so organizacije združenega dela v letu 1981 dodelile 56, v letu 1982 pa 58 štipendij za redno šolanje. Ob delu pa so omogočile dodatno izobraževanje 63 delavcem v letu 1981 in 66 v letu 1982.

III. POSLOVNI USPEH IN AKTIVNOSTI NOSILCEV TEKSTILNE INDUSTRIJE

1. Poslovni uspeh

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije ustvarijo okoli 36 % celotnega prihodka in 63 % dohodka industrije v občini. Delež tekstilne industrije v ustvarjenem dohodku industrije se je v zadnjih treh letih povečal za 6 indeksnih točk predvsem zaradi občutno nižje rasti porabljenih sredstev v lanskem letu in hitrejšega porasta dohodka od povprečja v industriji občine. V gospodarstvu občine dosega tekstilno-konfekcijska industrija 14 % celotnega prihodka in 34 % dohodka.

V letu 1982 so Mura, Beltinka in Pletilstvo dosegli 4.414 milijonov din celotnega prihodka ter ob porabi 2.356 milijonov din sredstev ustvarili 2.058 milijonov dinarjev dohodka. Celotnega prihodka tekstilne industrije odpade na Muro 94,4 %, Beltinko 2,6 % in Pletilstvo 3 %.

V globalu so bila gibanja kot celota v tekstilni industriji ugodnejša od povprečja v industriji. V preteklih treh letih so bila dosežena naslednja gibanja:

— rasti v %

Celotni prihodek porabljen sredst. Dohodek

	81	82	81	82	81	82
	80	81	80	81	80	81
MURA	51	31	65	25	35	40
Beltinka	53	26	75	47	49	22
Pletilstvo	77	54	99	56	55	56
Obrat Grad	31	54	162	48	25	50
Tekstilna industr.	51	32	66	26	36	39
Skupaj industrija	51	40	57	43	36	35

Tekstilno-konfekcijske organizacije v občini dosegajo višjo rasti dohodka od povprečja te dejavnosti v SR Sloveniji. Ta panoga v občini usvarja tudi višji dohodek na delavca, kot v povprečju celotna industrija v občini.

Višina in rast dohodka na delavca je bila v zadnjih treh letih naslednja:

Dohodek na delavca v din Povpr. letna rast

	1980	1981	1982	v %
MURA	278.985	372.837	503.320	34,2
Beltinka	194.328	281.040	333.086	30,8
Pletilstvo	161.092	223.293	326.983	42,5

Tekstil. industr.	268.835	361.054	484.158	34,2
Skupaj industr.	260.725	353.587	456.191	32,3
PANOGE V SRS				
— konfekcija	248.455	346.032	465.839	36,7
— perilo	224.681	282.793	355.915	25,7
— trikotaža	218.430	296.511	391.587	33,8

Primerjava kazalca dohodka na delavca s panožnimi, kaže na zaostajanje pri Beltinki in Pletilstvu, medtem ko MURA dosega višji obseg sredstev, tudi pri TOZD Perilo, ki je v letu 1982 izkazalo na zaposlenega 367.540 din dohodka.

OZD iz občine ustvarjajo na enoto porabljenih sredstev več celotnega prihodka in dohodka od povprečja v panogah dejavnosti.

Mura je v lanskem letu izboljšala ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, kar pa ne velja za ostali dve organizaciji.

V zadnjih treh letih so bili v posameznih organizacijah doseženi naslednji rezultati:

	Celotni prihodek			Dohodek			— v %
	povpr. porabljen, posl. sred.			povpr. upor. posl. sred.			
	1980	1981	1982	1980	1981	1982	
MURA	202	183	194	73	60	62	
— TOZD Perilo	216	182	181	79	70	72	
— TOZD Oblečila	184	174	182	62	53	51	
— TOZD Ženska oblačila	222	187	193	86	70	67	
— TOZD Ženski plašči	168	162	181	56	49	57	
Beltinka	749	655	562	132	135	119	
Pletilstvo	202	179	179	95	96	87	
Panoga dejavn. SRS							
— konfek. oblačila	175	169	173	63	62	61	
— perilo	186	185	187	64	73	69	
— trikotaža	192	183	187	68	62	63	
Industrija v občini	144	138	136	44	41	39	

Doseganje ugodnejših kvaliteten kazalcev gospodarjenja se odraža tudi na dokaj uspešno poslovanje te dejavnosti. Tekstilna industrija je v letu 1982 ustvarila 597.610.000 din akumulacije ali 81 % akumulacije industrije občine. Rast teh sredstev je bila 22 % in je za 16 indeksnih točk hitrejša od rasti v industriji.

Tekstilna industrija ustvarja preko 50 % akumulacije gospodarstva občine največ DO Mura, ki je v lanskem letu ustvarila 567.408.000 din akumulacije, oz. 95 % akumulacije tekstilne industrije. Akumulativnost dejavnosti je boljša od povprečja industrije v občini pa tudi od povprečja te panoge v SR Sloveniji.

Vrednost industrijske proizvodnje je v tekstilno-konfekcijski industriji znašala 1982. leta 3.319.187.000 din in je bila v celotni industrijski proizvodnji občine udeležena s 34 %. V SR Sloveniji ustvari tekstilno-konfekcijska industrija 5 % vrednosti industrijske proizvodnje.

Dinamika rasti industrijske proizvodnje je bila v letih 1978—1982 naslednja:

	— rast v %				
	1978	1979	1980	1981	1982
— tekstilno — konfekcijska industrija	7,6	10,6	6,3	6	1,7
— celotna industrija	7,5	11	4,5	7	4,5

Gibanje fizičnega obsega proizvodnje v tekstilni industriji je bilo do leta 1981 približno na povprečju rasti proizvodnje celotne industrije v občini. V letu 1982 pa prihaja do spremembe strukture proizvodnje, ki se vse bolj usmerja v izdelavo kvalitetnih modnih oblačil.

Ugodna rast tekstilno-konfekcijske industrije v občini do leta 1981 se je odrazila na povečanju deleža te panoge v skupni vrednosti industrijske proizvodnje od 28 % v letu 1977 na 35 % v letu 1981, zaradi nižje rasti v letu 1982 pa je prišlo do zmanjšanja udeležbe te panoge v industriji za 1 indeksno točko.

Tekstilno-konfekcijska industrija se uspešno vključuje v izvozna prizadevanja občine. Vrednost izvoza blaga in storitev v letu 1982 je znašala 893.030.000 din oz. za 12 % več kot v predhodnem letu.

Po podatkih organizacij združenega dela je bila v zadnjih dveh letih dosežena naslednja vrednost izvoza:

	— v 000 din		Indeks
	1981	1982	
Mura	764.084	847.706	111
Pletilstvo Prosenjakovci	2.787	7.578	272
Beltinka Beltinci	29.954	37.746	126
Tekstilna industrija skupaj	796.825	893.030	112
Izvoz v občini	1.236.508	1.558.000	126

Zaradi počasnejše rasti izvoza tekstilno-konfekcijske industrije od povprečja v občini se je njen delež zmanjšal od 64,4 % v letu 1981 na 57,3 % v letu 1982. Izvoz DO Mura predstavlja 95 % izvoza tekstilne industrije in preko 50 % izvoza v občini.

Mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega so v Muri in Beltinki višji od povprečja v industriji občine in panogi dejavnosti v SR Sloveniji.

V zadnjih treh letih so se osebni dohodki gibali v naslednji višini:

	— v din			Povprečna letna rast v %
	1980	1981	1982	
MURA	7.514	9.752	13.351	33,2
Beltinka	7.022	10.529	13.002	36,0
Pletilstvo	5.720	8.153	10.044	32,5
Obrat Grad	—	7.391	9.947	34,5
Industrija	7.586	9.873	12.891	30,4
Panoge v SRS				
— konfekcijska obl.	6.801	9.527	12.523	35,6
— perilo	6.990	8.956	11.743	29,6
— trikotaža	7.203	9.881	12.716	32,8

Naraščanje osebnih dohodkov zaposlenih je bilo v tekstilni industriji v občini hitrejšje kot v globalu v industriji, v Beltinki pa tudi višje od povprečne rasti osebnih dohodkov v panogi dejavnosti v SR Sloveniji.

2. Investicije

Organizacije združenega dela s področja tekstilno-konfekcijske industrije so v letih 1981 in 1982 vložile v investicije 442.992.000.— din. Od celotnih investicijskih vlaganj je odpadlo kar 93 % na Muro, 5 % na Pletilstvo Prosenjakovci, 1,8 % na Beltinko Beltinci in le 0,2 % na Modni salon Grad. Ta vlaganja predstavljajo okoli 80 % naložb industrije v občini.

V letu 1982 so se industrijska vlaganja v tekstilni konfekcijski industriji povečala za 12 %.

Posamezne organizacije so v letih 1981 in 1982 namenile za investicije naslednji obseg sredstev:

	— v 000 din			Indeks	Skupaj
	1981	1982			
OZD			82/81		81 + 82
MURA	196.322	215.000	110		411.322
Beltinka Beltinci	359	7.731	2.153		8.090
Pletilstvo Prosenjakovci	12.357	10.451	85		22.808
Modni salon obrat Grad	372	400	108		7.720
Skupaj:	209.410	233.582	112		442.992

Od celotne vrednosti vlaganj v tekstilno industrijo je DO Mura udeležena z 93 %. V strukturi naložb odpade 77 % na opremo in 23 % na gradbene objekte.

Naložbe so bile financirane. 70 % iz lastnih sredstev, 29 % iz kreditov in le 1 % z združevanjem sredstev.

Mura je vlagala v izgradnjo proizvodno-poslovnih prostorov v TOZD Moda-konfekcija Gornja Radgona, dogradila proizvodne prostore v TOZD Ženska oblačila, vlagala v strojno opremo, nabavila novo računalniško in elektronsko opremo, modernizirala tehnologijo dela ter investirala v razširitev trgovske mreže.

V Beltinki in Beltincih so nabavili dva pletilna stroja za avtomatsko pletenje.

Pletilstvo Prosenjakovci so uvajali novo proizvodnjo predelave tekstilnih odpadkov v filc in šivano vato, temu namenu pa so služile tudi investicije v gradbene objekte.

Modni salon Grad je vlagal v nakup živalnih strojev in ostalo potrebno opremo.

IV. PROBLEMATIKA TEKSTILNE INDUSTRIJE

Zaostrene gospodarske razmere doma in v svetu, velika zadolženost Jugoslavije ter določeno administrativno urejanje gospodarstva se v zadnjih dveh letih kaže na težavnejših pogojih gospodarjenja tudi te dejavnosti.

Težave pri izpolnjevanju velikih izvoznih obvez tekstilne industrije povzročajo nenehne spremembe v pogojih gospodarjenja glede pridobivanja dohodka in stalnih sprememb v sistemu zunanje trgovinske menjave. Prihaja do zmanjševanja povpraševanja po konfekcijskih izdelkih zaradi močnih rasti cen, padanja realnih osebnih dohodkov in zmanjšanja kreditiranja prodaje.

V lanskem letu so se izredno zmanjšale razpolagalne pravice z ustvarjenimi devizami. Povečani so pritiski na stalno višje devizne participacije pri nabavi osnovnih surovin, reprovizualov ter osnovnih sredstev.

Preskrba s surovinami je slabša zaradi pomanjkanja deviz in manjše nabave surovin iz uvoza. Ob tem se posebno v DO Mura srečujejo še s problemi: nepravčasne dobave tkanin, zoženega asortimana in poslabšanja kvalitete tkanin. Zaradi tega s težavami izpolnjujejo plan izvoza izdelkov, kjer je vgrajen material domače proizvodnje.

Ze nekaj časa je ustavljen tudi uvoz strojne opreme, kar zaostre problematiko izboljševanja kvalitete izdelkov, povečanja produktivnosti in izvoza na konvertibilno področje ter izpolnjevanja deviznih obvez.

Poseben problem v konfekcijski in trikotažni industriji predstavlja pravilna odločitev o asortimanu izdelkov in obsegu proizvodnje, saj je med odločitvijo o proizvodnji in prodajo blaga končnim kupcem daljše časovno razdobje.

V zadnjem času se organizacije srečujejo tudi s težavami pri zaposlovanju delavcev za dela in naloge z normo. Kljub velikemu številu iskalcev zaposlitve pri mladih ni interesa za priučevanje na tovrstna dela.

V. URESNIČEVANJE ZASTAVLJENIH CILJEV IN NALOG TEKSTILNE INDUSTRIJE V LETIH 1981—1982

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije v pretežni meri uresničujejo zastavljene cilje in naloge. Ta panoga dosega ugodne poslovne rezultate, hiter razvoj ter dvig kvalitete proizvodnje. V zadnjih letih se je izboljšal tudi dohodkovni položaj delavcev tekstilno-konfekcijske industrije.

Za obdobje 1981—1985 so organizacije načrtovale širitev ter posodobitve proizvodnih in skladiščnih prostorov. V Muri in Pletilstvu poteka realizacija naložb po sprejetih, programih, v Beltinki pa bo načrtovana razširitev proizvodnega obrata in skladišča realizirana ob koncu srednjeročnega obdobja.

Organizacije združenega dela v celoti uresničujejo cilje proizvodnje kvalitetnih visokoproduktivnih izdelkov. To omogočajo tudi velika vlaganja v posodobitve strojne opreme in avtomatizacijo proizvodnje.

Mura v svojih planskih nalogah izpostavlja tudi združevanje sredstev za nove programe v Pomurju. V občini ni prišlo do realizacije načrtovanih investicij Litostroja in Iskre pri katerih je bila Mura pripravljena sovlagati sredstva.

Tekstilno-konfekcijska industrija se močno vključuje v povečevanje izvoza. Možnosti prodaje so tudi na tujem trgu omejene in organizacije le z izredno kvaliteto in izpolnjevanjem rokov izdobja blaga lahko dosegajo večji izvoz. Ta panoga opravlja v precejšnjem obsegu tudi dodelavne posle. Organizacije vlagajo maksimalne napore za izboljšanje strukture izvoza, s povečevanjem klasičnega izvoza blaga ter za večjo usmerjenost izvoza na konvertibilno področje.

Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja se tudi tekstilna industrija v večji meri povezuje znotraj repoverige in s trgovinskimi organizacijami preko katerih plasira svoje izdelke. Najtesneje sodelujejo s proizvajalci surovin.

VI. USMERITVE IN MOŽNOSTI RAZVOJA TEKSTILNO-KONFEKCIJSKE INDUSTRIJE

Osnovna usmeritev tekstilno-konfekcijske industrije je močna izvozna usmerjenost na podlagi kvalitete in dviga produktivnosti dela.

S srednjeročnim planom za obdobje 1981—1985 so opredeljene osnovne naloge in usmeritve razvoja tekstilno-konfekcijske industrije v občini s poudarkom na zmanjševanju živega dela in uvažanja primerne tehnologije, sodobnih proizvodnih procesov z uporabo računalniške tehnike ter povezovanja s proizvajalci surovin in trgovine.

Organizacije združenega dela načrtujejo do konca srednjeročnega obdobja naložbe v širitev kapacitet in modernizacijo proizvodnje ter izboljšanje organizacije in kadrovske strukture zaposlenih.

DO Mura si bo še nadalje prizadevala za širitev prodajnih mest, večje prilagajanje asortimana proizvodov zahtevam trga, izboljšanje organizacije dela in uvažanje sodobne tehnologije.

TOZD Beltinka v svojih planskih dokumentih izpostavlja boljše izražbo osnovnih surovin, večjo prodajo na konvertibilno področje in modernizacijo proizvodnje, izboljšanje pogojev dela, z realizacijo načrtovane naložbe bi prišlo do kvalitetnega premika pri proizvodnji pletenin z višjo stopnjo dodelave.

TOZD Pletilstvo bo proizvodnjo razvijal na že vpeljanem programu športne trikotaže, tehnične konfekcije ter predelavo in vrednotenje tekstilnih sekundarnih surovin. Za razvoj športne trikotaže so že usposobili pletilnico. Z večjim zaposlovanjem v zadnjih dveh letih tekočega srednjeročnega obdobja pa bodo povečali izkoriščenost kapacitet. Razvoj tehnične konfekcije je usmerjen in bo še naprej v predelavo in konfekcioniranje tehničnih izdelkov. Za proizvodnjo predelave in vrednotenje tekstilnih sekundarnih surovin pripravljajo večjo investicijo s sovlaganjem drugih TOZD znotraj DO Tekstil in izven.

VII. ZAKLJUČEK

Iz predloženega gradiva je razvidno, da organizacije združenega dela s področja tekstilno-konfekcijske industrije v občini dosegajo razmeroma

ugodne poslovne rezultate. V prvih letih tekočega srednjeročnega obdobja so organizacije realizirale pretežni del načrtovanih investicij. Večina sredstev je bila namenjena posodobitvi in modernizaciji strojne opreme ter ureditvi pogojev dela, kar je v skladu s sprejetimi usmeritvami tekstilne industrije, ki gradi svoj razvoj na povečevanju izvoza in uvažanju visokoproduktivnih programov.

DO Mura kot nosilka tekstilne industrije in ena največjih organizacij v občini ima pomembno vlogo v razvoju ne le svoje panoge, temveč gospodarstva občine kot celote. Ob tem ne moremo zanemariti tudi velika prizadevanja temeljnih organizacij Beltinke in Pletilstva, ki prav tako uspešno poslujeta. Razvoj obrata pri Gradu stagnira oz. celo nazaduje, saj je bilo že leto po ustanovitvi zaposlenih 47 delavcev, sedaj pa 39.

Uspešno poslovanje v tekstilni industriji občine se kaže tudi v doseganju nadpovprečnih rezultatov pri večini kazalcev gospodarjenja. Zaradi tega so tudi osebni dohodki zaposlenih v večini TOZD višji od povprečja v industriji občine in panoge dejavnosti v SR Sloveniji. Izboljšal se je tudi dohodkovni socialni in ekonomski položaj delavcev.

Zaostreni pogoji gospodarjenja vplivajo tudi na poslovanje tekstilne industrije. Prisotne so zlasti motnje v oskrbi surovin, do katerih prihaja predvsem zaradi pomanjkanja deviznih sredstev za uvoz in obvezno participacijo pri nabavi surovin in repromaterialov domačih proizvajalcev. Hitrejši razvoj panoge zavirajo tudi omejitve uvoza moderne strojne opreme.

Organizacije združenega dela bodo še nadalje vlagale sredstva v posodobitve proizvodnih procesov. Ob tem bodo skrbale tudi za primerno kvalifikacijsko strukturo zaposlenih.

UGOTOVITVE IN STALIŠČA O STANJU, PROBLEMATIKI IN RAZVOJU TEKSTILNE INDUSTRIJE V OBČINI MURSKA SOBOTA

Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota je na seji dne 27/9-1983 obravnaval Analizo stanja, problematike in razvoja tekstilne industrije v občini Murska Sobota ter

ugotovil:

Tekstilno-konfekcijska industrija je ena najpomembnejših panog v občini, saj zaposluje 59 % delavcev in dosega 63 % dohodka industrije. Vidno mesto zavzema tudi v gospodarstvu občine kot celoti, saj ustvari 14 % celotnega prihodka in 34 % dohodka.

Ugodni poslovni rezultati tekstilno-konfekcijske industrije v zadnjih letih so odraz prizadevanj OZD za hitrejši razvoj, večjega vključevanja v izvoz ter s tem tudi izboljšanja ekonomskega in socialnega položaja delavcev.

Iz analize izhaja, da vse organizacije tekstilno-konfekcijske industrije v občini poslujejo uspešno, razen obrata Modnega salona pri Gradu, ki v razvoju stagnira.

V preteklih letih ni prišlo do modernizacije in posodobitve proizvodnih zmogljivosti, obstoječe pa se ne izkoriščajo v dovoljšnji meri, upada število zaposlenih, zaradi zelo nizkih osebnih dohodkov pa je ogrožena tudi socialna varnost delavcev.

Na doseganje poslovnih rezultatov v Beltinki in Beltincih neugodno vpliva zaostajanje pri izvajanju načrtovanih investicij v razširitev in posodobitev proizvodnje.

Kljub velikemu številu iskalcev zaposlitve v občini se tekstilna industrija srečuje s pomanjkanjem kvalificiranih delavcev in delavcev, ki bi se priučili za delo v proizvodnji.

Na podlagi ugotovitev iz analize in razprave je Izvršni svet sprejel naslednja

stališča:

OZD s področja tekstilno-konfekcijske industrije v občini se morajo v večji meri usmerjati v proizvodnjo visokokvalitetnih izdelkov ter skrbeti za prenos svoje tehnologije in znanja na tuja tržišča.

Organizacije tekstilno-konfekcijske industrije morajo nadaljevati z razvijanjem obstoječe tehnologije pomembne za razvoj panoge ter se v večji meri vključevati v iskanje programov, ki bodo prispevali k spremembi gospodarske strukture in vplivali na hitrejši razvoj občine.

Razvoj tekstilno-konfekcijske industrije v občini je treba pospešiti tudi z večjim medsebojnim poslovno-tehničnim sodelovanjem med tovrstnimi organizacijami v občini ter skupnim financiranjem vlaganj v modernizacijo in posodobitev proizvodne opreme.

Skupnost za zaposlovanje se mora v sodelovanju z OZD maksimalno angažirati pri vključevanju mladih v center za usposabljanje tekstilnih kadrov DO Mure in ugotoviti vzroke za slab odziv mladih za tovrstno izobraževanje.

dopisniki so zabeležili

ZA SUROVINE — DOBRINE

To, da učenci COS v G. Petrovcih že nekaj let pridno zbirajo odpadni material, ki ga je po potoku, v gozdu in drugje še vedno preveč, ni samo škoda za čisto in zdravo okolje, temveč v tem času, ko industriji vedno bolj primanjkuje surovin, plohvale vredna in koristna poteza.

Po besedah predmetnega učitelja Karla Lainščka, ki je skrbel za nemoteno prodajo šolskem letu so učenci zbrali, je Dinos v preteklem šolskem letu skupaj nad 21 ton raznega materiala. Da se je trud zares izplačal, kaže podatek, da so zaslužili skoraj šest starih milijonov.

V akcijo zbiranja odpadnih surovin so se petrovski učenci vključili tudi v tem šolskem letu.

Milan Gaspár

Skoki Malo Polano pelje tudi občinska cesta, ki je na nekaterih mestih dokaj zdelana, in vprašanje je, kdaj bo asfaltirana. Vaščani si- cer čisto med letom včasih zasujejo, vendar je to še zdaleč premalo. Vremenske nepravilne- nosti napravijo svoje.

Foto: J. Žerdin

Ročno ličkanje koruze so zamenjali stroji, vendar pa se še najdejo kraji, kjer se zberejo „lipači“ in ob ličkanju koruze preživijo prijetne večere. Seveda ne manjka šal in domslje, pa tudi dobre kapljice ne.

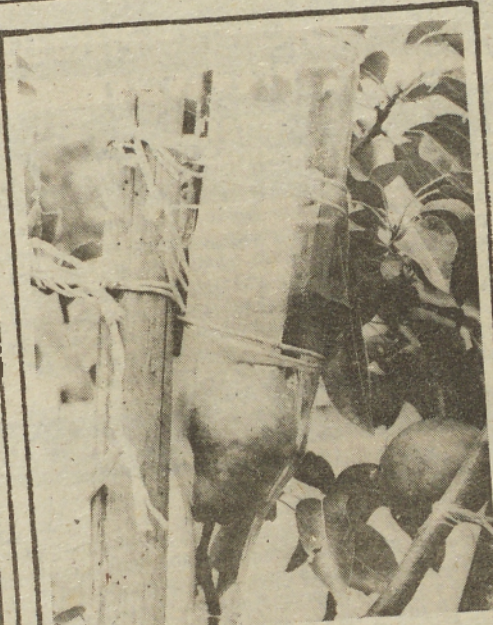
Tale posnetek je iz Gomit. Tako je bilo to jesen pri Barbari Vitez.

Tekst in foto: ŽAR

Znajdi se, pravijo. Koruznico lahko, če ti je kaj do prehrane živine v zimskih dneh, odvažaj z njiv na domače dvorišče tudi s samokolnico. Stefan Vučković iz Lukačevca o tem ni govoril, delal pa je le ...

Foto: J. Stojnik

Franc Žižek iz Velike Polane pravi, da je zelo okusno žganje, ki je v steklenici shranjeno s hrushko.

S. Prša

VESTNIK v vsako hišo

„Poslovnik“ za Zagreb

Avtobusne zveze Pomurja z Zagrebom so slabe. Dnevno peljeta v hrvaško glavno mesto le dva avtobusa in še ta imata predvsem za potrebe organizacij združenega dela izredno neugoden vozni red. Oba pripeljeta v Zagreb okrog desetih, eden se vrača takoj, drugi pa že ob štirinajstih. Tako jih za poslovna potovanja, teh pa je iz Pomurja v Zagreb zelo veliko, praktično ni mogoče izkoristiti. Kot edina možnost preostanejo avtomobili, kar pa je neracionalno in drago.

Zato kaže v najkrajšem času prisluhniti predlogu odbora za integralni transport pri medobčinski gospodarski zbornici. Ker po informaciji predstavnikov soboškega Avtobusnega podjetja spremembe v voznem redu ne bi bile možne, odbor predlaga uvedbo poslovnega avtobusa, ki bi vsaj dvakrat tedensko peljal do Zagreba. To bi vsekakor pomenilo pomembno racionalizacijo, če se seveda iz organizacij združenega dela ne bi še naprej lepo po starih navadah k poslovnim partnerjem v Zagreb vozili s službenimi avtomobili. Najprej je torej potreben ustrezen dogovor v organizacijah in med njimi, ker se sicer lahko zgodi, da bodo do hrvaške prestolnice vozili službeni avtomobili in še poslovni avtobus, seveda s praznimi sedeži. Tega pa si v sedanjih gospodarskih razmerah res ne bi smeli privoščiti.

ib

Delo ponoči

Malo, kako malo je treba, da nekdo pritegne množice. Zagotoviti je treba tisto osnovno, potem pa lahko dobri organizatorji pritegnejo, poleg drugih, še kakšne omahljivce. Tudi na Pušči je tako. Igrišče za veliki in mali nogomet je, ta- ker, ko ni tekem, pravi rekreacijski center. Za mlade in starejše.

Foto: J. Stojnik

Med trgatvijo vsaj malo počitka tudi za kmetijsko opremo. Za nekatero in na prostem, seveda ...

-js-

NAMESTO MLAKE — PARK

V zgornjem delu Velike Polane, kjer je bila pred leti dokaj velika jama, ki je kvarila videz kraja, je kraljeva skupnost Polane po zasutju uredila park. Dela so se seveda družboslovno — ekonomsko šole. Razstava bo od 15. do 19. oktobra, obiskovalci pa si lahko bodo ogledali v času od 8. do 18. ure. Pred- stavilo se bo 30 gojiteljev ptic iz soboške občine z malo pozornost.

Ob tej priložnosti pripravljajo tudi društveno tek- movanje ljubiteljev pernatih živali in za konec še bo za v soboto, 15. oktobra, zato ne kaže zamuditi zanimive razstave ptic.

Jože Žerdin

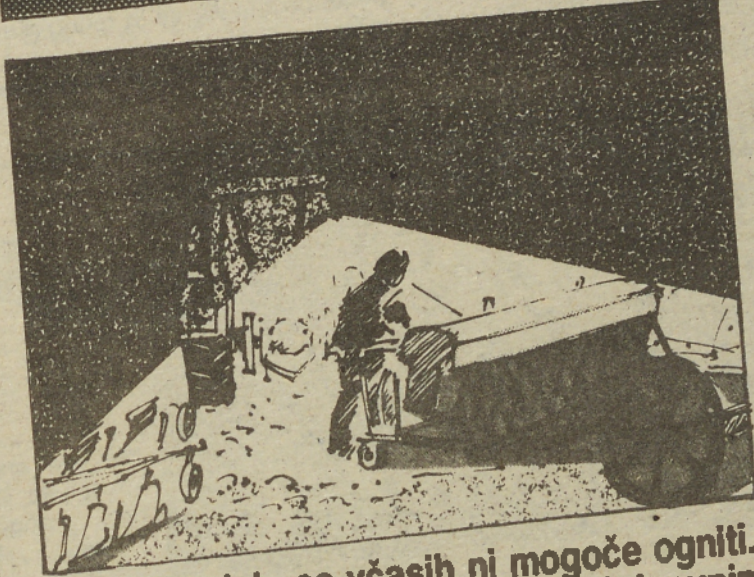
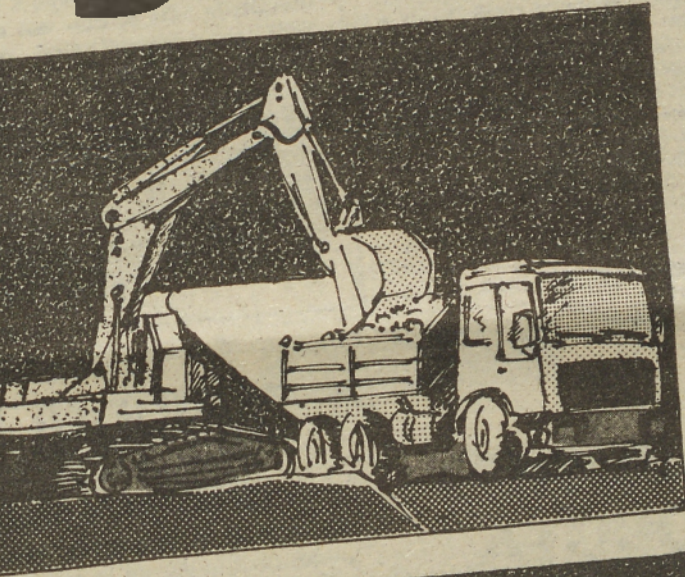
MURSKA SOBOTA

RAZSTAVA PTIC IN TEKMOVANJE

Prizadevni člani društva za varstvo in vzgojo ptic v Murski Soboti bodo ob občinskem prazniku orga- nizirali nedeljsko zanimivo razstavo ptic v novem pri- razstavi srednje družboslovno — ekonomsko šole. Razstava bo od 15. do 19. oktobra, obiskovalci pa si lahko bodo ogledali v času od 8. do 18. ure. Pred- stavilo se bo 30 gojiteljev ptic iz soboške občine z malo pozornost.

Ob tej priložnosti pripravljajo tudi društveno tek- movanje ljubiteljev pernatih živali in za konec še bo za v soboto, 15. oktobra, zato ne kaže zamuditi zanimive razstave ptic.

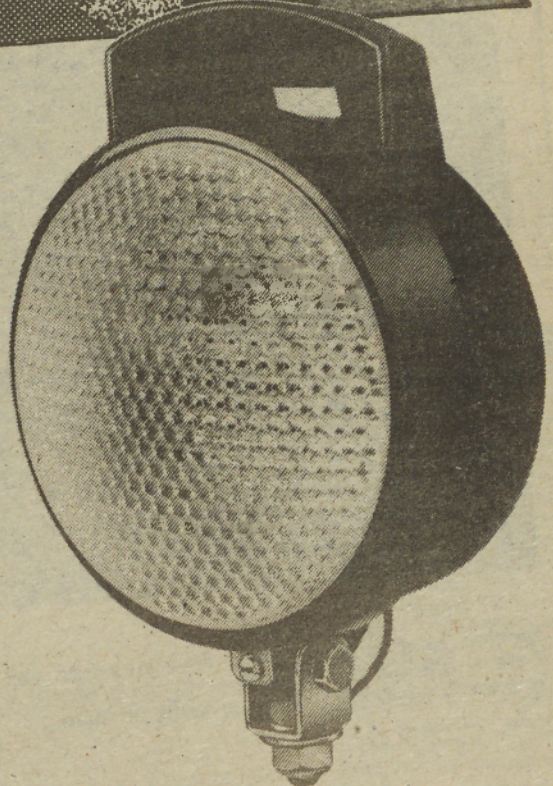
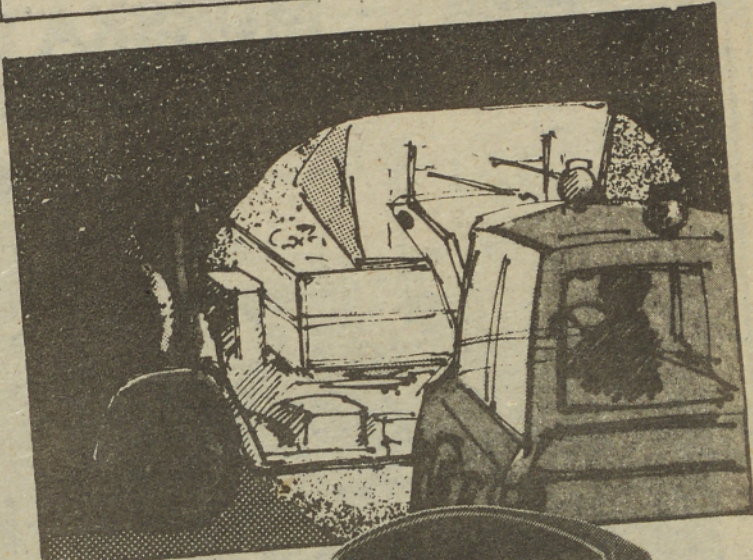
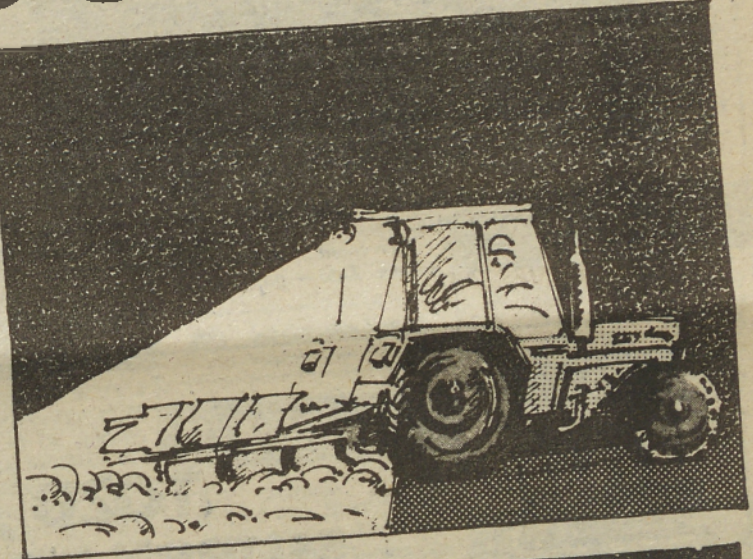
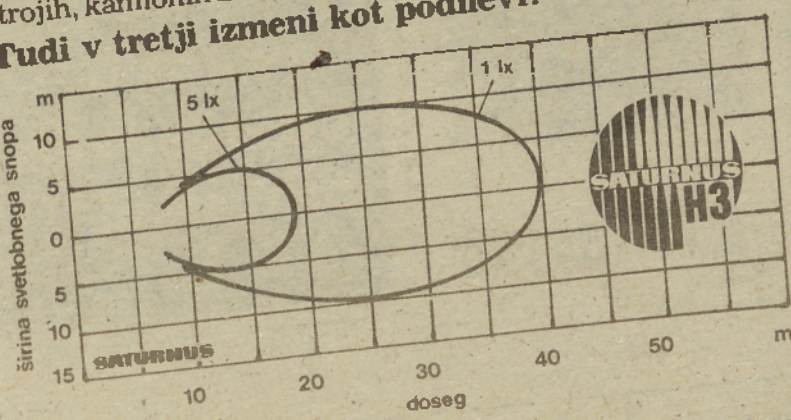
M. Jerša

Nočnemu delu se včasih ni mogoče ogniti. Da so vsaj delovni pogoji podobni dnevnim, smo v Saturnusu naredili delovni žaromet Ø 136 s halogensko žarnico H3.

Žaromet ima posebno lečo, ki namensko razporeja svetlobo, vertikalno in horizontalno regulacijo, posebno držalo, stikalo ter ohišje, odporno proti udarcem, mehanskim poškodbam in slabim vremenskim pogojem. Zato je nepogrešljiv pri kmetijski mehanizaciji, delovnih strojih, kamionih in viličarjih.

Tudi v tretji izmeni kot podnevi!

Design Saturnus propaganda

Veliko nesreč s traktorji

V zadnjem času je bilo na območju Pomurja spet veliko nesreč, najhujša vsekakor v Črenšovcih, 26-letni Milan Baštinec iz Beograda, začasnno zaposlen v Franciji, se je peljal z osebnim avtom po regionalni cesti Razkrižje—Črenšovci. Ob njem je sedel sopotnik Pravoslav Lazič prav tako Beograjčan, sicer pa zdomec v Franciji. Ko je pripeljal do križišča z magistralno cesto Murska Sobota—Lendava, ni upošteval prometnega znaka „stop“, torej je grobo izsiljeval prednost. Po magistralni cesti je tedaj pripeljal Stefan T. iz Hotize, ki je vozil tovornjak s priklopcem. Ko je voznik mercedesa Baštinec uvidel, da bo prišlo do trčenja, je sicer močno zaviral (na cesti so ugotovili 23 metrov sledi gum), vendar je bilo prepozno: osebni avto je z vso silo trčil med tovornjak in priklopnik, ki sta se prevrnila na bok, osebni avto pa je povsem uničen. Baštinec in Lazič sta se hudo poškodovala in so ju odpeljali v bolnico v Mursko Soboto. Lazič je čez 6 dni umrl.

Ludvik Varga iz Radmožanec se je peljal s traktorjem po lokalni cesti proti Genterovcem. S ceste je zavijal levo, na poljsko pot. Spremembe smeri menda ni nakazal. V tem času je nasproti pripeljal tovorni avto, ki ga je vozil

Stanislav H. iz Srednje Bistrice, ki zaradi kratke varnostne razdalje ni mogel preprečiti nesreče; zadel je v zadnje levo kolo traktorja in mu ga odbil. Traktor je potisnil v obcestni jarek, kjer je sicer obstal tudi tovornjak. Gmotna škoda na obeh vozilih znaša 300 tisoč dinarjev. Varga in njegov sopotnik na traktorju Franc Žban iz Radmožanec sta se lažje poškodovala.

Na nezavarovanem železniškem prehodu v Spodnjem Kamenščaku je prišlo do prometne nesreče, kjer voznik traktorja Branko Srša s Spodnjega Kamenščaka ni bil previden. Kljub temu, da je pred železniškimi tiri prometni znak stop, traktorist ni ustavil. To je bilo usodno, saj je prav tedaj pripeljal vlak, zadel traktor v prednje desno kolo, odtrgal pa je tudi motor. Škoda znaša 50 tisoč dinarjev. Traktorist pa je imel v nesreči srečo, ni bil poškodovan.

Poročajo, da je Koloman Kuroňa iz Murske Sobotice po regionalni cesti Petovci—Mačkovci vozil prehitro. Ko je pripeljal do križišča cest Mačkovci—Otočci, je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na desno bankino, po njej vozil 10 metrov, nato pa po 15 metrih vožnje po jarku obstal. Voznik se je hudo poškodoval.

Vinjenost je bila vzrok prometni nesreči v Lutvercih. Jože Kalnar iz

Dolge vasi pri Kočevju se je z osebnim avtom podjetja LUK iz Kočevja peljal po cesti Podgrad—Apače. V Lutvercih je vozilo zaneslo s ceste na travnato bankino, nato pa v telefonski drog, od katerega se je avto odbil, prevrnil na streho, nato pa obstal spet na kolesih. Voznik je imel srečo, saj se ni poškodoval. Na avtu pa je škoda za 250 tisočakov.

Alojz Benko iz Pertoče je s traktorjem, h kateremu je imel pripet kmečki voz, vozil gnoj na njivo Leopolda Madjarja iz Vadarec. Ko sta gnoj razložila, sta vozilo za hip pustila v prostem teku. Naenkrat pa se je traktor na hribovitem terenu, začel premikati. Benko je stekel za njim, prijel za krmilo, žal pa je medtem padel s traktorja. Kolo mu je zapeljalo čez prsni koš. Dobil je hude telesne poškodbe.

Tudi na Janževem vrhu se je zgodila nesreča, v kateri je „sodeloval“ traktor. Silva Vugrinec iz Gornje Radgone na lokalni cesti na Janževem vrhu pred prednostno cesto vozila ni ustavila, zato je prišlo do trčenja s traktorjem, ki ga je pravilno po desni strani ceste pripeljal Ivan Žnidarič iz Črešnjevec. Traktor je odbilo na bankino in je trčil v osebni avto Jožeta Lebarja iz Radkersburga. Skupna gmotna škoda znaša 80 tisočakov.

Stefan Sitar iz Strukovec se je 9. oktobra ob 3. uri peljal z osebnim avtom po lokalni cesti proti Zenkovec. Zaradi utrujenosti in neprimerne hitrosti je zapeljal na levo in s prednjim delom trčil v ograjo mostu na potoku Ledava. Voznik se je lažje poškodoval, materialna škoda pa znaša 75 tisočakov.

Nenavadna in huda nesreča se je zgodila v Bakovcih. Karel Kranjec si je 2. oktobra v vaški gostilni privoščil nekaj kozarčkov. Okrog 14. ure, ko se je vrnil domov, je legel k počitku, ob 20. uri pa je hotel vstati, vendar se ni mogel postaviti na noge; padel je in z glavo udaril ob radiator. 75-letni mož je zaradi hudih poškodb na glavi čez dva dni umrl v soboški bolnici. S. S.

Kljub razbitim, ki so posledica trčenja traktorista z vlakom, je tokrat šlo na srečo brez človeških žrtv. Nezavarovan železniški prehod, nepazljivost in še kakšna okolščina v času spomladanskih in jesenskih opravil privedejo do marsikaterih hujših nesreč. Zato — pazljivost ni nikoli odveč. Foto: D. L.

Mercator — Sloga

P. O.

GORNJA RADGONA

Vam priporoča obisk nove poslovalnice v Spodnji Ščavnici

Nova trgovina z bifejem v Spodnji Ščavnici predstavlja boljšo preskrbo za občane, trgovsko podjetje Sloga pa je dobilo z novo gradnjo 250 kvadratnih me-

trov novih trgovskih površin.

Samopostrežba razpolaga z 80 kvadratnimi metri prodajnih površin 30 m meri

bife, ostalo pa so skladišča in pomožni prostori. Nakup v novi samopostrežni trgovini, ki je lepo založena, bo prijetnejši, izbira blaga pa velika. Razen osnovnih živil in gospodinjskih potrebščin bo na razpolago tudi galanterija, posoda in nekaj tekstila.

Bife bo imel tudi prijetno teraso. Tam bodo v letnem času stregli tudi z točenim pivom in ostalimi dobrotami. Vsekakor je potrebno omeniti, da je ta pridobitev za Sp. Ščavnico tudi turističnega pomena.

Mercator — Sloga Gornja Radgona priporoča obisk tudi v ostalih prodajalnah in sicer: v Gornji Radgoni, Radencih, Apačah, Stogovcih, Žepovcih, Zbigovcih, pri Vidmu ob Ščavnici, na Janževem vrhu, Kapeli, Hrašču-Moti, Rožičkem vrhu, na Stari gori, Spodnjih Ivančah in v Negovi.

Novo trgovsko poslopije trgovskega podjetja Mercator-Sloga iz Gornje Radgone v Sp. Ščavnici, nekaj dni pred otvoritvijo. Da bi bilo vse najlepše urejeno in potrošnikom pravočasno nared, delavci hitijo še z zadnjimi opravili. Otvoritev bo v soboto 15. 10. 1983.

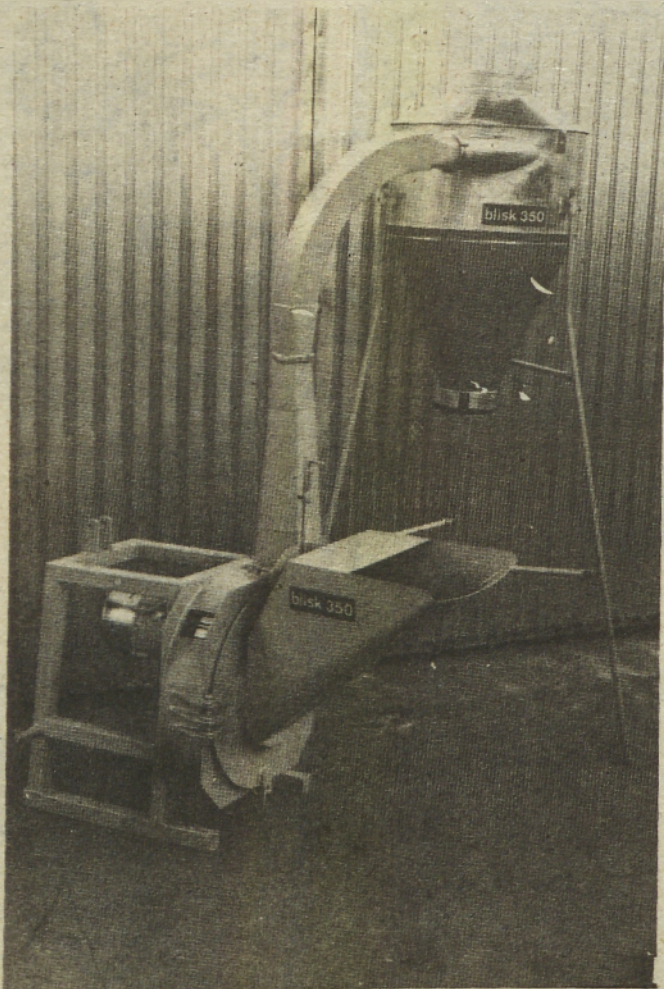
Vsem občanom iskrene čestitke ob njihovem prazniku in hvala za dosedanje zaupanje z željo za nadaljnje sodelovanje!

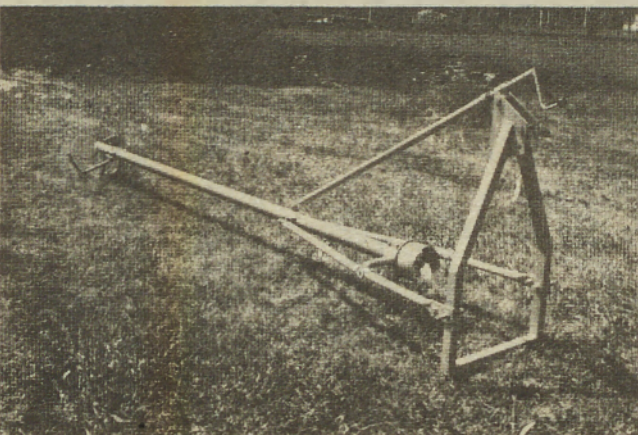
TOZD „BLISK“ MURSKA SOBOTA

PROIZVODNI PROGRAM

- Napeljava in popravilo gradbenih instalacij (vodovod in kanalizacija, ogrevanje, prezračevanje in tehnološki procesi ter elektro instalacije jakega in šibkega toka)
- Proizvodnja kmetijskih strojev in naprav ter litih kovanih in stiskanih izdelkov

Drobilec za siliranje kornu v zrnu in storžih kapacitete: 2 t/h B 200 E, 8 t/h B 350 S in 15 t/h B 500 S. Vlažnost zrna do 40 odstotkov, višina transporta do 10 m.

Mešalec gnojevke MGS, kapaciteta 15000 litrov-na uro, pogonska moč 15 kw.

Napajalnik za goveda NG izdelan iz emajlirane sive litine.

Občanom soboške in radgonske občine čestitamo ob njihovem prazniku!

Polžni transporter PT 160, kapaciteta 8 ton na uro, pogonska moč 1,5 kw.

Radijski in televizijski spored od 14. do 20. oktobra

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Deset najboljših ta teden..., 17.00 — Aktualno v petek, 14. oktobra, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: Tv koledar, Prometna vzgoja, Ruščina, Odmor, August Senoa, Poročila (do 10.35). Kraljevo: Oktober v kraljevu, prenos spominske prireditve 17.20 Poročila 17.25 Domači Ansambli: Oglarji 17.55 Modro poletje, španska otroška nanizanka 18.25 Obzorje ljubljanskega območja 18.40 Otroške nalezljive bolezni: Zdravljenje, preprečevanje in povečanje odpornosti 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 Tv in radio noč 19.25 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik I 19.55 Vreme 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA 20.00 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah: Mrvaški ples, dokumentarna serija 20.40 Ne prezrite 20.55 Propagandna oddaja 21.00 Šerif v New Yorku, ameriška nanizanka 22.00 Tv dnevnik II 22.25 Nočni kino: otrok, ki ni mogel zgrešiti (delovni tisi.) kanadski film

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik 17.45 Otroška oddaja 18.15 Poročila 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Tribuna, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dnevnik, 20.45 Zrebrska panorama 21.00 Porota, dokumentarna oddaja 22.05 Mladost jugoslovanski igra- ni filmi: jutro (do 23.40)

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Tribuna, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dnevnik, 20.45 Zrebrska panorama 21.00 Porota, dokumentarna oddaja 22.05 Mladost jugoslovanski igra- ni filmi: jutro (do 23.40)

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Milijoni v igri (film), 11.34 Igralski nastopi v Avstriji, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 George, 17.25 Risanka, Zaspancek, 17.55 Spanček, 18.00 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dnevnik, 21.20 Avstrijski kviz.

TV MADŽARSKA

16.30 in 15.00 Šolska TV, 16.30 Poročila, 16.25 Pa- letni predal 250, 17.10 5 mi- nutno vprašanje, 17.20 Na- kladar, poljudnoznanstveni program 19.30 TV dnevnik, po drami A. Simonffyja, 21.25 Srečanje v petek, 22.15 TV dnevnik, 22.25 Poročila žena, franc. film

TV KOPER

14.30 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku / Videoteleks, 16.30 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku / Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: 17.30 Risanka iz vseh delov, 18.00 Mladost, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dnevnik, 21.20 Avstrijski kviz.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Glasbena pa- leta po vašem izboru, 17.00 — Aktualno v so- boto, 15. oktobra, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 17.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila 8.05 Ciciban, dober dan: Planinski domovi 8.25 Zbis: O. Wilde: Infanti- nin rojstni dan 9.05 Modro kot pisano, otroška nanizanka Tv Novi Sad 9.35 Zemlje- pisne posebnosti: Etosha-kraj suhe vode 10.30 Otroci in pro- met: Prvi koraki v svet 10.50 Zgodovina Slovencev v film- skih freskah: Knežji kamen 11.30 Ljudje in zemlja: ponovitev 12.30 Poročila (do 12.35) 16.55 Poročila 17.00 Ljubljana: Košarka Olimpi- ja: Cibona prenos (za JRT I) v odmoru Propagandna oddaja 18.25 Planet opic, ameriška nadaljevalka 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 Tv in ra- dio noč 19.25 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA 20.00 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah: Mrvaški ples, dokumentarna serija 20.40 Ne prezrite 20.55 Propagandna oddaja 21.00 Šerif v New Yorku, ameriška nanizanka 22.00 Tv dnevnik II 22.25 Nočni kino: otrok, ki ni mogel zgrešiti (delovni tisi.) kanadski film

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik 17.45 Otroška oddaja 18.15 Poročila 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Tribuna, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dnevnik, 20.45 Zrebrska panorama 21.00 Porota, dokumentarna oddaja 22.05 Mladost jugoslovanski igra- ni filmi: jutro (do 23.40)

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.15 Sedem TV dni, 16.45 Poročila, 16.50 TV koledar, 17.00 Košarka: Olimpija—Cibona, 18.30 Živeti z naravo, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Urad za umore (film), 21.50 Dnevnik, 22.05 Koncem tedna, 23.35 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Družinski spored, 12.00 Poročila, 12.15 Gran prix Južne Afrike (prenos), 15.00 Ljudsko gledališče (film), 16.45 Burleska, 17.00 Rezljamo skupaj, 17.30 Flipper, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 V soboto zvečer, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da..., 22.05 Šport, 22.20 Revija rocka,

TV MADŽARSKA

8.55 Risanka, 9.15 Ponovi- tve, 14.30 Perzijska preproga, 14.55 Risanka, 15.20 Studio Pecs, 15.45 Malajski tiger, pon. 16.55 Nogomet, U. Dózsa-Raba ETO, 18.45 Dia- gnoza, reportaže, 19.30 TV Dnevnik, 20.00 Telepodij vam predstavlja: Vsi, ki imate radi življenje... 21.20 Pr- venstvo v disco-plesih, 22.15 TV dnevnik, 22.25 Zaupanje, madžarski film.

TV KOPER

16.55 TVD novice, 17.00 Ko- šarka: Ljubljana: Olimpija—Ci- bona, 18.30 Festival gorskih filmov, 19.30 TVD — vse danes, 19.50 Sobota doma — nasveti za vsak žep, 20.30 Lucy in njeni — serijski film, 21.00 Gledališka predstava, 22.10 TVD noč, 22.20 Dekle mesečev polti — celovečerni film — Igrajo: Zeudi Araya Beba Lončar — Režija: Luigi Scattini.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na po- morskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.20 Poročila, 9.25 Živ žav, otroška matineja, 10.20 Mo- dro poletje, španska otroška nanizanka — ponovitev, 10.50 Fantje s Hill streeta, ameriška nanizanka, 11.40 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Kmetijska oddaja (zna- nje-imanje), sodeluje KS Cerklje na Gorenjskem, 14.00 Poročila (do 14.05), 14.25 Radost Evrope, posnetek mednarodnega otroškega fe- stivala, 15.50 Kratka pot do dnevnice svetlobe, ameriški film, 17.00 Poročila, 17.05 Naš kraj: Vranja peč, 17.20 Športna poročila, 17.35 Alpe- Jadran, zabavno-informativ- na oddaja, 18.05 Sestane v Slonu, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.23 TV in radio noč, 19.25 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 13. julij, nade- ljevalka TV Titograd, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Športni pregled, 21.30 Čudež življenja, švedska dokumen- tarna oddaja, 22.25 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže: 18.40 Izvir: Osvajanje morja, do- kumentarna oddaja, 19.10 Na štirih kolesih, oddaja o pro- metu in turizmu, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Variacije, ba- letna oddaja, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Delavci na črno, angleška nadaljevalka (do 22.05).

TV ZAGREB

10.20 Poročila, 10.30 Ne- deljsko dopoldne, 12.00 Kme- tijska oddaja, 13.00 Jugosla- vija, dober dan, 14.00 Na- rodna glasba, 14.30 Moja do- movina, 15.30 Kraj Richard in križarji (film), 17.20 Sesta- nek brez dnevnega reda, 19.30 Dnevnik, 20.00 13. julij (drama), 21.00 Športni pre- gled, 21.30 Potovanja, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

11.00 Tiskovna ura, 12.00 Vzgojna oddaja, 14.15 Ples boginj (film), 16.00 Zrebralne slike, 16.15 Ena, dva ali tri, 17.00 Deželne vlitve, 17.03 Luke, 17.28 Klub seniorjev, 18.26 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zaid (glasbena igra), 22.15 Sport,

TV MADŽARSKA

8.20 Spored za otroke do 11.00, 11.05 Ena ura glasbe, 14.45 Napoved sporeda, 15.15 V nedeljo popoldne, magazin, 17.00 Ob 70-letnici I. Cenkija, 18.00 Delia, znanstveni magazin, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Poročila, 20.05 Derrick, kriminalka, 21.10 Družabna igra, 21.50 Tedni umetnosti: Ena ura s pes- nikom S. Weoresem, 22.50 Poročila.

TV KOPER

16.00 Boks: Beograd: Radni- ški—Pristina, 17.30 Gledališka predstava, 18.40 Lucy in njeni — serijski film, 19.10 Risanka, 19.30 Sušiče — Jadran — recite 33; Tednik TV Dnevnik, 19.45 Viso- ki priiskus — glasbena oddaja, 20.30 Trajanov steber — celo- večerni film — Igrajo: Richard Johnson, Antonella Luaidi — Re- žija: Mircea Dragan, 22.00 Sedem dni — Pregled najpomembnejših dogodkov tedna, 22.15 Človekova glasba — 7. oddaja.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Po domače, 17.00 — Aktualno v po- nedeljek, 17. oktobra, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Pesmi in zgodbe za vas — A. Puškin: Bajka o ribici in ribi- ču, Slovenščina, Priprave, Se- dni kontinent, Cetina, Poročila (do 10.35), 16.35 Šolska TV: En glas v vesoljskem zboru — oddaja iz cikla Vesolje, 17.35 Poročila, 17.40 Z besedo in sliki: Mladenčji in vila, 17.55 Naši zbori iz arhiva TV Lju- bljana: Moški pevski zbor Ta- bor iz Cerknice, 18.25 Posav- ski obzornik, 18.40 Mali svet: Jubileji v srcu mladosti, otro- ška oddaja TV Zagreb, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propa- gandna oddaja, 20.00 B. Džu- zel: Jagnje na ražnju, drama TV Skopje, 21.05 Mednarod- na obzorja, 22.00 TV dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Lutkomedija, otroška serija, 18.00 Vabilo na komedijo, 18.15 Živeti v družini, izobra- ževalna oddaja, 18.45 Glasbe- na oddaja (samo za LJ 2), 19.00 Športna oddaja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.45 Zagrebška pano- rama, 21.05 Življenje brez kon- ca, slovaška nadaljevalka, 21.55 Dober večer, ponovitev zabavne glasbene oddaje (do 22.45).

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Lutkomedija, 18.00 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika siskih občin, 18.45 Zdravo mladi, 19.15 Ri- sanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.15 Izbrani trenu- tek, 21.20 Svet danes, 31.50 Kratki film, 22.10 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Ples bo- ginj (film), 12.15 A la Carte, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Spoznaj nevarnost, 17.30 Medvedki gredo, 17.55 Span- ček Zaspancek, 18.00 Doga- divščine v divjini, 18.30 Dru- žinski magazin, 19.00 Avstri- ja v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Čarovnik, 21.55 Veče- ri šport.

Drugi program 18.00 Znanost danes, 18.30 Aerobika, 18.45 Tom in Jerry, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dobri angel, 21.05 Schilling, 21.50 10 pred 10, 22.20 Brez dvoma (film).

TV MADŽARSKA

17. oktobra — ponedeljek: Ni sporeda

TV KOPER

14.00 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 16.30 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: 17.30 Risanka iz vseh delov, 18.00 Mladost, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dnevnik, 21.20 Avstrijski kviz.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Vrtljak po- pevkarskih novosti, 17.00 — Aktualno v to- rek, 18. oktobra, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vklju- čitev osrednjega sloven- skega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: Tv koledar, Obala Jugoslavije, Za učite- lje, Otroci ustvarjajo, Sedmi kontinent, Cetina, Poročila (do 10.35), 16.35 Šolska TV: En glas v vesoljskem zboru — oddaja iz cikla Vesolje, 17.35 Poročila, 17.40 Z besedo in sliki: Mladenčji in vila, 17.55 Naši zbori iz arhiva TV Lju- bljana: Moški pevski zbor Ta- bor iz Cerknice, 18.25 Posav- ski obzornik, 18.40 Mali svet: Jubileji v srcu mladosti, otro- ška oddaja TV Zagreb, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propa- gandna oddaja, 20.00 A. J. Neuman: V tre- tjem rajhu, ameriška nadalje- vanka, 20.45 Propagandna oddaja, 20.50 Aktualno: Spremeniti — toda kaj? 21.50 I. Otrin: Pesem giba — Blišč in beda romantike, 22.15 TV dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Pustolovščina, otroška odda- ja, 18.15 Odprta knjiga, 18.45 Gledalec—urednik, za- bavna glasbena serija, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Ilindinski dnevi — Bitola '83, oddaja narodne glasbe, 20.45 Zreba- nje lota, 20.50 Spomeniki re- volucije, dokumentarna od- daja, 21.35 Zagrebška pano- rama (do 21.50).

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Avantura, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osijejskih ob- čin, 18.45 Gledalec—urednik, 19.15 Risanka, 19.30 Dnev- nik, 20.00 Dialogi, 20.55 Svinčeni časi (film), 22.35 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Ljudsko gledališče (film), 12.15 Šport v ponedeljek, 13.00 Opol- danska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Tudi hec mo- ra biti, 17.55 Spanček Za- spanček, 18.00 Zgodovina TV, 18.30 Družinski maga- zin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argu- menti, 21.30 Zrebralne slike, 22.30 Filmi akademije za film.

TV MADŽARSKA

8.35 in 14.50 Šolska TV, 10.05 Pot, španski film, 11.35 Grški zakladi, 16.25 Festival športnih filmov, 17.25 Za naše zdravje, 17.40 Naš vrt, naše dvorišče, reportaže, 18.05 Ansambel V'Moto- Rock, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Bolnišnica na robu mesta, pon. 20. dela, 21.05 Studio 83, 22.05 Tveganje, svetovnogospodarski mazin, 22.35 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 16.30 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: 17.30 Risanka iz vseh delov, 18.00 Mladost, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dnevnik, 21.20 Avstrijski kviz.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Iz domačega glasbenega arhiva, 17.00 — Aktualno v sredo, 19. oktobra, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega sloven- skega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Poštni nabiralnik, Na meji kopnega in voda, Odmor, Slava Ogrizović, Narodni park Paklenica, Poročila (do 10.35), 17.05 Poročila, 17.10 Pedenžep, 17.40 Dekleta z Neretve, glasbena oddaja TV Sarajevo, 18.25 Celjski ob- zornik, 18.40 Mozaik kratke- ga filma, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in ra- dio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propa- gandna oddaja, 20.00 35 mm — filmska delavnica ob ame- iškem filmu Osmi potnik, 22.15 TV dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Grom, otroška serija, 18.15 Doživeti stoletnico, izobraže- valna oddaja, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.05 TV dnevnik.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 17.40 Poro- čila, 17.45 Otroška oddaja, 19.15 TV koledar, 18.25 Kro- nika karloških občin, 18.45 Narodna glasba, 19.15 Ri- sanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.05 Dnev- nik.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Pohod v negotovost (film), 11.45 Dej- stva, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Span- ček Zaspancek, 18.00 In tuba igra Huber, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sli- ki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Moški in ženska (film), 21.55 Šport.

Drugi program 16.45 Iz parlamenta, 18.00 Dežela in ljudje, 18.30 Aero- bika, 18.45 Tom in Jerry, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Frankfurški knjižni sejum, 21.50 10 pred 10, 22.20 Umetnine.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.40 Šolska TV, 9.40 Ponovitve, 16.20 Po- ročila, 16.25 Mednarodni nogometni pokali (in ob 21.30 na II. programu), 18.20 Življenje letom, spored za upokojeence, 19.30 TV dnev- nik, 20.00 Samo treba je pogledati, italijanska filmska komedija, 21.40 Svobodna TV univerza, 3. del: Orient v starem veku, 22.20 Glas- ba... 23.00 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 16.30 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku (Videoteleks), 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola: 17.30 Risanka iz vseh delov, 18.00 Mladost, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dnevnik, 21.20 Avstrijski kviz.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.30 — Glasba skozi stoletja, 17.00 — Aktu- alno v četrtek, 20. okto- bra, 18.30 — Najlepše že- lje s čestitkami in po- zdravi, 19.00 — Vključi- tev osrednjega sloven- skega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV koledar, Zapomnite si: 94, Živi svet Primorja, Odmor, Matemati- ka, Misli s svojo glavo, Poro- čila (do 10.35), 16.25 Šolska TV: En glas v vesoljskem zbo- ru, oddaja iz niza Vesolje, 17.25 Poročila, 17.30 Zemlje- pisne posebnosti: Nevidni svet, angleška poljudnoznan- stvena serija, 18.25 Severno- primorski obzornik, 18.40 Obramba in samozashita, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propa- gandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Androso- ve tarče, ameriška nadalje- vanka, 21.45 TV dnevnik II.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik, 17.45 Čas za pravilico, otroška seri- ja, 18.15 Znanost, 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč, 19.30 TV dnevnik, 20.00 M. Avramović: Sinjel, kratki TV film, 20.15 M. Mandić: Ptič deževnik, kratki TV film, 20.45 Zagreb- ska panorama, 21.00 Oddaja iz kulture (do 21.30).

OPOMBA: 20.55—23.00/15 Rim: Svetovni pokal v ama- terskem boks, polfinale.

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.55 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Urica pripovedk, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika split- skih občin, 18.45 Evrogoi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnev- nik, 20.00 Špekter, 21.05 Ha- lo, dober večer, 22.05 Poro- čila.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Idealen mož (film), 12.00 O rožah, 12.05 Klub seniorjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Spoznaj nevarnost, 17.30 Dogodivšči- ne v Novi Zelandiji, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00

tedenski koledar

PETEK, 14. oktober — Nedeljsko
SOBOTA, 15. oktober — Terezija
NEDELJA, 16. oktober — Hedvika
PONEDELJEK, 17. oktober — Ignac
TOREK, 18. oktober — Luka
SREDA, 19. oktober — Etnin
ČETRTEK, 20. oktober — Irena

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
14. oktobra ob 18. in 20. uri francoski film: „VELIKA AVANTURA“;
15. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „ŠE TOKRAT“;
16. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „DIH“;
17. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „BAL-KAN EXPRESS“;
18. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „HALO TAXI“;
19. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „MOJ OČKA ZA DOLOČEN ČAS“;
20. oktobra ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film: „MAH NA ASFALTU“.

GORNJA RADGONA

14. oktobra ob 17. in 19.30 uri ameriški film: „MOONRAKER — OPERACIJA VESOLJE“;
15. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „BAL-KAN EXPRESS“;
16. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „HALO TAXI“;
17. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „DIH“;
18. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „MAH NA ASFALTU“;
19. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „CIFRA MOŽ“;
20. oktobra ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni film: „NEKAJ VMESNEGA“.

ČRENŠOVCI

14. oktobra ameriški barvni film: „MEGLA“;
15. in 16. oktobra ameriški barvni film: „CHARLIJEVO MAŠEVANJE“;
20. oktobra ameriški barvni film: „OČIVIDEČ“.

prodam

DVE GUMI ZA TRAKTOR. 13—14—28, prodam. Mala Polana 77. M-3879
MALE PUJSKE PRODAM. Krog 135. M-3880
TRAKTOR FIAT STORE 402 SUPER, skoraj nov, s kompresorjem, kabino in koso, prodam. Klanec, Selo 108. M-3882
DVA PLASTIČNA REZERVARJA WERIT, po 2000 l, za kurilno olje in gorilec CTC prodam. Informacije: Ciril Metodova 60. M-3838
TELEVIZOR GORENJE črno-beli, ugodno prodam. Cipot, Vrtina 8, Murska Sobota. M-3885
TRAKTOR STEYR 28, na novo registrirani, prodam. Naslov v upravi lista. M-3886
KRAVO, staro pet let, brejo, kontrola A, prodam. Lipa 131. M-3887
ZASTAVO 750 LC, letnik 1980 in **ZASTAVO 101** prodam. JLA 11. M-3889
TRAKTOR STEYR 760, 60 KS, prodam. Karel Gorza, Andrejci 8, p. Martjanci. M-3890

MOPED TOMOS V 14, s 4 prestavami, v voznem stanju, dobro ohranjeni ugodno prodam. Ludvik Celec, Gornji Slaveči 47, p. Kuzma. M-3891
TELEVIZOR ČRNO-BELI PRODAM. Andrejci 17/A, p. Martjanci. M-3893
HRASTOVE PLOHE („fosline“), suhe, debeline 5 cm, 2,5 kub. m, prodam. Solar, Šerčerjevo naselje 16. M-3894
KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Cvetkova 15. M-3896
FIAT 1300, letnik 1971, motor po generaliki 10.000 km, prodam za rezervne dele. Rado Zemljčič, Radenci, Gregorčičeva 13. M-3898
AVTO SIMCA 1100 in barvni televizor **GORENJE** prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 9. M-3898

NEDOGRAJENO HIŠO v bližini Murske Sobotne prodam. Telefon 23-355. M-3899
ZABOJ za prevoz prašičev, dva blatnika za ferguson, nova, prodam. Peter Kos, Brezovica 37, Martin na Muri. M-3900

STAREJŠE POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Vučak, Kardoševa 1, Murska Sobota, telefon 22-529. M-3901

OPEL ASCONA, letnik 1972, prodam. Informacije od 7. do 15. ure: 21-535, interna 243, popoldne: Martjanci 44. M-3902

BAS OJAČEVALEČ GRS, 100 W, bas kitara **GODWIN** s kovčkom in 100 W **LESLIE OJAČEVALEČ TREP**, ugodno prodam. Telefon 23-126. M-3903

TOVORNI AVTO TAM 5000, kiper, primerno za prevoz čebel, prodam. Hodoš 56/A. M-3904

ZASTAVO 750, registrirano do marca, prodam. Bakan, Dokležovje 24. M-3905

BELO POROČNO OBLEKO št. 38—40, uvoženo, prodam. Kranjčič, Veščica 28. M-3906

PUJSKE, težke cca 23 kg, prodam. Murski Črnci 23. M-3907

HLADILNIK GORENJE ZA SESTAVO V ELEMENTE, novi, prodam. Golubovič, Murska Sobota, Lendavska 10. M-3908

ENOOSNO PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Tišina 56. M-3909

AUDI 100 LS, letnik 1973, prodam. Murski Črnci 28/F. M-3910

PLINSKO PEČ z jeklenko prodam. Rajnar, Zorana Velnarja 36, Murska Sobota. M-3911

DVE KRAVI, breji osem mesecev, stari tri leta, prodam. Časar, Križevci 216 v Prekmurju. M-3912

PRIKOLICO ZA ŽIVINO, strešno opeko biber, rabljeno, format zidak, prodam. Krog 10/C. M-3913

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, TIP SAFIR, ugodno prodam. Ogled po 17. uri. Bojnec, Borejci 41. M-3915

CITROEN GS PALLAS 1220, letnik 1977, prodam. Kupšinci 71. Telefon do 15. ure (069) 21-260, po 15. uri (069) 22-604. M-3917

VISOKOBREJO SVINJO PRODAM. Dolnja Bistrica 37. M-3920

P 126, letnik 1979, prodam. Ogled vsak dan po 16. uri. Marjan Prelec, Murski Črnci 14. M-3921

KOMBI DIESEL, 1,3 t, letnik 1978, prodam. Anton Letnik, Lenart, Kidričeva 8, telefon (062) 74-259. M-3923

KUHINJSKI ŠTEDILNIK KUPERBUSCH, dobro ohranjen, prodam. Beltinci, Kmečka 4. M-MM

RENAULT 14, letnik 1980, prodam. Zlatko Petkovič, Murska Sobota, Staneta Rozmana 13, novi blok. M-3832

FIAT 128 SPORT CUPE, 1300, letnik 1975, prodam. Kerčmar, telefon 22-186. M-3833

OPEL MANTA NAPRODAJ. Palatin, Gančani 89. M-3834

TRAJNOGOREČO PEČ NA TRDA GORIVA prodam. Ogled v torek dopoldne ali v sredo popoldne. Leon Kovačič, Murska Sobota, Žitna 27. M-3835

POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAM. Puconci 4, telefon 72-505. M-3836

MOSKVIČ, zelo ohranjen, prodam. Marko Injac, Puconci 43/B, popoldne. M-3837

SUZUKI RM 125 motocross 1. 82 prodam. Bombek, Megzovci 1 a, 62252 Dornava pri Ptuj.

JOŽETU JAKLINU iz Male Polane 53. ki je na odsluženju vojaškega roka v Banja Luki, ob praznovanju 20. rojstnega dne iskreno čestitajo. Želijo vse najlepše. predvsem pa da bi mu dnevi do odsluženja kar najhitreje pretekli ter se zdrav in srečno vrnil v domači kraj — oče, mama, sestra Slava z možem Jožetom in malim Borisom. Sestra Marija z možem Alojzjem ter hčerka Smiljana in

JOŽETU JANŽU iz Predanovec. ki je odšel na odsluženje vojaškega roka v Beograd. Želijo srečnih in zadovoljnih dni v novem okolju — vsi domači.

AVTO RENAULT TL 6 po ugodni ceni prodam. Rudi Srt, Hrašenski vrh 19, p. Radenci. M-3838

ZIMSKE GUME ZA FIAT 124 PRODAM. Kupšinci 3. M-3839

BOČNO SAMONAKLADALNO PRIKOLICO IN KOSILNICO BCS prodam. Branko Fekonja, Stavešinski vrh 31, p. Spodnji Ivanjci. M-3840

GS 1220, registriran do marca 1984, brezhiben, nujno prodam. Zdravko Ambuš, Križevci 73 pri Ljutomeru. M-3843

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, skoraj nov, in otroško zibelko prodam. Vlač, Titova 16, Murska Sobota. M-3844

FORD ESCORT, letnik 1970, in prikolico za osebni avto prodam. Filovci 132, telefon 76-210. M-3845

LESENO GARAŽO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-3859

DVE BREJI KRAVI PRODAM. Marjan Čuk, Hrastje Mota 70. M-3861

ZAPOROŽEC, prevoženih 25.000 km prodam za 35.000 din. Viljem Žekš, Kovačevci 7, p. Grad. M-3863

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK PRODAM. Naslov v upravi lista. M-3864

MOPED JAWA BABETA, **DOBRO OHRANJEN**, **NAPRODAJ**. Baligač, Rakičan, Prešernova 28. M-3865

GOLF, diesel, letnik 1978, registrirani 1979, prodam. Matjaževci 36, telefon 069 78-244. M-3868

LESENO MONTAŽNO GARAŽO PRODAM. Dokležovje n. h. M-3869

VINOGRAD, 6 arov, starejši nasad, prodam. Naslov v upravi lista. M-3870

OPEL REKORD 20 S PRODAM. Gostilna Gjergjek, Tišina 5/A. M-3871

ŠTEDILNIK (elektrika + plin), z jeklenko, prodam. Benčec, Stara ulica 3, Murska Sobota, stanovanje 10/2. M-3873

KUHINJSKO OPREMO IN POHIŠTVO ZA OTROŠKO SPALNICO, po ugodni ceni prodam. Ogled od 16. do 18. ure. Cvetka Živkovič, Ljutomer, Prešernova ulica 2. In-83

APN 6 PRODAM. Igor Trplan, Murska Sobota, Kroška 48 — popoldne. M-3874

ZAPOROŽEC, registriran za leto 1983, prodam. Krnci 14. M-3876

MALE PUJSKE PRODAM. Krog 78. M-3877

MALE PUJSKE PRODAM. Sodišinci 19, p. Tišina. M-3807

RENAULT 14, letnik 1980, Zlatko Petkovič, Murska Sobota, Staneta Rozmana 13 (novi blok). M-3832

POHIŠTVO za otroško sobo prodam. Ogled: Hladen, St. Rozmana 15. M-3846

GOZD ali les za posek prodam. Naslov v upravi lista. M-3847

R-4 EX ŠPORT, letnik 1975, obnovljen, registriran do septembra 1984, prodam. Informacije:

Gornji Slaveči 16, ali po telefonu od 16. ure naprej 78-233. M-3848
ELEKTRIČNE ORGLE ELKA, ojačevalec **GITAKORD** in mikrofoni **FBT** s stojalom, prodam. Emil Flisar, Moravci 148. M-3851
ČESKE PLOŠČE, 8-valne, rdeče barve, 135 kom., po ugodni ceni prodam. Motovilci 5, p. Grad. M-3852

ZASTAVO 750 PRODAM. Naslov v upravi lista. M-3853

DVOBRAZDNI PLUG BATULA PRODAM. Gotal, Kroška 47/B, M. Sobota. M-3854

MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 67. M-3855

KOMBI PEČ ZA KOPALNICO PRODAM. Vučko, Žiberici 43, p. Apače. M-3856

ŠKODA, letnik 1974, na prodaj. Murska Sobota, Matija Gubca 35. M-3857

POHIŠTVO ZA SPALNICO, televizor črno-beli, in kuhinjsko kredenco prodam zaradi selitve. Moško obleko zamenjam za ožimnico, Murska Sobota, Lendavska 11. M-3858

kupim

PIANINO ali **Majur** kupimo ali vzamemo v najem. Ponudbe pod sifro „BUČKOVC“ na upravo lista. M-3842

PORAVNALNO-DEBELINSKI SKOBEJNI STROJ, delovne dolžine minimalno 30 cm, kupim. Naslov v upravi lista. M-3916

NEDOGRAJENO hišo, vseljivo hišo ali gradbeno parcelo v Murski Soboti, kupim. Plačilo v gotovini. Pismene ponudbe na upravo lista. M-3873

sobe

SOBO s posebnim vhom oddam s 15. 10. Naslov v upravi lista. M-3850

GARSONJERO ali sobo s posebnim vhom nujno išče do konca šolskega leta profesor. Ponudbe na upravo lista. M-3860

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhom oddam. Naslov v upravi lista. M-3866

STANOVANJE ALI SOBO v Radgoni ali Radencih iščeva. Ponudbe na oglasni oddenek. M-3878

SOBO išče ženska srednjih let. Naslov v upravi lista. M-3914

SOBO in kuhinjo oddam. Naslov v upravi lista. M-3919

zaposlitve

ORODJARJA ALI STRUGARJA zaposlim takoj. OD po dogovoru. Informacije pri Soniboju Podlunšku, Nemčavci 21/A ali Prežihova 4, Murska Sobota. M-3829

ŽENSKO, staro do 50 let, išče za pomoč upokojenec. Naslov v upravi lista. M-3862

STRUGARJA ZAPOSIM. Polenko, Mota 30, p. Ljutomer. In-482

KV KUCHARICO ZAPOSIM. Informacije: Bertalanč, Murska Sobota, Mladinska 5, telefon 23-231. M-3918

razno

PREKLIC
Preključem veljavnost garantskega lista št. 080321 za Z-101 GTL 55/5 V. Jože Gomboš, Pt. čarovci 27, p. Mačkovič. M-3849

PREKLIC
Preključem veljavnost garantskega lista št. 059786 za vozilo 101 GT 55/3 V. Franc Frumen, Tropovci 22/A, p. Tišina. M-3849

PREKLIC
Preključem veljavnost vključnega spričevala za 8. razred OŠ G. Radgona, šolsko leto 1981/1982. Miroslav Dvoršak, Zagajski vti 38, Gornja Radgona. M-3922

SLOVENEČ SREDNJIH LET, rojen v okoliščini Murske Sobotne, dalj časa živi v Avstraliji, z lastno hišo, dvema avtomobila in malim podjetjem, samiki, brez otrok, želi spoznati domače dekle ali žensko, staro do 36 let, en otrok ni sklo, samo, da je poštena, dobra žena, dobra mamica in skrbna gospodinja. Zaželeno nekonfliktna na upravo lista. Zaželeno tudi mora biti pripravljena priiti v Avstralijo, kjer si bosta ustvarila skupen dom. Zaradi biva-srečen, skupen dom. Trenutno možni osebni dogovor. SIFRA: „SPO-ZNAJVA SE IN DOGOVORIVA O SKUPNI SREČI“. M-MM

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Janez Godvajš

upokojenec iz Rakičana

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem, prijateljem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje ter darovali vence in šopke. Iskrena zahvala zdravnikom ter ostalemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu. Prisrčna zahvala govorniku za tople besede ob grobu, g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Rakičan, 7. X. 1983

Žalujoci: žena Marija, sin Janez z ženo Anico, sin Andrej z ženo Kristino, hčerka Majda z možem Jožetom, hčerka Nada z možem Stanetom, vnuki in ostalo sorodstvo

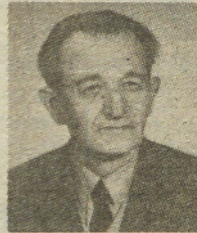
Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

Nepričakovano, tiho in brez slovesa, nas je v 74. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, tast, dedek in brat

Alojz Hari

iz Kraš

Ob boleči, nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje ter darovali vence in šopke. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovljene besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Krašci, Wien, Ivanovci, 6. X. 1983

Globoko žalujoci in neotolajljivi: hčerka Dragica z možem Kolomanom, vnuki Robert, Simona in Anica, sestra Marija z družino in ostalo sorodstvo

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je nepričakovano, za vedno zapustila naša draga

Jolanka Kološa

iz M. Sobotne

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in sestanovalcem Doma oskrbovancev v Rakičanu, ki ste jo pospremili na njeni prerani zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

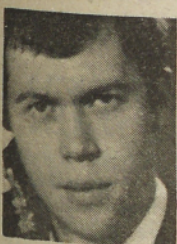
Lepa zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete in godbi na pihala za odigrane žalostinke.

Murska Sobota, Lendava, Ljubljana, Zagreb, Kormend, 6. 10. 83

ŽALUJOČI: VSI NJENI

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:
Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Sabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Luparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Paveo, Stefan Sobocan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunec, Ginter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročeniški rokopiisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470.00 din, polletna 235.00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.100.00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630.00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13.00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

*Žarek sonca je ugasnil,
zatemnili zemljo temni so oblaki,
toda dragi, zlati sinko,
spomin nate še ni usahnil,
ostal z menoj boš ob misli vsaki!*

V SPOMIN

10. oktobra je minilo trinajst žalostnih let, odkar nas je za vedno zapustil, daleč v tujini, naš dragi sinko

Boris Rac

iz Brezovec

Še vedno je težko doumeti resnico, da nisi več med nami. V času, ko si se veselil, da nas boš obiskal v domačem kraju, je kruta usoda pretrgala tvoj namen in nit tvojega življenja. Dom, ki si ga imel tako rad, v katerem smo bili vsi skupaj srečni, je ostal prazen. Odšel si od nas tja, kjer ni trpljenja in ne bolečine. Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

NEUTOLAŽLJIVA MAMA

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je po krajši in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi in nepozabni mož, oče, tast in dedek

Ludvik Poredoš

upokojeni aviomehanik

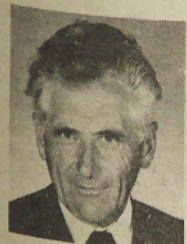
Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje in s tem pokazali, da ste cenili našega dragega Lajčija.

Posebna zahvala dr. Jožetu Kocjančiču in dr. Ivani Kološevi za zdravljenje in skrb med težko boleznijo. Iskrena zahvala družinam Banfi-Bejak in Lacijski Kuharja iz Puconec ter družinam Rudija Cipota in Janeza Novaka iz Murske Sobote, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, govornikom iz aero kluba — ljudske tehnike, UNZ, ZZB in KS za lepe poslovilne besede ter godbi in pevcem za odigrane in odpete žalostinke.

Zahvaljujemo se TOZD Komunala za pomoč ter vsem, ki ste mu poklonili vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat — najlepša hvala!

Žalujoci: žena Marija ter sinova Stanko in Ludvik z družinama

*Kje si ljubi mož in oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

V SPOMIN

9. oktobra je minilo eno leto, polno žalosti, odkar nas je zapustil naš ljubljani mož, oče, sin, zet in brat

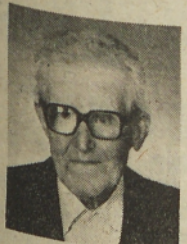
Alojz Krpič

iz G. Slaveč 78

Odkar te ni, je naše življenje grenko in pusto. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih veliko žalost in globoko rano. Naš dom, za katerega si se toliko žrtvoval, je ostal prazen. V naših srcih in mislih pa boš ostal do konca naših dni.

Vsem, ki se ga še spominjate, se ustavite ob njegovem preranem grobu, prinašate cvetje in na njem prižigate sveče, prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Frida, sinovi Alojz, Milan in Slavko, mama, tačča, brat Karel, sestre Gizela, Marija in Sidika z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je po hudi in kratki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Karel Krpič

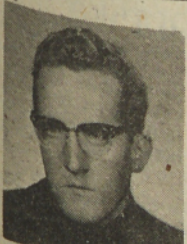
iz Vadarec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti ter poklonili vence in cvetje, nam pa v teh težkih trenutkih pomagali in izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo dr. Kološevi in ostalemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice. Hvala tudi g. duhovniku za opravljeni obred in predstavniku KS ter pevcem za odpete žalostinke.

Vadarci, 30. 9. 1983

Žalujoci: žena Ema, sinova Geza in Karči ter hčerka Šarika z družinami, sestra z družino in ostalo sorodstvo

*Že pet let te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš*

V SPOMIN

Mineva pet let, odkar nas je za vedno, tragično zapustil naš dragi sin in brat

Janez Roth

iz Suhlega vrha

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo, ostala sta praznina in spoznanje, da te ne bo nikoli več med nami. Toda spomin na tvoj lik ostane v naših srcih do konca dni.

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate in krasite njegov prerani grob.

Žalujoci: mama, sestra in bratje z družinami

*Nikoli ne bom te pozabila,
preveč zvesto sem te ljubila,
ostala sta mi sinova in hčerki zlati,
tolažba in spomin na tebe, ati.*

V SPOMIN

10. oktobra je minilo eno leto polno žalosti in bolečine, odkar nas je tragično in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Karel Meckar

iz Sotine

Še vedno je težko doumeti resnico, da nisi več z nami. Dom, ki si ga imel tako rad, v katerem smo bili srečni, je ostal prazen, nam pa so ostali le sledovi tvojih pridnih rok.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in se ustavite ob njegovem preranem grobu.

Žalujoci: žena Hilda, sinova Karel in Bojan, hčerki Slavica in Marija z možem Lojzetom, mama in sestra z družino

*Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil naš predragi mož in oče

Herman Recek

avtoprevoznik
iz Kuzme

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč.

Posebna zahvala dr. Maroltu in celotnemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, dr. Pavlinoviču in prijatelju Štefanu iz Kranja. Zahvaljujemo se tudi župnikoma, pevcem, tov. Čerparju in bivšim dobrim sodelavcem.

Žalujoci in neutolažljivi: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po hudi bolezni za vedno zapustil naš dragi oče

Alojz Hari

iz Gornjih Črnc

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, nam pa v teh težkih trenutkih pomagali ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala vsem zdravnikom in zdravniškemu osebju kirurškega oddelka za skrb v času zdravljenja.

Prisrčna zahvala duhovniku za pogrebni obred in poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

G. Črnci, 30. 9. 1983

Žalujoci: žena Ema, sin Alojz in hčerka Renata z družino, bratje in sestra ter ostalo sorodstvo

Skupna vlaganja

V začetku tedna so na pri-ložnostni slovesnosti v Po-murskem tisku v Murski Soboti podpisali pogodbo o dolgoro-čnem sodelovanju med temeljno organizacijo združenega dela Tiskarna in zahodnonemško firmo Ritter iz Darmstadta. Do prvih osebnih stikov med pre-dstavniki obeh podjetij je prišlo povsem slučajno pred desetimi leti ob nekem mladinskem sre-čanju v Darmstadtu, ti stiki, ki so se še poglobili pred sedmimi leti na podobnem srečanju v Murski Soboti, pa so pred tremi leti prerasli tudi v poslovno sodelovanje. Možnosti na-daljšnjega razvoja so namreč v Pomurskem tisku videli v vključevanju v mednarodno delitev dela in v firmi Ritter so videli ustreznega partnerja za dosego teh ciljev.

Tako so pred tremi leti začeli v soboški Tiskarni v sodelo-vanju z zahodnonemškim part-nerjem izdelovati reklamne kocke. Proizvodnja 150 tisoč kock v prvem letu je zdaj že do-segla milijon kock letno, ki jih v celoti izvozijo. Podpis pogodbe o 25-letnem sodelovanju med višjo obliko sodelovanja med obema partnerjema, saj gre v bistvu za skupna vlaganja v višini 476.860 nemških mark to pa je tudi prvi primer naložbe inozemskega kapitala v soboški občini. Sodelovanje tako odslej ne bo temeljilo zgolj le na ku-poprodajnih odnosih, pač pa tudi na skupnem ustvarjanju in delitvi dohodka, kar pogojuje tudi večje medsebojne obvez-nosti.

V novi temeljni organizaciji združenega dela Pomurskega tiska bodo do leta 1985 podvo-jili prostorske in proizvodne kapacitete, s tem pa tudi veliko prispevali k povečanju izvoza v soboški občini.

L. Kovač

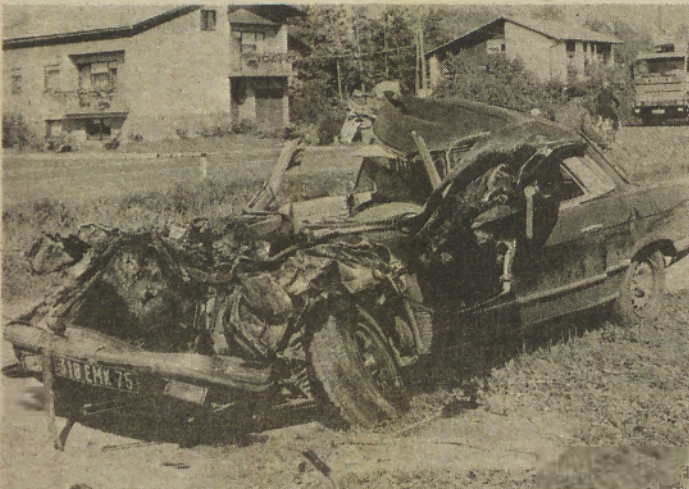
OBRTNO ZDRUŽENJE V MURSKI SOBOTA

Obrtniki se pred-stavljajo

Obrtno združenje v Murski Soboti bo pripravilo v okviru prireditve ob prazniku občine Murska Sobota I. razstavo obrti. Razstava bo od 16. do 23. oktobra v telovadnici osnovne šole Daneta Šumenjaka (prej. gimnazija). Številnim obrtnikom soboške obči-ne se bo tako ponudila priložnost, da s svojimi izdelki seznajajo domače in „tuje“ obiskovalce, ki jih je na takih prireditvah vedno dovolj.

Obrtno združenje v Murski Soboti pa v tem času praznuje tudi 15-letnico obstoja. Gre za samo-upravno organizacijo, v kateri so združeni delovni ljudje, ki na podlagi obrtnega zakona samo-stojno opravljajo gospodarsko de-javnost. V nedeljo, 23. oktobra bodo imeli svečano sejo izvršilnega odbora združenja, pozneje pa bo (ob 9. uri) koncert sindikalnega pevskega zbora Štefan Kovač iz Murske Sobote in obrtniškega pevskega zbora Zanatlija iz Va-raždina. Na slovesnosti bodo po-delili tudi priznanja nekaterim obrtnikom.

Š. S.

Pogled na razbitne mercedesa, ki je v Črenšovcih trčil v tovornjak. Voznikov sopotnik je čez nekaj dni umrl. Nesreča se je zgodila, ker je osební avto izsiljeval prednost; ni upošteval prometnega znaka stop. Voznik in sopotnik sta se vračala na delo v Francijo.

Fotor Š. A.

VELIKE MATERIALNE ŠKODE

Kljub stalni skrbi množice gasilcev požari še vedno povzročajo velike materialne škode tako na družbenem kot zasebnem premoženju, s tem pa tudi velike skrbi tako gasilec kot delovnim ljudem in občanom. Znano je tudi, da so v 90 odstotkih primerov požarov povzročitelji posamezniki, predvsem zaradi neodgovornega in malomarnega ravnanja. Kako spremeniti tak odnos do lastnega in družbenega premoženja, je vprašanje, ki si ga čisto zastavljamo pa ne najdemo pravega odgovora. Prav zaradi tega ob vsakoletnem mesecu požarnega varstva organiziramo številne preventivne akcije, s katerimi želimo spodbuditi delovne ljudi in občane k večji požarni varnosti.

Tudi v letošnjem mesecu požarnega varstva so si gasilske organizacije zastavile različne in pestre naloge na področju požarne preventive. Organizirali bodo razne preizkusne vaje na najbolj ogroženih objektih pri katerih bodo poleg gasilcev sodelovali tudi odgovorni dejavniki v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Ugotavljali bodo tudi pripravljenost in usposobljenost enot, ki odgovarjajo za požarno varnost, hkrati pa tudi opozarjali na pomanjkljivosti in potrebne ukrepe. Posebno skrb bodo namenili vzgoji šolske mladine. Tako bodo v vseh gasilskih društvih do sredine meseca oktobra zaključili z akcijo požarno preventivnih pregledov. V združenem delu bodo preverili požarnovarnostne načrte, požarno preventivo, ter usposobljenost tehničnih enot za gašenje in reševanje. Aktivirali bodo članstvo po gasilskih društvih in preizkusili opremo in orodje. Posebno skrb pa bodo posvetili vodnim razmeram. V vsaki krajevni skupnosti bodo pripravili problemsko konferenco o požarnem varstvu. Aktivirali bodo tudi vsa tista društva, ki imajo radijske zveze zaradi preizkusa delovanja v izrednih razmerah. Pripravili bodo predavanja s prikazom filmov v organizacijah združenega dela, ter organizirali še nekatere druge aktivnosti.

Feri Maučec

Slovenski proizvajalci na Madžarskem

V Szombathelyju v sosednji Železni županiji se bodo od 26. do 30. oktobra na zdaj že tretji tovrstni razstavi predstavili okrog 40 slovenskih proizvajalcev z delom svojih najzanimivejših proizvodnih programov. Središče Železne županije bo tokrat slovenske orga-nizacije gostilo drugič, lansko leto pa je bila podobna razstava v Zalaegerszegu.

Osnovni namen predstavitev našega in madžarskega go-

spodarstva, ki razstavlja v okviru mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni, je medsebojno seznanjanje s pro-izvodnimi programi. Njihovo poznavanje je osnova za pestrejšo in večjo obmerno blagovno menja-vo in tudi za višje oblike gospodarskega sodelovanja, za kar je interes tako v Sloveniji kot v obeh sosednjih županijah.

ib

Nove ugodnosti pri stanovanjskih posojilih

Izvršilni odbor Pomurske banke, Murska Sobota je na svoji zadnji seji, dne 7. okt. 1983, sprejel več pomembnih sklepov, ki se nanašajo na stanovanjska posojila občanom. Eden od sklepov, ki bo vsekakor zanimal tiste občane, ki posojilo že imajo, je tudi ta, da bo lahko občan, ki je vezal sredstva (da je lahko pridobil posojilo), ta sredstva koristil še pred koncem vezave za odplačilo posojila.

Pomurska banka pa je uvedla tudi novo vrsto stanovanjskega posojila. Po novem lahko dobi občan 150 % posojila na osnovi prodaje deviz brez vezave dinarske protivrednosti. Protivrednost odprodanih deviz koristi občan namensko, t. j. porabi skupaj s posojilom. Odplačilna doba tega posojila traja do 10 let (deset let), po obrestni meri 9 %.

jr

LENDAVA

Komasacija v Pincah

Po dolgi pripravi je vse nared za zlozbo kmetijskih zemljišč v Pincah na površini 120 ha. Zlozba bo opravljena že to jesen, oziroma na spomlad leta 1984. Predvi-

devajo, da bodo na pomlad pri-hodnjega leta kmetovalci spomla-danske posevke sejali že na novih površinah. Po opravljeni komasaciji v Pincah bodo to na-daljevali v Dolini in Čentibi vse do katastrske občine Lendava.

Jani D.

RAZVOJNE „ŠANSE“ POMURJA

PRIMEŽ NE JENJUJE!

Da imamo v Pomurju pri združevanju dela, sredstev, zemlje in ka-drov, izkoriščanju obstoječih pro-izvodnih zmogljivosti in progra-mov ter izrabi tkim. naravnih danosti še veliko rezerv, ni nič novega. Pa vendarle je ponedeljkov regijski posvet v Moravcih o možnostih hitrejšega gospodarskega razvoja tega dela severovzhodne Slovenije, ki sta ga pripravila ob-močna gospodarska zbornica in medobčinski svet ZKS za Pomurje, dal temu spoznanju nekaj novih razsežnosti. Hkrati sodi posvet v enega najtvornejših odzivov na os-mi plenem slovenskih komunistov o uresničevanju dolgoročnega sta-bilizacijskega programa v regiji, če ne širše.

Prvi vtis s posveta je, kakor da smo vse povedano že ničkolikokrat slišali, razčlenjevali, komentirali, skratka razgrinjali pred javnostjo; to so navsezadnje tudi tako ali drugače priznavali vsi udeleženci posveta. Krajše „sprehode“ v zgo-dovino našega, še vedno — v celoti vzeto — manj razvitega območja, gre resda jemati kot nekakšno osvežitev spomina, a obenem kot grenko izkušnjo, ki se nam še dan-danes marsikje in marsikdaj ma-štuje. Vzemimo samo 25 in več let star razvojni načrt za posamezna območja in področja Pomurja, ki zaprašen leži nekje v predalih oz. arhivih ali nekaj mlajšo pobudo za ustanovitev regijskega razvojnega centra ali Idejnopolitična izhodišča družbenoekonomskega razvoja re-gije v tej petletki, podpisana leta 1979 v Radencih ali nenazadnje izvedbeni akt izhodišč tj. družbeni dogovor o skupnih temeljih planov razvoja vseh štirih občin za obdo-bje 1981—1985, sklenjen pred dva-ma letoma v Gornji Radgoni in noveliran junija letos v Murski So-boti.

Prvi uvodničar, medobčinski sekretar ZKS za Pomurje Geza Bačič je svojo uvodno, dokaj optimistično naglašeno razmišlja-nje, zasnoval na nekaj številčnih podatkih, ki večstransko razkriva-jo specifičen položaj pomurskega delavca, v poprečju produktivnej-šega kot drugod v naši republiki, s poudarjeno solidarnostno narav-nanostjo ter manjšimi mesečnimi osebnimi dohodki kot znašajo po-prečno v Sloveniji. Večidel delov-no intenzivna proizvodnja in za-starela tehnično-tehnološka opre-mljenost združenega dela svarita, da na živo (fizično!) delo ni mogo-če v nedogled opirati pospešenega gospodarskega razvoja, marveč je neizbežno smejeje in načrtneje iskati skupne razvojne programe, manj „ziherašiti“ pri sovlaganjih in združevanjih dela, sredstev, zemlje in kadrov, predvsem pa se pri razvojni strategiji naslanjati na tkim. naravne danosti, ki nam jih v Pomurju ne primanjkuje. V mi-slih imamo nafto in zemeljski plin, premog, termalne in mineralne vo-de, glino, kremenčev pesek in še posebej hidropotencial reke Mure, delno pa tudi bioplin, sončno energijo in še kaj. Razpravljali so se o slednjem na široko razgovori-li, drugi uvodničar Peter Vujec pa jim je še prej predstavil pred ne-davnim izdelan raziskovalni pro-jekt o možnostih nadaljnjega razvoja agroživilstva do leta 2000 na območju severovzhodne Slove-nije. Med drugim smo slišali, da se dohodek in akumulacija iz kmetij-stva v dobršni meri preliva iz manj razvitih območij v potrošni-ške centre in organizacije združ-e-nega dela na razvitejših območjih, da se nekaj podobnega dogaja s presežkom delovne sile, da je stop-nja zadolženosti Pomurja bistveno večja od drugih regij v Sloveniji in da se skratka razkorak med razvi-timi in nerazvitimi območji v naši republiki zvečuje. Zato je tem po-membneje nasloniti se na lastne si-le ali — kot se je zavzel tretji uvodničar Koloman Cigut — kar si

je Pomurje v preteklosti že začrta-lo, velja samo izpeljati, četudi za ceno znatnih gmotnih sredstev, saj se bo marsikaj bogato obrestovalo.

Med udeleženci ponedeljkovega regijskega posveta o možnostih hi-trejšega gospodarskega razvoja Pomurja v Moravcih pa je vnovič dobila zeleno luč in vso moralno (verbalno!) podporo pobuda (po-treba!) za ustanovitev regijskega razvojnega centra. Vsekakor ne bi

šlo za nikakršno administrativno telo, marveč organizirano obliko, kjer bi se našli strokovnjaki s raz-različnejših področij. To bo naga-tovo pripomoglo, da bi se regija na podlagi že idealnih in omejenih študij in načrtov, ob vsej podpori nosilcev gospodarskega razvoja — se pravi Mure, Radenci, ABC Pomurke in še koga — vendarle prej ali slej izvila iz primež raz-vitosti.

Branko ZUNEC

ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA s. p. o. MURSKA SOBOTA

po sklepu Strokovnega kolegija
objavlja

prosta dela in naloge pripravnika z naslednjimi pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri,
- znanje vsaj enega tujega jezika,
- odslužen vojaški rok,
- vozniški izpit „B“ kategorije.

Dela in naloge se sklepajo za določen čas — 9 oziroma 12 mesecev.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni na naslov: ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, Murska Sobota, Lendavska 9.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od objave.

Delavski svet delovne organizacije SLOVENIJALEŠ LI PLATANA n. sol. o. Murska Sobota, Lendavska 25

razpisuje

dela in naloge

individualnega poslovnega organa delovne organizacije

Kandidati za opravljanje del in nalog morajo poleg zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske, pravne ali lesne smeri,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah,
- organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- moralno-politično neoporečnost

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Slovenijales, LI PLATANA, Lendavska 25, Murska Sobota — za razpisno komisijo, v 15 dneh od dneva objave.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh.

Delovna skupnost Zavarovalne skupnosti TRIGLAV, Pomur-ska območna skupnost

objavlja

dela in naloge

zavarovalnega zastopnika

za delovno področje:

— v zastopu 8-119 Veržej.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še pogoji, da imajo končano najmanj osemletno šolo in ustrezne delovne izkušnje.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem posku-nega dela, ki bo trajalo tri mesece.

Osební dohodek po Samoupravnem sporazumu o delni sredstev za osebne dohodke ter sredstev sklada skupne porabe.

Kandidati naj vložijo prošnje s kratkim življenjepisom na odbor za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vpraša-nja pri Pomurski območni skupnosti ZS Triglav v roku 8 dni od objave.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30 dneh od zaključka objavnega roka.

Industrija montažnih gradbenih materialov

„IMGRAD“ industrija montažnih gradbenih materialov Ljuto-mer n. sol. o., TOZD Prostorski montažni elementi Ljutomer n. sol. o., Ljutomer, Ormoška cesta 46

Delavski svet TOZD Prostorski montažni elementi Ljutomer na podlagi 138. člena statuta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

VODJE TOZD

PROSTORSKI MONTAŽNI ELEMENTI

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih v zakonu, izpolnjevati še naslednje:

- visokošolska izobrazba tehnične, ekonomske ali pravne smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali
- višješolska izobrazba tehnične, ekonomske ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj
- moralna in politična neoporečnost.

Za opravljanje navedenih nalog bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta.

Kandidati naj vložijo pismene prošnje z dokazili o izpolnjeva-nju pogojev in opisom dosedanjega dela na naslov: IMGRAD Ljutomer n. sol. o., TOZD Prostorski montažni elementi Ljutomer, Ormoška cesta 46, z oznako „za razpisno komisijo za imenovanje vodje TOZD-a“, v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidati bodo o izbiri pismeno obveščeni v 30 dneh po kon-čanem zbiranju prijav.

bb

O položaju kulture

Ocena delovanja delegatske skupščine kulturne skupnosti Slo-venije s poudarkom na povezavi skupščin občinskih kulturnih skup-nosti ter položaj kulture v pogojih stabilizacijskih ukrepov sta bili izhodiščni temi regijskega posveta za področje kulture, ki ga je v Murski Soboti v ponedeljek popoldne sklical predsednik pomurskega medobčinskega sveta SZDL Boris Prejac, udeležili pa poleg do-mačih delavcev v kulturi tudi štirje republiški predstavniki: Jože Osterman, predstavnik republiške konference SZDL, Josip Košuta, izvršni sekretar CK ZKS, Marijan Gabričič strokovni delavec republiške skupščine kulturne skupnosti in Milan Bratec, svetovalec predsednika republiškega komiteja za kulturo. Po uvodni interpe-traciji na osnovi ankete in pripravljenega gradiva se je razvila polem-ika na razpravo, iz katere je bilo razbrati, da je vez med občinskimi in republiško skupščino dokaj zrahljana, da ostaja preveč sredstev v središču, porabniki kulture pa so tudi drugod in da kaže kultura čedše nameniti pozornost tudi v družbeno-političnih organizacijah.